

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI

DUNĂREA DE JOS

FONDAT ÎN 1908 - SERIE NOUA (ANUL X) - NR. 110 APRILIE 2011
REVISTA LUNARA A CENTRULUI CULTURAL DUNAREA DE JOS

EMIL CIORAN

100

PREMIILE CENTRULUI CULTURAL DUNĂREA DE JOS

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

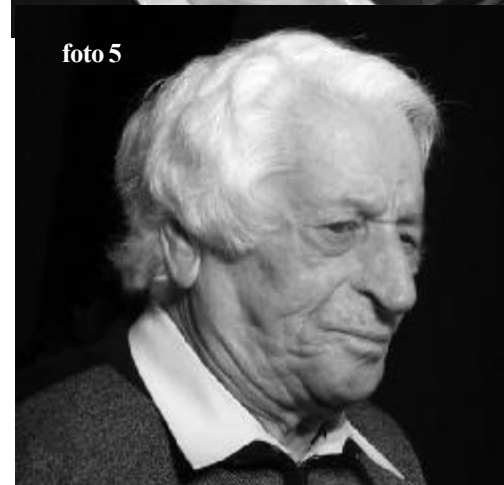

foto 5

foto 6

foto 7

foto 8

foto 9

PREMIILE CENTRULUI CULTURAL DUNĂREA DE JOS

Joi, 17 februarie 2011, conducerea Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, prin directorul Sergiu Dumitrescu și directorul adjunct Aurelia Bogatu Matei, a înmănat tradiționalele premii ale instituției pentru anul 2010, într-o ceremonie organizată la Teatrul Dramatic „Fani Tardini”. Președintele Consiliului Județean, Eugen Chebac (foto 1, la microfon), a primit Premiul de Excelență al Centrului Cultural. Cum au subliniat organizatorii, acesta a fost premiat în calitate de președinte al Euroregiunii „Dunărea de Jos”, și nu de președinte al CJ. Au mai primit distincții primarul localității Slobozia Mare din Republica Moldova, Valentina Carastan (foto 2, care i-a acordat cu acest prilej titlul de cetățean de onoare al localității de peste Prut colegului nostru Vasile Plăcintă), micuța și talentata Maria Crăciun (foto 8 și 11, în ultima lângă Aurelia Bogatu), comandantul Jandarmeriei Galați, Mircea Olaru (foto 10), precum și directorul Fanfarei Centrului Cultural „Ion Vinea” din Giurgiu, Virgil Pețancă(foto 7), coregraful Grigore Băcanu (foto 5), autor de cărți în domeniu și cel care a înființat, la începutul anilor '70, Ansamblul „Horinca”. Au mai fost premiate și câteva instituții mass-media locale, printre care și cotidianul „Viața liberă” (foto 6, reprezentanta ziarului, Cristina Carp Silion), ziarul „Imparțial” (foto 3), postul de televiziune RTV Galați, reprezentat de directorul Aurel Stancu (foto 12), și Ionuț Negru (foto 4), redactor la TV Galați. Spectatorii i-au aplaudat pe talentata Maria Crăciun, pe membrii Ansamblului Folcloric „Vatra Horelor” din Slobozia Mare (foto 9), pe cei ai Fanfarei „Valurile Dunării”, precum și pe cursanții Școlii de Arte.

Din sumarul acestui număr:

Galații de altădată: **Ceremonia instalării Episcopului Cosma Petrovici**, de prof.Cristian Căldăraru (p.2-3).

Cronici culturale gălățene (p.4-7), **Elemente de cultură rromani** (p.9) – de Charlotte Barbu și Ioana Ignat.

La temă scriu a.g.secară, George Lateș, George Apostoiu (p.10-12).

Rubrica **“Etnii”** coordonată de către Laura Panaitescu (p.13 și 31).

Poezie de Constantin Gherghinoiu, Raul Bribete, Angela Baciu, Victoria Milescu (p.14-16), Raluca Sandor și Octavian Perpelea (p.34)

Proză de Constantin Tănase (p.17), Russel Baker (p.27, în traducerea lui Petru Iamandi) și Mihai Ganea.

Cronici de cărți de a.g.secară, Romeo Aurelian Ilie, Victoria Milescu, Dumitru Anghel, Apostol Gurău, Ionel Necula, Clara Mărgineanu, Anca Belu la volume semnate de Vasilian Doboș, S.Stamate, P.Andrei, Passionaria Stoicescu, Ioan Toderiță, Coriolan Păunescu, Maria Cogălniceanu, Sorin Poclitaru, Dan Stoica.

Teatru de Virginia Paraschiv (p.28), **cronica de film** (p.29), **cronică plastică** de Mariana Tomozei Cocoș (p.8).

Interviu cu Ioana Citta Baciu (p.30, realizat de Nicoleta Onofrei).

Eugen Holban despre **„Gospodăria țărănească tradițională”** (p.32).

Radu Moțoc despre **Regele Carol I** (p.39).

Corneliu Stoica – **dicționar al artiștilor plastici gălățeni și un remember Nicolae Mantu** (p.42-44). **Medalion Verva:** Dan Căpruciu (p.44). **Istoria filosofiei: Jocul sacrului și al profanului**, de Bogdan Silion.

Programul activităților Centrului Cultural la p.48. Coperta 3 – Ziua Poeziei.

ANUNȚ pentru realizarea unui **DICȚIONAR AL COREGRAFILOR DE FOLCLOR** (p.47).

CEREMONIA INSTALĂRII EPISCOPULUI COSMA PETROVICI

Prof. Cristian Dragoș Căldăraru

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Înălțarea în scaun a Mitropoliților și a Episcopilor în Moldova s-a desfășurat de-a lungul veacurilor după un ritual bine pus la punct. Ceremonialul unui astfel de moment avea darul de a crea cadrul și atmosfera în care urma să se desfășoare un atare eveniment. „*Obiceiurile ceremoniale, indiferent de locul, timpul și funcționalitatea lor în spațiul nostru național, au avut și încă mai au un rol deosebit în formarea și menținerea spiritualității noastre*”¹.

Ceremonialul instalării unui Mitropolit sau a unui Episcop, în Moldova, este redat cu de-amănuntul de către *vitori* (al doilea) *logofăt* Gheorgachi, la anul 1762, în *Condica ce are întru sine obiceiuri vechi și noi a Prea Înălțaților Domni*². Din descriere aflăm că, în cazul vacantării scaunului de Mitropolit al Moldovei, obiceiul vechi de numire era următorul: Episcopul de Roman era ridicat la rangul de Mitropolit, apoi Episcopul de Rădăuți era numit Episcop de Roman, Episcopul de Huși ocupa scaunul Episcopiei de Rădăuți, iar în scaunul eparhiei Huși era ales un nou Episcop.

Acest tipic a fost schimbat la mijlocul veacului XVIII, în sensul că Soborul alegea pe cel mai vrednic dintre episcopi. Acesta era primit de Domnitor la Palatul domnesc, și în prezența marilor boieri și a celorlalți Episcopi, primea mantia de Mitropolit de la marele Vistiernic. Urma ceremonia prin care Domnitorul înmâna Cartea de investitură, sărutând mâna noului Mitropolit, iar acesta săruta creștetul Domnitorului. Concomitent, Domnitorul îi dădea Mitropolitului cârja mitropolitană, iar acesta aducea mulțumiri întregii asistențe. De la palatul domnesc, noul Mitropolit era dus cu alai, mai întâi la Biserica Mitropolitană, apoi la Palatul Mitropoliei.

În cazul Episcopilor, aceștia erau aleși din rândul celor mai destoinici stareți sau egumeni din Moldova și prezentați Domnitorului de către Mitropolit. După procesiunea de hirotonisire a noul Episcop, ce se petrecea în biserică, urma ceremonialul străvechi: noul Episcop i se pregătea un cal domnesc, „*îmbrăcat peste tot cu postav alb*”. Apoi Domnitorul rânduia un Logofăt, un Postelnic, un Comis și alți boiernași și ciohodari³, care să-l ducă pe Episcop „*petrecându-l prin tot târgul, blagoslovind norodul, trăgând clopotele mari și mici la toate bisericile și pe urmă îl descălecă la Mitropolie*”. Aici, Domnitorul alături de Mitropolit și ceilalți Episcopi, îl primesc pe noul Episcop „*cu obicinuita și politiceasca cinste*”.

Începând cu domnia lui Ioan Vodă Mavrocordat (1743-1747), scria Gheorgachi, „*s-au ridicat acel obicei de a se purta Episcopul...pe cal îmbrăcat în postav alb, socotindu-se că este un lucru ...foarte făr-de cale, orânduindu-se de atunci, ca oricând și la orice Domn se va întâmpla a se face Episcop, să-l ducă la Curte cu careta Domnească, cu șase telegari, și cu tot alaiul...i cu ciohodari. Și de atunci așa s-au urmat*”⁴. Cu unele mici modificări, ceremonialul s-a păstrat până în deceniul cinci al veacului XX.

În perioada interbelică are loc un astfel de ceremonial, organizat de către Primăria orașului Galați, cu prilejul instalării Episcopului Cosma Petrovici în scaunul vacant al Eparhiei Dunării de Jos. Inițial, data instalării lui Cosma Petrovici ca Episcop al Dunării de Jos, a fost fixată pentru ziua de 12 iulie 1924. În data de 10 iulie 1924 este tipărit **Programul-Apel** privind ceremonia instalării lui Cosma

Petrovici, ca Episcop al Dunării de Jos. Avizul favorabil pentru această ceremonie a fost dat de către Ioan D. Prodrom, Președintele Comisiunii Interimare a orașului Galați. (23 martie 1923 - 05 ianuarie 1925)⁵.

În realitate, din motive necunoscute încă, instalarea Episcopului Cosma Petrovici a avut loc în data de 29 iunie 1924, așa cum este semnalat și în **Autobiografia** trimisă de Cosma Sfântului Sinod, în data de 12 mai 1942⁶.

În aceeași Autobiografie Episcopul Cosma menționează faptul că în „*iunie 1923, prin străduința Prea Sfințitului Episcop Nicodim, al Hușilor; Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Pimen, mă recomandă Ministerului pentru postu vacant de Vicar al Mitropoliei, în care, pe 9 iulie 1923 sunt hirotonit cu titlul de Botășăneanul. În acest post stau până la 18 iunie 1924, în care zi sunt ales de Marele*

Colegiu în postul de Episcop la Dunărea de Jos, unde în 29 iunie 1924 mi se face instalarea”⁷.

Ceremonia instalării a fost pregătită în cele mai mici amănunte. Astfel, Episcopul Cosma era așteptat pe peronul gării din Galați „*de către toți capii de autorități...și de o Companie de Onoare*”⁸. După coborârea din tren a Episcopului Cosma Petrovici, Președintele Comisiunii Interimare a orașului Galați, Ioan D. Prodrom, a adresat cuvinte de bun soset, iar Prefectul de Poliție a făcut prezentările persoanelor de față, și invitat pe Episcopul Cosma să treacă în revistă Compania de Onoare. După aceste momente solemne, Episcopul s-a deplasat către Catedrala Episcopală de pe strada Domnească, fiind condus de un alai ce s-a format astfel:

- Un ofițer de poliție călare ca deschizător de drum.
- Trăsura Prefectului de Poliție din Galați.
- Trăsura cu Protoiereul de Galați și Revizorul ecleziastic.
- Escortă militară.
- Trăsura cu P.S.S. Episcopul Cosma alături de Primarul de Galați.
- De o parte și de alta a trăsuri episcopale câte un ofițer călare.
- Escortă militară.
- Trăsura cu reprezentantul Ministerului Cultelor și Prefectul de Covurlui.
- Trăsura Comandantului Garnizoanei.
- Trăsura cu reprezentantul Mitropoliei Moldovei și Sucevei împreună cu vice-președintele Comisiunii Interimare a orașului Galați.
- Trăsura cu Președintele Consistoriului Eparhial și Protoiereul județului Tulcea.
- Trăsura cu Primii Președinți ai Curții de Apel și Tribunalului Covurlui.
- Trăsuri cu reprezentanții altor autorități.

Întâmpinat de mulțimea orașului, cortegiul astfel alcătuit a pornit spre Catedrala Episcopală, parcurgând străzile Eliade Rădulescu (astăzi strada Gării) și Domnească. La intrarea în Catedrală, Episcopul Cosma Petrovici a fost întâmpinat de clerul Catedralei, în cântecele corului.

În biserică, reprezentantul Ministerului de Culte a citit Înaltul Decret Regal de întărire în scaunul de la Dunărea de Jos a Episcopului

Reconstituirea ornamentației ouălor încondeiate la Galați

Adeseori valori autentice ale culturii populare tradiționale rămân uitate undeva în timp, pierdute odată cu ultimii păstrători, cu ultimii actanți.

Acesta ar fi putut fi parcursul implacabil al tradiției încondeierii ouălor de Paști în zona Galațiului, dacă cercetătorii precum Tudor Pamfile, Artur Gorovei, Maria I. Panaitescu și Alexandru Tzigara - Samurcaș, cărora le aducem cu acest prilej gândul nostru sincer de recunoștință, nu ar fi cules date și nu ar fi consemnat în studiile lor faptul că au existat preocupări legate de acest meșteșug și în zona noastră.

Din nefericire, astăzi, cercetările etnografice întreprinse relevă faptul că memoria colectivă nu mai păstrează detalii în legătură cu tradiția încondeierii ouălor de Paști în zona noastră.

Preocupați de reafirmarea acestor valori etnografice am întreprins în cadrul Proiectului "Tezaur etnofolcloric", al Secției Cercetare din cadrul Centrului Cultural "Dunărea de Jos" un amplu demers care are ca scop reconstituirea ornamentației, cromaticii și a tehnicii încondeierii ouălor de Paști din zona Galațiului.

În acest sens, în data de 6 aprilie 2011, în cadrul unui simpozion care se va desfășura în Sala Artelor de la mansarda instituției noastre, Secția Cercetare va prezenta rezultatele acestei documentări și va realiza o expoziție cu ouă încondeiate după tradiția zonei noastre.

Mulțumim tuturor colaboratorilor noștri și în mod deosebit Muzeului Țăranului Român, Bibliotecii Academiei Române, Muzeului Național "Dimitrie Gusti" din București și Muzeului de Istorie din Galați pentru sprijinul acordat în finalizarea cu succes a demersului nostru.

Anișoara Stegaru Ștefănuță

Ouă încondeiate din imagini aparțin colecției personale Anișoara Stegaru.

Cosma Petrovici, iar reprezentantul Mitropoliei Moldovei și Sucevei a citit *Gramata Mitropolitană*. A urmat răspunsul Episcopului Cosma și oficierea serviciului religios, după care, cu același ceremonial, Episcopul Dunării de Jos, Cosma Petrovici, a fost condus la Palatul Episcopal (vis-à-vis de Grădina Publică), unde a primit felicitările în următoarea ordine:

- Reprezentantul Ministerului de Culte, în numele Guvernului.
- Prea Cucernicul Revizor eclesiastic, în numele Clerului Eparhiei Dunării de Jos.
- Comandantul Garnizoanei Galați, în numele armatei.
- Prim-Președintele Curții de Apel, în numele justiției.
- Prefectul, în numele populației județului și autorităților administrative.
- Primarul orașului Galați, în numele tuturor cetățenilor orașului de reședință al Eparhiei Dunării de Jos.
- Inspectorul Regiunii Școlare, în numele Corpului didactic.

Pentru toate aceste felicitări, Episcopul Cosma Petrovici a mulțumit călduros gândind, poate, la tot ce avea de înfăptuit în Eparhia de la Dunărea de Jos, lovită de grozăviile războiului mondial, recent încheiat.

NOTE:

1. Vasile Golban, *Estetica ceremonialului social în obiceiuri*, București, 1983, p.145.
2. Mihail Kogălniceanu, *Cronicele României sau Letopisețele Moldaviei și Valahiei*, ediția II, Tom III, București, 1874, p. 325.
3. Ciohodarul era un mic slujbaș la Curtea Domnească; avea grijă de îmbrăcăminte domnitorului și-l însoțea la plimbare. Primea și unele misiuni legate de ținută, pe lângă înalții demnitari.
4. Mihail Kogălniceanu, *op.cit.* p.326-327.
5. Primăria Municipiului Galați, *Monitorul Comunal*, I, nr.4, 24 noiembrie, 1934, p. 3.
6. Cristian Dragoș Căldăraru, *Pagini inedite din viața episcopului Cosma Petrovici al Dunării de Jos*, în *Studii Danubiene*, an 2, nr.2, Galați, 2010, p. 75-76.
7. *Ibidem*, p. 79.
8. Arhiva Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Fond *Dosare generale*, dos.2480/1941-1947, f.249.

Cronici culturale gălățene

4

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

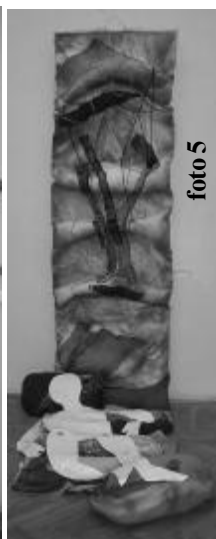

foto 5

foto 6

foto 7

foto 8

A vorbi sau a scrie despre activitatea culturală a Galaților, în condițiile în care există aproape săptămânal câte două vernisaje, dacă nu chiar trei sau patru, în privința artelor plastice sau a artei fotografice, când sunt săptămânal spectacole, conferințe, simpozioane, lansări de carte, aceasta ca să ne referim doar la activitățile instituțiilor de cultură aflate sub directa subordonare față de Consiliul Județului, fără a uita însă spectacolele teatrelor și secțiilor acestora ori manifestările organizate de către Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Galați, Casa de Cultură a Studenților, Casa de Cultură a Sindicatelor, Universitățile, Uniunea Scriitorilor din România, Uniunea Artiștilor Plastici, Biblioteca Franceză, este cu siguranță aproape imposibil. După un calcul sumar, ar trebui o publicație specială numai pentru cronicile culturale, cu un număr de pagini egal cu cel al publicației noastre. Surprindem în imaginile de la această rubrică câteva aspecte ale eferescenței culturale gălățene. La pagina 4, secvențe de la două vernisaje organizate de către Muzeul de Artă Vizuală: câteva dintre exponatele rodului a doi ani și jumătate de șlefuiuri ca de bijutier în arta fotografică, semnate Marcel Marcu (foto 2, dreapta, lângă doi artiști consacrați ai artei fotografice, Ilie Stan și Alex Gherbănescu). Foto 3: vernisajul din „ultima zi de iarnă anunțată de către meteorologi” (n.n. 10 martie 2011), după cum a spus directorul Muzeului, Dan Basarab Nanu, care a subliniat și nonconformismul titlului expoziției („Textile ironice, textile melancolice”), dar și nonconformismul exponatelor, pe lângă bucuria și căldura emanate de către acestea. Toate acestea fiind, desigur, ale autoarei, Miruna Mihaela Hașegan (prezentăm doar câteva dintre lucrări – foto 4, 5 și 6 -, sperând ca un număr viitor al revistei să fie ilustrat de către reproduceri ori detalii ale unei expoziții de excepție), care a fost prezentată călduros și de către un vechi prieten, Alexandru Pamfil (foto 3, dreapta), autor și al unui deosebit catalog al expoziției de care a fost „responsabil” oficial. La Biblioteca V.A.Urechia, în cadrul săptămânalului Salon Axis Libri, când se lansează de la o carte în sus, cum ar veni vorba, am fost martori la revenirea istoricului Gheorghe Buzatu (fabulos, ca întotdeauna,

Cronici culturale gălățene

6

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Preselecție zonală a Festivalului „Minimegastar”

32 de concurenți s-au întrecut, la Galați, la concursul de preselecție zonală pentru Festivalul de Muzică Ușoară pentru Copii „Minimegastar”. Preselecția a fost organizată de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” și de Radio România Cultural. Juriul a fost condus de Mihai Vanica, realizator de emisiuni radio și compozitor. Câștigătorii la categoria 7-10 ani sunt Giulia Beliciu și Bianca Pavel (locul I), Roberta Vișan (locul al II-lea), Adriana Gârneață și Sebastian Mihai (locul al III-lea). La categoria 11-14 ani, pe locul I s-a clasat Maria Crăciun, pe locul al II-lea, Maria Enache și Sânziana Popa, iar pe locul al III-lea Cora Văcaru și Ana Maria Voicu. La categoria peste 15 ani, primele trei locuri au fost ocupate de Iulia Burcă, Oana Oprea și, respectiv, Laura Stoian.

pagina 4, foto 7), salutat de către un fost concetățean (născuți amândoi la Râmnicu Sărat), actualul primar al Galaților, Dumitru Nicolae (foto 8, în picioare, lângă scriitorul Teodor Parapiru, proaspăt bunic – Să trăiască mulți ani în sănătate și prosperitate micuța Cristina! -, care și-a lansat și el în ziua de 10 martie cele mai noi cărți, „Corupere de majori” și „Domnul Darwin de Veneția”, cărți asupra cărora vom reveni). Cu o săptămână în urmă, în ziua de 3, o mare doamnă a literaturii române, Katia Nanu, ne-a bucurat cu o nouă carte, un roman intitulat „Puzzle cu Vasile” (imagini de la lansare la pagina 7, sus). La Centrul Cultural, pe lângă spectacolul generos prezentat cu prilejul Premiilor anuale ale

Katia Nanu

instituției (coperta 2 și pagina 1), profesorul de istorie a filosofiei românești Adrian Michiduță (pagina 5, foto 1) a conferențiat pe o temă generoasă, cea a filosofiei românești, punând accentul pe activitatea și viața lui Nichifor Crainic, prezentând două cărți, dintre care una purtând semnătura lui Crainic („Poezia noastră religioasă”) și una apărând la Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, sub coordonarea lui A.Michiduță și la inițiativa lui Viorel Burlacu: „Ștefan Zeletin – un romantic al filosofiei românești”.

Foto 2, în dreapta (p.5), directorul Centrului, Sergiu Dumitrescu și profesorul de filosofie și publicistul Ion Cordoneanu. Tot la Centru, cu ocazia tradiționalelor sărbători ale începutului de primăvară, Dragobetele, Mărțișorul ori Ziua Femeii, s-au vernisat trei expoziții (una de fotografie, expunând cursanții clasei de artă fotografică,

profesor Nicolae Sburlan, una de arte plastice, ai elevilor doamnei Olimpia Ștefan și una realizată în colaborare cu mai multe instituții de învățământ: Școala nr.22, Școlile speciale 1 și 2 și Grădinița „Parfumul Teilor”) și s-au organizat și două micro spectacole, avându-i în prim plan pe copiii acestor instituții și pe elevii claselor de pian (prof.Monica Prisecaru), chitară (prof.Ștefan Munteanu) și actorie (prof. Grig Dristaru) de la Centrul Cultural Dunărea de Jos. Vă invităm să vă bucurați de exponatele expozițiilor și pe adresele noastre de internet, la albumele foto.

Din bogata activitate a Muzeului de Istorie consemnăm doar două evenimente: seminarul „Documentare și cercetare în epoca digitală”, de vineri, 18 februarie, de la Casa Colecțiilor (unde au conferențiat dr.Constantin Ardeleanu, foto 1, pagina 6, prof.Letiția Buruiană, prof. Valentina Oneț, ing.Silvia Matei, de la Biblioteca Urechia, foto 2, de la stânga la dreapta, ing.Mioara Voncilă, de la Univ.Dunărea de Jos, echipa de proiect a seminarului fiind alcătuită din prof.Cristian Căldăraru, Alexandru (Ducu) Șeitan, analist programator, cel care a avut și ideea manifestării – foto 3 -, muzeografele Sorina Feraru și Ionela Daniela Antohe și prof.Charlotte Barbu, director) și lansarea a două cărți apărute la Editura Partener, „Biserica din Principatele Române la 1808-1812”, de Constantin Tomescu și „Preotul Nicolae Drăguș și cronica sa”, de Pr.Eugen Drăgoi (foto 4), alături de lansarea celui de-al doilea număr al revistei „Studii danubiene”, evenimente ce au avut loc joi, 3 martie, la Casa Cuza a Muzeului de Istorie Galați, sub egida Asociației Profesorilor de Istorie de la Dunărea de Jos, în prezența unui numeros public și cu intervenții ale profesorilor George Enache, Constantin Ardeleanu și Cristian Căldăraru, acesta fiind și gazdă în calitate de director al Muzeului (foto 5).

Pe scena Teatrului Dramatic „Fani Tardini” a avut loc în ziua de 5 februarie, în strânsă colaborare cu Centrul Cultural și cu Teatrul Dramatic, un spectacol de muzică și dans tradițional țigănesc, marcând 155 de ani de la dezrobirea țiganilor. Spectacolul - în care a evoluat și actorul Vlad Vasiliu (foto 3, pagina 7) - a beneficiat de prezența șefilor mai multor instituții din Galați - Prefectura, Direcția de Sănătate Publică, Inspectoratul Școlar, Centrul Cultural etc. Înainte de spectacol a luat cuvântul și Cătălin Manea (foto 1, lângă Viorica Gotu; șefa Biroului Județean pentru Romi), secretar general al Partidului Romilor, care a vorbit despre importanța integrării romilor, dar și despre necesitatea îmbunătățirii legislației referitoare la viața romilor. Arun Durancea, foto 2, a ridicat publicul în picioare la propriu, interpretând imnul acestei etnii.

a.g.secară

foto 1

foto 2

foto 3

La începutul lunii martie s-a deschis la Muzeul de Artă Vizuală o expoziție de pictură și grafică de o calitate deosebită, având șase protagoniști. Patru dintre aceștia, autori de tapiserie binecunoscuți pe plan național și internațional, au mai apărut în anii anteriori pe simezele muzeului, în manifestări de amploare: Traian Boicescu, Gheorghe Gogescu, Viorela și Vintilă Mihăescu. La acest nucleu se adaugă alți doi artiști și anume Victor Dima și Adrian Socaciu.

Recunoaștem în lucrările lui Traian Boicescu stilul tapiseriilor sale, desigur aici imaginea se compune din elemente de limbaj specifice picturii. Artistul configurează structuri ample care ne duc cu gândul la geneza unei lumi primare, aflată într-un proces de transformare. *Cracluri* (foto 6), *Roci*, *Zig-zag* ne transpun în însăși substanța materiei, dându-ne senzația concreteței ei, cu forțele și tensiunile care se înfruntă, sugerate de o diversificată mișcare a pensulei, a petelor picturale: planuri mari sunt parcurse de un arăbesc complicat al firelor subțiri, amintind jocul de fibre al tapiseriilor lui Traian Boicescu.

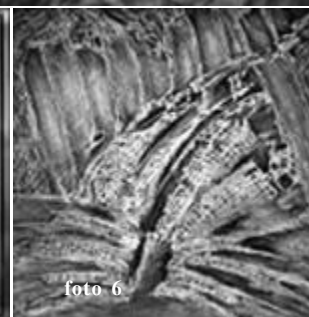
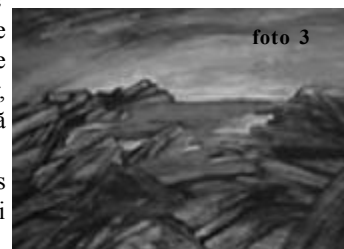
Și lucrările lui Gheorghe Gogescu (foto 1 - *Compoziție*) evocă repertoriul cunoscut al tapiseriilor sale. Spațialitatea și monumentalitatea formelor, caracteristici plastice ale compozițiilor lui, susțin dialogul enigmatic dintre personajele și elementele de arhitectură ce fac explicite trimiteri la lumea antică (Sfinceși, statui și torsuri grecești, frontoane și coloane clasice, etc..) păstrând însă o viziune modernă.

Suita de lucrări semnate de Victor Dima (foto 5 - *Iarna pe malul Dunării*) devin un adevărat periplu al luminii care decupează în spațiu cu claritate formele ușor geometrice, fără a fi rigide. Peisajele marine sau de munte formulează un univers al armoniei, liniștii, meditației.

Foarte diferite de acest univers calm și meditativ sunt peisajele Viorelei Mihăescu (foto 3 - *Malul cu stânci*). Lacuri din care țâșnesc stânci, munți profilați la orizont, cascade învolburate, toate acestea înfățișează mereu o alăturare tensionată a materiei fluide a apei și a celei solide a rocilor. Pensulația lată, în trasee ferme, subliniază însă dinamismul întregului ansamblu, devenit mirific prin bogatele nuanțe reci ale culorilor de apă.

Picturile în acrilic pe pânză ale lui Vintilă Mihăescu (foto 4 - *Egreta*) impresionează prin precizia și dezinvoltura desenului și prin bogăția lumii fantastice imaginate de artist. Un fantastic ce-și află sursele în realitate, dar și într-o practică îndelung exersată a desenului. Instrumente muzicale, personaje, păsări, cochilii, peisaje cu ape și păduri, plante exotice se interferează pe suprafața pânzei într-o învolburare barocă, dar nu lipsită de o ordine discretă. Ritmul curbelor, oblicele liniilor ce imprimă mișcarea specifică compozițiilor lui Vintilă Mihăescu accentuează impresia de mișcare dar și miraculos degajată de compozițiile sale.

Personajele și peisajele lui Adrian Socaciu (foto 2 - *Compoziție*) descind dintr-un univers ce amintește de cubism sau futurism, prin jocul geometric al planurilor ce se intersectează și construiesc imaginea. Rezultă din aceste procedee un dinamism al ansamblului, artistul știind să evite aglomerarea inutilă de forme. Circulația griurilor colorate, ale tonalităților deschise ce susțin petele contrastante, dă compozițiilor lui Adrian Socaciu – ce ajung adesea până la abstract - o senzație de armonie și echilibru care rețin atenția privitorului.

Mariana Tomozei Cocos
Critic de artă

O națiune se deosebește de alta prin tradiții, obiceiuri, rituri și ritualuri care-i caracterizează modul de a trăi și gândi. Cu toate că societatea evoluează în timp și spațiu, totuși tradiția rămâne în conștiința oamenilor din națiunea respectivă, dăinuind peste veacuri.

Și națiunea rromă a supraviețuit de milenii, tocmai prin păstrarea tradițiilor. Și azi, în secolul al XXI-lea, cei aproape 8.000.000 de rromi din Europa, formează o națiune distinctă, cu legi și reguli proprii. Pentru că adaptarea la viața modernă implică schimbări în multe domenii, anumite grupuri de rromi s-au aliniat majorității populației, lângă care au trait. În rândul acestei etnii există însă mai multe familii conservatoare care-și mențin și azi nealterate tradițiile.

Caracteristica culturală cea mai importantă a rromilor este legată de nomadismul lor, încă din istorie. În timp, cu preponderență în perioada comunistă, s-a produs o apropiere între populația rurală, beneficiară a meșteșugurilor, practicate de rromi și aceștia din urmă. Această apropiere s-a concretizat prin sedentarizarea etniei rrome.

Corturile și căruțele cu coviltir s-au transformat în case mici, fără confort, construite la marginea localităților. Trebuie însă menționate marginalizarea, disprețul și discriminările la care au fost supuși rromii în decursul ultimelor secole.

Modul de organizare a etniei rromilor, a rămas neschimbat de-a lungul istoriei, până la sedentarizarea lor, existând până azi unele enclave ale organizării sociale.

Nucleul națiunii lor îl constituie familia, iar mai multe familii de rromi, înrudite - formau o ceată (30-40 familii). Aceste familii aveau aceeași ocupație, călătorind împreună prin țară. Mai multe cete formau un "neam", ce

aveau în comun atât legături de rudenie, strămoși comuni și o ocupație comună.

Fiecare ceată avea un conducător, numit jude în Moldova și Țara Românească și voievod în Transilvania. El era ales pe viață din bărbații cei mai puternici și înțelepți. La alegere participa tot grupul, după un ritual bine stabilit.

Judele se bucura de o mare autoritate în comunitatea sa. El rezolva litigiile în fața întregii cete, după norme interne nescrise. În multe cazuri, sancțiunea era izolarea de comunitate a persoanei vinovate și a familiei sale. Și astăzi se întâlnește o formă de administrare a justiției, specifică rromilor căldărari, numită "cris-ul", denumit în unele cazuri "stabor". Acesta este format din adunarea capilor de familie aleși după respectul și reputația lor. Deciziile se luau în unanimitate, prin intervenția fiecărui membru.

Alți șefi de cete aveau ca atribuție principală colectarea impozitelor de la comunitatea sa pentru stat, biserică, feudal.

Autoritățile au ales vătafi, rromi de origine, care aveau în subordine șefii cetelor de rromi, cu atribuții de judecată și de încasare a taxelor. Din secolul al XVIII-lea vătaful începe să fie numit "bulibașa".

Familia este pe primul loc în organizarea socială a rromilor. În jurul ei se desfășoară viața socială, economică, educația, transmiterea de meșteșuguri, tradiții, securitatea, protecția membrilor etniei.

Orice individ aparține familiei sale, atrăgând onoarea sau dezonoarea asupra întregii familii. Familia reprezintă mai multe cupluri, înrudite și copiii lor, pe mai multe generații. Solidaritatea între familii este pe primul loc, astfel încât persoanele în vârstă sunt îngrijite de urmași, celibatarii rămân cu parinții, orfanii sunt luați în grija rudelor. În familiile mari este asigurată astfel securitatea psihologică și socială a individului. Se poate înțelege de ce excluderea din comunitate este una din cele mai grave sancțiuni.

Apare însă o neglijare frecventă a aspectelor exterioare –

administrative – legate de familie. Multe căsătorii nu sunt înregistrate oficial, sau numele din acte este lipsit de importanță, fiind dat chiar de autorități.

În cadrul familiei se diferențiază clar rolul între bărbat și femeie. Bărbatul, cap de familie, are obligația să răspundă de veniturile necesare traiului și de relațiile cu celelalte familii, pe când femeia se ocupa de creșterea, educarea copiilor, prepararea hranei și confecționarea de îmbrăcăminte.

Vârsta căsătoriei este foarte mică: 17-18 ani pentru băieți și 13-15 ani pentru fete. Tradițiile cu privire la ceremonie sunt diferite și puternic influențate de populațiile alături de care au trăit de-a lungul istoriei. Unele familii se înțeleg în prealabil asupra căsătoriei între copiii lor, chiar dacă aceștia au vârste fragede. La altele, tânărul trebuie "să fure" viitoarea soție din familia părinților ei, urmând a primi ulterior acceptul familiei.

Nașterea primului copil este foarte importantă, mai ales dacă acesta este de parte bărbătească. Ponderele copiilor este în genere foarte ridicată. Educația copilului se face de către întreaga familie.

(va urma)

Bibliografie:

- "Elemente de istoria și cultura rromilor" - Ghid pentru uzul cadrelor didactice, Fundația pentru o Societate Deschisă, Romania
- The brochure – "The Tolerance of Art", 2002
- The study "Roma Childreyn Romania", 1999

Un binevenit exordiu la opera lui Emil Cioran...

10

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

La aproape 20 de ani de la redescoperirea „oficială, oficializată” a scrierilor lui Emil Cioran, după mai bine de 10 ani de la o oarecare despărțire de Cioran, după ce ai lecturat, atunci, până la intrarea în noul mileniu, tot ceea ce a apărut la Editura Humanitas și nu numai, promițându-ți în sinea ta că te vei întoarce la El, la Cioran, cândva, oare cu ce ar fi bine să reincepi?

Răspunsul a venit oarecum pe neașteptate, de la o carte scrisă în limba franceză, tradusă în limba română de către profesorul și scriitorul Vasile Savin, volum apărut la Editura Dacia, în anul 2009: „Emil Cioran – Luciditatea eliberatoare?”. Autor, o personalitate poate la fel de fascinantă precum cea a lui Cioran, privilegiatul (din punctul de vedere al prieteniei, dar nu numai, cu filosoful antifilosof născut la 8 aprilie 1911 la Rășinari) George Bălan, cunoscut și el ca filosof, muzicolog, teolog, întemeietor al Școlii Internaționale Musicosophia, despre care am mai scris, foarte pe scurt, cu alt prilej, când a fost vorba despre o carte despre Mozart, mai exact despre arta de a asculta Wolfgang Amadeus...

Cartea - despre a cărei istorie (proiect, propunere, gândire, concepție, scriere) aflăm amănunte atât din „Cuvânt înainte” (semnat Alain Cophignon) cât și din postfața scrisă chiar de către G.Bălan, care este „Povestea unei prietenii”, o prietenie despre care nu știam practic nimic (sau nu-mi aminteam nimic, spre deosebire de o altă „poveste”, despre care am scris deja, cea relatată de către Friedgard Thoma în **Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran** (Um nichts in der Welt. Eine Liebe von Cioran), Ed. EST, 2005) dar care, iată a ținut mai bine de 30 de ani, dacă nu mă înșel – este o binevenită sinteză.

Dar cum poate fi o carte despre opera cuiva folositoare, în cazul acesta Cioran, când el însuși spunea undeva că „orice comentare a unei opere este rea sau inutilă, căci tot ceea ce nu este direct nu are nici o valoare”?

Evident, părerile sau demonstrațiile lui George Bălan pot fi, uneori, atacate... Chiar Alain Cophignon observa că Emil Cioran și George Bălan, „dincolo de destinul lor comun, se opun, chiar se înfruntă” (și aceasta se vede și din confesiunile finale) iar cuvintele care încheie cartea pot chiar scandaliza, finalul fiind o pledoarie pentru valorificarea din punct de vedere aforistic al operei lui Cioran, operă care ar fi „o mină de diamante a căror căutare încă nu a început” (p.163): „...văd un viitor pentru Cioran mai puțin în reeditarea celor cincisprezece cărți ale sale, și încă și mai puțin într-un volum global care să depășească dimensiunile Bibliiei (n.n. în interiorul cărții se mai face undeva o referire la faptul că întreaga operă a autorului „Demiurgului cel Rău” chiar ar întrece ca dimensiuni Biblia), cât în salvarea unor giuvaere amenințate să rămână neștiute și pierdute, fiind îngropate sub straturi care fac această literatură nedigerabilă.

Tocmai un asemenea inventar, sugerat de autorul însuși (n.n. adică Emil Cioran), va putea face din ea o prezentă permanentă, cu cele mai mari șanse să devină o carte de căpătâi. Iar acest inventar – printre miile posibile – rămâne ca fiecare să-l... invent(ari)eze.” (p.164).

Dincolo de astfel de aprecieri, cartea lui George Bălan este o provocare. A fost astfel și când i s-a propus să o scrie (de către Cophignon), după moartea lui Cioran (să nu uităm, deși nu este foarte importantă această precizare, că și George Bălan este născut în anul 1929!): „Persoana sa (n.n. a lui Cioran) mi-a devenit afectiv încă și mai apropiată după dispariție. Nu trecea zi să nu mă întrețin cu el în timpul orelor mele de meditație. Dar interesul pentru ideile sale, pentru opera sa, părea mort în mine. Până în ziua când am primit oferta să scriu această cărțuie despre Cioran.

Ceea ce mă intriga era faptul că această propunere îmi fusese făcută în circumstanțe neașteptate, cuiva care nu a publicat niciodată

vreo carte în Franța. Desigur că perspectiva „franceză” îmi făcea plăcere, dar nu referitor la Cioran, a căruia literatură încetase demult să mă mai intereseze. Problematica sa nu mai era a mea. În ultimă instanță aș fi putut găsi timpul să o scriu, dar nu stătea în puterea mea să fac să-mi renască flacăra interioară. Am răspuns așadar pozitiv, dar cu speranța secretă că nu voi mai auzi vorbindu-se despre ofertă!” (p.161).

Tocmai această detașare la care se referă indirect G.Bălan poate fi, în ceea ce privește analiza operei cioraniene, punctul forte al cărții. Și în ceea ce privește cărțile scrise în limba română (cu lectura cărții am ajuns la capitolul dedicat „Tratatului de descompunere”) mai nimic nu pare a fi exagerat în analiza și sinteza sa. Luciditatea lui George Bălan, cel puțin în ceea ce

privește prietenia sa cu textele lui Cioran și omul Cioran, nu se lasă intimidată, așa cum nici Cioran – după cum observă la p.47, când se referă la „Lacrimi și sfinți” – nu se va lăsa intimidat „în fața tainei supreme”.

Desigur, și prietenia cu Cioran a avut la bază tocmai această preocupare, George Bălan mai scrisese despre Opera lui Cioran, înainte de a pleca din România „definitiv” în anul 1977, având la un moment dat gândul de a publica o carte care, după cum îi proorocea Cioran, nu avea cum să apară în România regimului utopiei comuniste... Bălan avea să-l descopere relativ târziu pe Cioran, mai exact la 36 de ani, când se afla “în plină căutare: a unei rațiuni de a fi, a unei înțelepciuni capabile să răspundă aspirațiilor” sale, “în fine, a unui ideal căruia să merite să i te dedici” (p.145). Aflat la Sibiu, în casa unui prieten, avea să descopere o carte veche, fără coperte, fără pagini de gardă ș.a.m.d, o carte folosită la aprins focul... Flacăra ideilor. Apoi, ceea ce a urmat nu a fost decât nașterea unei prietenii la care deja ne-am referit...

Nehotărârea sa de a purcede la scrierea cărții va fi destabilizată și de participarea la un colocviu Cioran, organizat la Sibiu, la începutul anilor 2000, când „o lungă intervenție, cu detalii scabroase, privindu-l pe bolnavul și muribundul Cioran” l-a convins că Emil Cioran, acest „sprit nobil merita o altă prezentare, care să-i pună în lumină măreția sa ca gânditor și ca artist” (p.162).

Un alt factor hotărâtor care l-a convins să se apuce de treabă a fost „convingerea că E.Cioran ar putea juca un rol important în educarea intelectuală a cititorului de astăzi, și mai ales a tânărului cititor. Este adevărat că nu este „edificator”. Dar nu suntem aproape copleșiți de literatura edificatoare ce ne înconjoară din toate părțile?

Cioran o spunea undeva, și cu atâta dreptate: toți vor mântuirea tuturor; ceea ce nu face decât să crească nefericirea generală. Or, el era un provocator ce se străduia să facă din fiecare propoziție o provocare. Literatura sa, între poezie și filosofie, corespunde perfect definiției pe care însuși o dădea despre felul său de a fi: *Sunt un filosof-urliător. Ideile mele, dacă sunt idei, latră, nu explică nimic, explodează.*

Poate exercita o influență benefică, în măsura în care îl lăsăm să ne smulgă din lenevirea și suficiența noastră, într-o ne ghida propria reflecție. Primul semn al reușitei sale este indignarea pe care știe să o trezească în noi, cu o artă al cărei secret îl știe numai el. Indignare față de permanenta sa dorință de a sfida, față de impertinențele sale atingând aproape blasfemia, față de non-conformismul său lipsit de respect.” (p.163).

Recursul la Cioran, pe care îl face și această carte, trezește însă și întrebarea: în falsă democrație pe care o trăim (mai degrabă o chinuim ideatic), cine din această populație posedată de demonii supraviețuirii cu orice preț și cel al parvenirii, cine mai are nevoie de Cioran? Faptul că nu a fost inclus pe lista aniversărilor UNESCO spune multe și sugerează și mai multe despre ingratitudea metafizică a oamenilor.

a.g.secară

Psihanalizându-l pe Cioran

În sens larg, Cioranul ilustrează condiția tipică a exilatului, ale cărui rădăcini etnice au fost retezate cu brutalitate de o putere tiranică și care, departe de țara natală, se străduiește să conserve în memoria subiectivă oameni și locuri dintr-un timp primar, proiectate evident într-un mit personal niciodată identic cu sine de la o etapă a vieții la alta. Dacă alți exilați au trăit cu speranța reîntoarcerii în țara natală, pentru rășinăreanul devenit parizian aceasta n-a existat, el refuzându-și cu obstinație o astfel de experiență umană, tocmai pentru ca mitul personal să nu fie contrazis de

realitatea concretă a României comuniste sau postdecembriste despre care știa destule lucruri care-l încurcau în exercițiul său de autoiluzionare. În sens restrâns, exilul lui Cioran a fost mai degrabă unul cultural decât politic, refuzul său vizând mai degrabă cultura română, pe care o considera minoră și lipsită de substanță, iar, drept consecință, limba română prin care puteau fi accesate valorile celei dintâi trebuia refuzată ca instrument de comunicare, nu însă și uitată. Asumarea limbii și culturii franceze a devenit pentru tânărul doctorand o provocare autoimpusă, cu atât mai chinuitoare, cu cât și le însușește și le folosește în regim diurn cu un succes surprinzător chiar și pentru nativii francezi, în schimb ființa sa profundă, mai ales cea care i se dezvăluia în gândul nerostit și-n visul nocturn, contrazicea cu obstinație tot acest efort de uitare orgolioasă și emfatică, niciodată însă deplină.

Tânărul Cioran, în ipostaza de licean bântuit de insomnii într-un Sibiu cvasimedieval sau în cea de student în Bucureștiul marcat de politica dreptei legionare, a trăit experiențe umane care l-au marcat în profunzimea ființială, bântuindu-i apoi amintirile și trăirile maternității solitare. Pe unele dintre acestea le-a mărturisit la senectute, pe altele le-a exhibat în scris sau le-a luat cu sine, odată cu trecerea sa la cele veșnice.

Biografia interioară a omului Cioran, cel de dincolo de clivajele culturale enunțate de el însuși cu emfază autoadmirativă, este un teritoriu imens ca suprafață și organizat pe nivele ale ontosului situat sub nivelul vizibil al factologiei perceptibile cu instrumentele logicii cotidiene. Elogiul sinuciderii, ca act de voință supremă și de contestare a voinței divine, își are originea într-o depresie adolescentină care-l împiedică să doarmă și de aceea bântuia ca o fantomă străzile întunecoase și misterioase ale burgului cu clădiri masive și porți ca de cetate ce nu lăsau să răzbată în afară nici un semn că dincolo de acestea ar fi oameni, a căror existență își urma cursul firesc al vieții. În astfel de nopți chinuitoare pentru trup și suflet, când singurele ființe cu care putea schimba câteva cuvinte erau prostituatele fără clienți, echilibrul ființei sale era dezarticulat și bântuit de gânduri negre. Coșmarul, provocat de lipsa somnului, l-a pus în conflict și cu familia, care nu putea înțelege ce se întâmplă cu adolescentul rebel și imprezvizibil în vorbe și fapte. În timpul unei discuții tensionate cu mama, aceasta, mărturisește Cioran, i-ar fi replicat: „Mai bine te avortam!” Pentru un suflet tensionat și chiar dezarticulat în latura afectivă și emoțională, cuvintele mamei au avut un impact teribil, pe care nu l-a uitat niciodată, în plus se regăsește ca ecou în ceea ce înseamnă „descompunerea” și „sinuciderea”. Faptul că propria-i viață era legată de un act de voință al mamei, care a avut de ales între a păstra sau a întrerupe viața în

stadiul ei germinal, un soi de demiurgie generică, se regăsește ca idee forță în ceea ce - c o m p u n e r e (variantă semantică mai potrivită decât descompunerea) pe care eseistul o va echivala în francezul „decomposition” și o va include în pledoaria sa paradoxală despre sinuciderea ca act de voință ce nu contrazice principiile moralei laice. Din moment ce însăși viața depinde de voința altuia, de ce anulara ei, în orice moment, n-ar fi posibilă și chiar utilă în cazul celor care nu mai întrevăd un viitor favorabil. Fiul preotului din

Rășinari, mutat apoi la o parohie din Sibiu, a trăit într-un mediu religios auster, ceea ce nu l-a împiedicat să se revolte, în stil nietzschean, împotriva lui Dumnezeu, negațiile lui vehemente, care au și scandalizat familia și societatea, fiind mai mult decât gesturi de fraudă juvenilă. În sens psihanalitic, e mai degrabă o contestare a autorității paterne, transferul de semnificații de la slujitor la autoritatea supremă fiind ușor de motivat. Emasculara tatălui, de care vorbește Freud și urmașii acestuia, vizează nu persoana, cât sacerdoțiul, adică ideea directoare a vieții acestuia - slujirea lui Dumnezeu. Contestând autoritatea divină, tatăl își pierde în ochii fiului rațiunea de a fi, se autoanulează ca persoană și ca reprezentare simbolică. Poate că așa se și explică refuzul obstinat al maturului de a întemeia o familie, deși relația sa cu Simone Boué (foto) a fost una de durată și cunoscută în spațiul public. Obsesia cioraniană cu privire la nondependența sa de persoane sau instituții este de căutat în același moment de criză a comunicării din anii adolescenței, când ambele autorități familiale (mama și tatăl) încercau să-i impună reguli și norme pe care starea lui de suferință nu le accepta căci nimic din ce i se spunea nu coincidea cu disoluția spiritului său lipsit de luciditate și echilibru din cauze care nu i se pot reproșa.

Pentru că familia presupunea acceptarea unor dependențe de ordin social și afectiv, tânărul, maturul și bătrânul Cioran au trăit experiențe amoroase fascinante și de durată, în schimb orice tentativă de întemeiere a unei căsnicii a fost declinată, deși o astfel de viață, mai ordonată și mai comodă l-ar fi scutit de multe inconveniențe care i-au și complicat viața. Micul apartament din Cartierul Latin, în fapt o garsonieră minimală situată la mansardă, i-a oferit independența dorită și i-a permis să trăiască precum un „parazit” de geniu. Termenul îi aparține, numai că sensul acesta nu converge spre un statut ingrat, ci mai degrabă spre insignifianța ființială, aceeași pe care i-a indus-o mama în adolescență. A te putea lipsi de viața celuilalt (copilul tău nenăscut) înseamnă pentru Cioran o forță a desconsiderării, a idoma celei cu care iei viața unui parazit. Ca să se răzbune pe această perspectivă, și-a asumat-o ca negație socială, parentală, etnică și religioasă. Omul Cioran e o dilemă și o enigmă psihanalitică ce merită mai multă atenție din partea cercetătorilor în domeniu.

George Lateș

Despre suferința de a trăi, despre paradisul vieții ca loc de tortură

George Apostoiu

12

Profesorului Ștefan Nemțeanu

Pentru Cioran, atât la nivelul istoriei cât și la cel al individului, ruina vine din interior. Libertatea de asemenea. El mărturisește că în tinerețe frecventa numai cărțile de filosofie; la 40 de ani numai literatura; apoi a descoperit interesul pentru istorie și s-a trezit învins. Drumul, sintetizând, ar fi: speculația, imaginarul real și interpretarea realității. Istoria pentru el are un curs dar nu are un sens. Cauzele Imperiului roman sunt interne. Atunci, la ce bun să fi fost creată, timp de secole, o civilizație „care acum este, în mod vizibil, măcinată din interior”? O astfel de civilizație este minată de cei care au făcut-o iar aceștia, europenii adică, vor fi antrenați în catastrofa decompoziției. „Nu un anume pericol exterior este grav, ci ei (europenii, n.n.) sunt pe deplin copti pentru a dispărea”.

Mersul lumii și rostul individului sunt întrebări obsesive ale existențialiştilor.

Cioran extrapolează conceptul lui privind ruina istoriei din interior și la existența individului. Când afirmă: singura modalitate de a suporta viața este să ai obsesia sinuciderii, el exprimă, în formă concentrată, o bună parte din substanța frământărilor existențialiştilor. Explicația imediată, de luat în seamă, o oferă chiar filosoful când spune că obsesia sinuciderii a fost singura soluție la care a putut recurge pentru controlul relativ al suferinței pe care i-a provocat-o, aproape toată viața, o insomnie rebelă. Oricât am fi dispuși să-l credem, este firesc să considerăm că, la nivelul creației lui, planul personal rămâne restrictiv și nu acoperă semnificația și valoarea operei literar-filosofice construită în jurul acestui motiv. Literar, el ajunge la un regal stilistic, la un răsfaț estetic. Pe un alt plan decât cel literar, mobilul torturii obsesive a insomniei și considerarea sinuciderii ca remediu devin motive de speculații filosofice specifice registrului preferat de Cioran: cel al disprețului așăat pentru viață și, poate, pentru ceea ce reprezintă normă obișnuită de viață. Paginile despre insomnie și despre sinucidere sunt, ca de altfel tot ce a scris Cioran, excelente. Lectorului i se cere o bună introducere în stilistică, un minim acces la tehnica speculativă a raționamentului. Și, ca să glumim, o rezistență nativă la presiunea suferinței. Pe fond, suntem în fața unei contribuții excepționale, ca totul particulară, la frământările existențialiste privind ideea de *libertate* a individului. Opinia cu valoare de silogism a lui Kierkegaard potrivit căreia înainte de a fi conceput ca *ființă* individul are conștiința de a fi existat o regăsim la Cioran dezvoltată în felul lui, așa cum ne obișnuise și Brâncuși să gândească lumea, adică *diferit*. *Diferit* de alții, cum a ținut să-și asigure locul printre filosofi. Cioran crede că destinul ne este la îndemână, că nu se află sub puterea factorilor exogeni, oricare ar fi aceștia. Este și aici o continuare a luptei lui - cât este de sinceră, rămâne de discutat - cu Dumnezeu. Nu problema răzvrătirii lui Cioran - dacă nu o socotim ceea ce trebuie, un motiv literar - interesează aici, ci felul lui de a se așeza printre existențialişti. Chestiunea rațional/irațional împotriva puterii divine ține, tocmai, de factura răspunsului lui la problematica aruncată în arena ideilor de către existențialişti. Cea în jurul libertății. Cioran are răspunsul lui, cu totul diferit de al unui Camus sau Sartre în care se amesteca, în doze diferite, ideea de revoltă socială. Cioran pune libertatea în raport cu viața. Putem să punem capăt vieții în totală libertate de voință. Pe plan imediat, el sugerează această alegere ca terapie a obsesiei sinuciderii. Urmăriți conștient de gândul sinuciderii ne salvăm viața. Atât cât putem să suportăm viața. Filosofic, lucrurile sunt mai profunde. Suferinței de a trăi, dacă ea apare, i se pune capăt prin angajarea propriei responsabilități în privința libertății de a trăi.

În ideologia lor, atât cât se poate vorbi despre ideologie la existențialişti, *libertatea* a fost axul în jurul căruia se țesea existența. Camus căuta libertatea prin revoltă blândă, Sartre pretindea că mișcarea amplă, revoluția adică, este calea pentru obținerea acesteia. Nici la unul, nici la celălalt strategia nu avea prea multă limpezime. Nici la Cioran nu are, numai că el este tranșant. Crud și tranșant. Ceva le scapă tuturor în rezultatul soluției alese. Cioran pledează pentru scoaterea destinului din mâinile altcuiva - evident, ale lui Dumnezeu - și plasarea lui în grația singulară a voinței. În acest fel considerarea actului propriu esențial în obținerea libertății de a trăi, cel puțin cea în privința responsabilității vieții, pare la îndemâna individului. El nu vede rosturile revoltei (Camus, prietenul lui prețuit) sau revoluției (Sartre, pe care îl evita). Acestea nu conduc la libertate în toate cazurile. Soluțiile lor pentru condiția existenței în istorie sau la nivel de individ nu conduc sigur la rezultatele dorite. După ele rămâne drojdia suferinței. La nivel particular, Cioran crede, cel puțin pentru el, că *ideea* sinuciderii, care lasă individului libertatea de a trăi atât cât suportă viața, este pozitivă, constructivă. Frontiera dintre solitudine și moarte este la îndemâna individului. El a povestit cum a salvat un sinucigaș de la gestul fatal convingându-l să accepte să trăiască cu *ideea* sinuciderii. I-au fost de ajuns câteva plimbări prin Jardin de Luxembourg. Nefericitul a scăpat cu viață și, ulterior, i-a mulțumit filosofului. Cu un al doilea nu i-a mai reușit! Petre Țuțea avea, deci, numai pe jumătate dreptate când spunea că pesimiștii și scepticii nu pot ajuta pe nimeni; el comenta chiar pe marginea sentimentului de disperare din scrierile lui Cioran.

Terapia propusă de Cioran pentru libertatea de a trăi, după cum se vede, nu dă întotdeauna rezultate. Dar, trebuie spus, nici cea a revoltei blânde a lui Camus din „*L'Homme révolté*” și nici cele ale apologeticii terorii revoluționare sau *luminii reci a gândirii*, pe care a găsit-o Michel-Antoine Burnier la Sartre, în „*L'Être et le Néant*”, nu sunt, ca să spun așa, sigure. Omul nu poate fi scos de sub ghearele istoriei. O recunoaște până și Cioran, singuraticul, insomniacul și băntuitul de suferința pe care i-o produce gândul sinuciderii. „Suferința, la începuturile ei, speră în revenirea vârstei de aur aici, pe pământ, își caută în ea un reazem, într-un fel se fixează în ea; dar pe măsură ce se adâncește, suferința îi întoarce spatele, preocupându-se numai de sine însăși” („*Vârsta de aur*” din „*Istorie și utopie*” 1960).

Din terapia suferinței, propusă de Cioran, am putea crede că libertatea individului, cu cât este mai mare, cu atât îi poate alimenta mai bine resursele vieții. Mai mult, stă într-un fel la îndemâna individului să-și întrețină voința de viață și să iasă de sub dependența destinului. Dacă această lectură este corectă, atunci este poate cazul să înțelegem într-un fel anume pesimismul și disperarea la Cioran. Surprizele vin pe măsură ce intrăm în explicațiile filosofului. „Când acționăm, avem convingerea că suntem liberi. Dar de îndată ce examinăm acțiunea noastră, constatăm că, la sfârșit, am sucombat unei iluzii sau unei jumătăți de iluzie. Dacă am fi pe deplin conștienți că acțiunile noastre, actele noastre sunt determinate, noi nu am mai putea acționa deloc. Orice acțiune presupune iluzia de a fi independent”. Sunt precizările filosofului făcute lui Georg Caryl Focke, în 1992, deci atunci când, renunțând să mai scrie, privea cu mai mult calm înapoi.

(va urma)

Paris, decembrie 2010

Grecia este țara unde tradițiile vechi de secole au fost păstrate cu grijă, ca o importantă parte a identității naționale. De-a lungul unei istorii turbulente, marcate în special de ocupațiile străine, adesea sângeroase, „elenismul” a fost la mare preț, o formă de rezistență care nu înseamnă doar păstrarea limbii, ci și a tradițiilor, obiceiurilor, legendelor, literaturii și artei populare.

Chiar dacă de-a lungul timpului poporul elen a suferit persecuții de tot felul, identitatea culturală și mai ales cultura populară elenă s-au păstrat până astăzi, când tradițiile și obiceiurile, noi și vechi, sunt atât de fascinante pentru turiști și respectate cu sfințenie de către greci.

În 25 Martie 1821, Elenii au început lupta de eliberare față de Imperiul Otoman. Practic, a urmat un război între cele două puteri și, în ciuda problemelor survenite, prin retragerea sprijinului țarist, în primul an, s-a reușit îndepărtarea autorității otomane din partea de sud a Greciei, rezultatul fiind apoi constituirea statului Elen în Balcani.

Astfel că, la data de 25 martie statul Elen marchează sărbătorirea Zilei Independenței, în timp deschizându-și Ambasade și Consulate în țările care i-au recunoscut independența.

Chiar dacă la prima vedere țara este modernă și cosmopolită, tinerii părand că preferă distracția din cluburi și localuri, aceștia nu vor ezita să danseze pe muzică grecească tradițională, să cânte, știind versurile cântecelor, respectând cu strictețe toate obiceiurile și sărbătorile, așa cum au făcut-o și generațiile dinaintea lor. Respectul pentru valorile și obiceiurile trecutului este esențial, multe dintre ele devenind legi nescrise, care sunt respectate de greci, indiferent de vârsta lor. Din această perspectivă, țara se dezvăluie ca un loc aparte, cu reguli adesea neobișnuite pentru străini, dar cu atât mai interesantă.

Despre Comunitatea Elenă pe teritoriul gălățean aflăm date concrete de la doamna Rodoclia Zamfiropol - președinte interimar al acesteia : „pe greci îi întâlnim pe melegurile României de azi cu milenii în urmă, din sec VII - VI î.Hr, încă de pe vremea dacilor, care, ca navigatori și negustori veneau, în special din orașele-port grecești de la Marea Neagră (Pontul Euxin), din Asia Mică, bătrâna Elada și din insulele grecești din Marea Egee, aducând cu ei cultura și civilizația din Elada Antică. Mărturie a existenței lor sunt diverse amfore, vase de ceramică, pietre funerare, descoperite pe locurile vechilor cetăți ca: Tomis (Constanța), Callatis (Mangalia), toate pe malul Mării Negre. Cu trecerea timpului ei au pătruns și pe apele bătrânului Danubius (Dunărea), astfel creând și pe malurile lui orașe ca Dinogetia, județul Tulcea ... În urma Revoluției de Eliberare Națională de sub Jugul Otoman și creării statului Elen, grecii încep să se organizeze în diverse orașe din România.

O dată cu crearea statului elen, în Galați se înființează Comunitatea Elinească care își crease școli proprii de fete și băieți și care, în 1930, se unesc într-o școală și liceu mixt. De altfel, în afară de cele două școli ale Comunității au mai funcționat și alte școli grecești particulare (Papadopoulos, Skoti, Papi, Kumbaris, Pilarinos).”

„Încă de la formarea, Comunitatea Elinească din Galați are și personalitate juridică, comunitatea dezvoltându-se în diverse domenii. După ce se obține aprobarea de la domnitorul Al. I Cuza, se ridică o biserică proprie în 1864, biserică în care slujbele se țineau în limba greacă cu preoți aduși din Grecia.

Cu donațiile primite de la familiile înstărite, Comunitatea ridică o serie de edificii: o sală de cinema, un restaurant și, de asemenea, primește ca donații unele clădiri.

Toate evoluau normal până după al Doilea Război Mondial când se instaurază Regimul Comunist, astfel că majoritatea grecilor emigrează în Grecia pentru a scăpa de greutățile acelor vremuri.

Comunitatea se dizolvă, bunurile imobile fiind naționalizate sau luate în mod abuziv. Situația va persista până la Revoluția din Decembrie 1989, când minoritatea elenă se reorganizează la București, unde se creează Uniunea Elenă din România, în restul orașelor din țară reînființându-se Comunitățile Elene.

Urmare a Revoluției din decembrie 1989, la București un grup de greci a luat inițiativa și a înființat, în ianuarie 1990, Uniunea Elenă din România. Acest grup de greci era alcătuit din: Sotiris Fotopol, George Vitanidis, Bebe Nasta, Nicos Hasios, Edmond Nicolau, Pagona Mularidis și alții.

Luând exemplul celor de la București, un grup de greci din Galați iau și ei inițiativa și organizează reînființarea Comunității Elene la Galați. La Galați, grupul de inițiativă a fost format din: Toma Nicolau, Alecu Galiatatos, Dimitrios Zamfiropol, Jean Gambară, Mina Constantinidi, Hristofor Valianatos, care iau legătura cu conducerea Uniunii Elene din București și pe 9 aprilie 1990, în prezența delegatului Uniunii, respectiv a lui George Vitanidis, un grup de circa 30 de greci se întrunesc la Biserica Greacă - *Metamorphosis Tu Sotiros* și pun bazele reînființării Comunității Elene din Galați ca și continuatoare a fostei Comunități Elinești din Galați.”

Ceramică grecească
de la Bărboși,
sec.al IV-lea a.Hr.

„Comunitatea Elenă din Galați, are ca principal scop dezvoltarea vechilor preocupări, în special învățământul, păstrarea și promovarea culturii și a obiceiurilor. Astfel, prin tot ceea ce face, Comunitatea speră ca tradițiile moștenite să se transmită și urmașilor.

În ceea ce privește învățământul, ca prim obiectiv, imediat după reorganizare, a fost învățarea limbii materne pentru care s-a organizat, începând cu anul școlar 1990/1991 și în continuare, predarea limbii elene în zilele de sâmbătă și duminică în clasele puse la dispoziție de Colegiul Al.I. Cuza, cu aprobarea Inspectoratului Școlar Județean Galați, cursuri la care primii dascăli au fost absolvenți ai Gimnaziului Elen din Galați, respectiv Constantinidi Renghina și Zamfiropol Dimitrios care au predat limba greacă

tinerilor și adulților de origine greacă precum și la filoleeni, ce au dorit a învăța limba greacă.

După 15 ani de predare, în 2005, ștabela învățământului a fost predată la alte două cadre didactice, dna prof. Scorțeanu Corina și dna. prof.Vurlis Elly.

Pentru învățarea limbii materne de către copiii de școală, de origine greacă, Statul Grec asigură profesori care predau limba maternă acestor copii la școală, două zile pe săptămână, iar acești copii și tineri participă și la Olimpiadele de limbă greacă organizate anual de Uniunea Elenă din România, olimpiade la care participă copii de la toate Comunitățile Elene din România.” Limba elenă utilizează propriul alfabet, fiind cel mai vechi din Europa.

Din punct de vedere cultural, „după patru ani de la reorganizare, un alt obiectiv a fost demarat, și anume organizarea ansamblului artistic al Comunității Elene Galați denumit „Olympos”, care are în componența sa tineri care au învățat și prezintă dansurile tradiționale grecești, corul seniorilor și soliștilor de muzică ușoară care cântă vechi melodii grecești. Ansamblul prezintă în fiecare an spectacole de Ziua Națională a Greciei - 25 Martie și „Ziua Marelui NU” din 28 Octombrie, spectacole ce sunt apreciate atât de greci cât și de filoleeni. De asemenea, ansamblul ia parte și la Festivalul Tineretului Elen organizat anual de Uniunea Elenă din România, festival la care iau parte toate formațiile de dansuri ale Comunităților Elene din țară.

Ansamblul de dansuri „Olympos” este apreciat și invitat anual să participe și să danseze atât în țară cât și în Grecia, de către oficialitățile din Krini, Ellassona, Veria, insula Andros precum și de

(urmarea la p.37)

14

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

1

uscăt și lingav ca fluviul
peste care păsări de lut trec,
nu zboară,
se duc într-o împărăție,
acolo Dumnezeu le așteaptă
ca să le deseneze aripi,
să-și pună autoportretul pe aripi,
stau și le privesc,
sunt atât de departe de mine
și de Dumnezeu,
poate ar trebui să apun,
poate am un rost departe de soare,
așa vorbeam cu apusul
când Dumnezeu a coborât neostenit,
a deschis pieptul păsării
și a pus acolo la păstrare
inima sa,
am fost cuprins de valurile venite
năpastă peste fluviu
și mă gândeam
cum să fur acea pasăre
să o sădesc la mine în piept

2

trăiesc sub tirania duioasă a lui,
el se poate face clipă,
el se poate face eternitate,
nu port dialoguri cu el,
în tirania lui odioasă este fericit,
seriu cuvinte despre timp,
el se supără pe mine,
îmi zice:
ar fi mai bine să taci,
unde sunt eu,
este și Dumnezeu pe aproape,

n-ai vrea să ai de-a face
cu timpul lui Dumnezeu.
trăiesc sub duioase tiranii terestre...

3

Prințul acestei lumi aprinde rugul iadului
sub tălpile mele,
aruncă în focul de sub tălpile mele
toate cărțile ce-am scris și citit,
crește flacăra rugului până la cer,
se aprinde eterul,
Dumnezeu ar vrea să protesteze,
nimeni nu-l ia în seamă,
i-a trecut gloria,
ca timpul însuși i-a trecut gloria lumii,
ard între limbile națiilor,
ard de tot,
cărțile mele îmi mănâncă trupul,
nimic nu rămâne în urmă,
nicio amintire,
nicio linie,
o singură trăsătură a nimicului,
nu sunt îngrozit că ard și tremur de frig,
totuși cum voi recunoaște trupul meu
la judecata de apoi

4

persecutat de Dumnezeu,
persecutat de lumea
în care-mi cheltuiesc anii,
lumea neliniștită,
mereu cu gândurile duse către dincolo,
acolo își va găsi liniștea
lumea în care îmi fac veacul,
și veacul în care mă prefac viu
trece tot atât de repede,
ca și secunda,
lumea trece ca visul de noapte,
lumea se duce dincolo
ca să-și afle liniștea,
Dumnezeu își face de lucru în preajmă,
lumea se prefacă că nu-l vede,
ești un accident al minții mele,
îi strigă Dumnezeu lumii,
Dumnezeu este exasperat
de ingratitudine și impostură,
își ia inima în dinți și pleacă,
se gândește serios la altă creație,
la crearea altei lumi,
recunoscătoare, poate

5

corvoada supratereastră de a trăi
și trecerea lui Dumnezeu
ca un supliment de iluzie și chin,
atunci vine cineva de dincolo de viață,
spune ceva despre opera lui capitală
și ne arată moartea,
îi spun:
Doamne, între noi se fâleşte timpul,
crede despre sine că este Izbăvitorul,
nu-l vezi cât de infatuat este?
și nu crezi că ar cazul să pui capăt
acestui înfumurat?

6

în cele din urmă am zărit-o cum vine,
de unde vii, am întrebat-o,
vin de demult,
din ducatul serii și din sângele,
am o genealogie pe dos,
sunt seara
și rămân cu tine doar pentru că semănăm
ca două picături de haos perfect,
pe sub pleoapele serii, Dumnezeu
își privea atent unghiile lăcuite,
trebuie să fiu la chermeză
și nu se cade să ai unghiile neîngrijite,
în cele din urmă doar asta contează,
celelalte galaxii le las în plata Domnului,
să vadă și ele cât mă chinui
și cât sufăr de cancerul lor

7

tolănit în mijlocul peisajului
și aflat în liziera abandonului
am simțit foșnetul zeilor,
neliniștea lor înălța un răsărit
de soare,
se temeau zeii de răsărit,
presimțeau muritori necunoscuți
în el,
ajunge să cunoști
mai mult decât zeii,
un fel de altă geneză de zei pregăteam
un fel de naștere de lumi susțineam,
eram în mijlocul peisajului,
neștiutor,
părăsit de mine și de zei,
și deodată am zărit-o pe ea,
îmi făcea portretul,
du-te, moarte, i-am spus,
dincolo de peisaj este pustiu
și o umbră a mea sihăstrește acolo

8

am fost pînă aproape de pădurile sălbatice,
am văzut hoardele timpului,
totul părea epopee,
totul părea ceva ce nu este,
căpeteniile au venit,
s-au plâns de zeul
căzut în genunchi,
de zeul disprețuit s-au plâns căpeteniile,
Dumnezeu asista obosit la târguală,
de ce, Doamne, i-am zis,
de ce te uiți la timp
și-l lași să-și facă de cap în aceste sălbăticii
unde rătăcim printre ceruri de rând,
de ce, Doamne,
nu te interesează floarea secundeii,
polenul ei se așează și pe chipul tău,

IMNUL 1. I

Întunericul dinaintea zorilor ridică
grădini suspendate;

scriu un poem sferic,
afară din mine,
într-o geometrie de fond
a nimicului etern - pisică
uriașă de Agora,
căreia îi luneci printre gheare,
ca o fabuloasă bilă de mercur,
pe măsură ce încearcă
să te înșface.

mă simt surpat în mine
aidoma scărilor
unei case părăsite de timp.

mă simt stăpân
peste domenii de timp

la crepuscul soarele
are miros de sovârf.
strig din vârful colinei:

Semi
ra
mida.

IMN 1. IV

Lui Mihai Moldovan

Sunt grădina
neculeasă de nimeni,
deși a jinduit-o îndelung.

sunt vița de vie
care se confundă cu rădăcinile,
cu tăcerile,
cu anamorfozele pământului.

nevăzut, nebănuț de nimeni,

aprilie - nr.110

îmi voi purta după mine,
până la capăt, taina.

IMN 1. XV

Arunc piatra și se retrag apele.
o iau din loc, și apele se adună
în jurul gleznelor.
simțământul straniu că stihile
nu mai au putere asupra mea.
nici tăiș de sabie, laț, otravă sau înec.
merg pe mare
ca Ioan în pustie.
pe umărul stâng, ca pe un cârceag,
păstrez zăvorâte într-un fagure de miere
sălbatică
toate tainele Adâncului
și ale Înaltului.
o pereche de rândunele
se hârjonesc în înalt
pe sub linia de orizont
– prag mult prea greu
să poată fi trecut de cineva...

IMN 1. XVII

pentru Ionel Abâd

Iată primele pene. Iată-le,
plutind molcom, în hulpavul, roșul,
văzduh al dimineții.
pieptul alb
al puiului de rândunea
căzut din cuib. Ghearele negrei, electricizantei
feline
îl deșiră ca pe un ghem de lână căzut dintre
croșete,
ca pe un cântec de greieri, vântul verii, în
ierburi,
prin tufișuri închise la culoare,
printre solitarii arbori de tisă.
ghemul de lână e defapt
inima ta rănită,
pisica se joacă ritualic
aruncând-o, din nou înșfăcând-o, din lumina
soarelui,
pe talazurile învolburate ale podelelor
- mare de scândură
mirosind a grund –
vă spun:
„viața uneori nu este mai lungă
decât o vacanță de vară.”
alteori, se sfârșește ca un somn
de după-amiază, în copilărie.

1.

1. Clopotele sunt trase
altcumva.

- coase ascuțite în cer
nespus de repede,

5. străvechi,
ca o datină

tăiere împrejur a aerului

mirosind a piele de taur

și întuneric
10. proaspăt
arat

cineva cosește norii
iarba cade, ca fulgerată,
tot mai repede,

15. prin axul inimii mele,
spre conul de umbră
al pământului.

4.

D-lui Doru Ilana

În nișa de la baza hornului
– oul perfect alb
deși atins de funingine -

neurnit de mînă omenească
50. s-a rostogolit, pur și simplu,
pe podea.

nu s-a crăpat
însă nici nu a putut fi clintit.

mai tîrziu, cînd se încerca
55. să fie atins
o lua din loc

cu o viteză de neînchipuit
în schimb,
cînd era trecut cu vederea,

60. se întorcea cînd nici nu bănuiai,
în
același loc.

18.

Bag sabia în teacă.
catargul crește din pămînt

215. mai întîi
cuibul de cioară
apoi prora
iață corabia în întregime.
m-am răsucit în mine

220. ca bobul în întunericul păstăii;
pînă la genunchi
șold
și gît

mă afund
225. în cuvînt.
mă nasc mereu altundeva
mierlei îi coclesc penele
în lumina apusului ...

Strada amintirilor

16

(fragment)

I

nici o emoție nu mai am
poemul acestei străzi este cunoscut de el ți-l amintești
începusem să-l scriu acum vreo câțiva ani ridicam un turn puneam
cărămida pe cărămidă mortar cărămidă apoi așezam testamentul

venea fără grabă la prima vedere misterios încercam să locuiesc
doar în palmă. locul micuț respira din greu pentru noi ne ascundeam
la început de pietre curioși cu moacele lor hidoase apoi am învățat
să ne ținem de mână pe strada tecuci întind mâna aproape că o
ating
veneam aici și acum vreo treizeci de ani...

faceam oameni de zăpadă
îmi plăcea să mă plimb pe lângă casele vechi priveam hornurile pline de fum
intram ziua în dughene de lemn cu podele vechi ce miroseau mereu a gaz de lampă
îmi plăcea mirosul acela priveam chipurile femeilor aveau pe buze ruj roșu și alunițe
făcute cu creionul
unele purtau pălării altele doar mănuși lungi până la coate
pe una din ferestrele dughenelor scria "intrați la george și tatăl – cele mai noi
costume"

pe colț era o dugheană mică cu perdele grenă din catifea doamna vindea materiale îmi
zâmbea prietenos de câte ori mă vedea "poți să vii când vrei să bei cu nepoțica mea
un ceai" avea parcă cea mai bună dulceață de nuci servită pe farfurie mică cu șervețel
brodat.

II

apoi treceau toți acei negustori ambulanți
din centrul vechi al brăilei
atât de frumos era
îmi lipeam nasul de fereastra rece a vreunei cofetării și îi priveam cum treceau strada
bragagerii iaurgii alții treceau cu cărucioare mici pe două roți în care aveau covrigi calzi

mereu îmi cumpăra mama nuga și beam cea mai bună bragă
pe strada ștefan cel mare
găseai și
cea mai buna limonadă mi-o păstra special vânzătoarea s-o beau mereu proaspătă era
făcută din apă și multă lămâie eram copil și mi se părea
o adevărată aventură să trec dintr-o parte a străzii să ajung la acel colț magic unde mă
așteptă limonada

în lungile plimbări pe faleza dunării priveam pescarii închideam ochii și visam la
piraiți renumiți vapoare enorme și valuri

noaptea în pădurile din apropiere sau undeva în satele de lipoveni de peste dunăre
ascultam povești spuse la gura sobei oamenii erau calmi vorbeau încet aproape șoptit
nu se grăbea nimeni

înțelegeam atât de bine fiecare litera fiecare expresie a feței
sunt chipuri pe care mi le amintesc și azi
cărți pe care le-am primit
și le-am citit dintr-o suflare

mă jucam în gând cu limbile flăcărilor ieșite pe ochiul sobei se țineau de mână
parcă
parcă dansau într-o horă pe tavanul camerei luau diferite forme
uneori vorbeam cu aceste forme misterioase
iar dimineața lipită iar de fereastră
îmi plăcea să privesc strada din susul ei cu oameni somnoroși abia treziți și ploaia
mocănească... ploaia rece ...

ORICUI SE POATE ÎNTÂMPLA
ORICE

Vântul trece pe lângă
adăpostul femeilor maltratate
ele mor răsând

pe gardul înalt cu colți de fier
au pus cerul cu stelele
la uscat

vine femeia nopții
tocurile ei ascuțite
se înfig sacadat
în carnea trotuarului

vântul trece prin părul
ce-i ascunde fața surâzătoare
îi fură mica poșetă cu rujul maron
îi trage trotuarul de sub picioare
rulează iarba
sub care se zbenguie peștii...

PARS PRO TOTO

Sânge, sudoare și lacrimi
îmi cere poemul
fără să-mi dea nimic în schimb

dar cât
poți scrie direct pe sânge

aerul
e poemul suprem
dacă nu-l scrii repede
cu venin
nu poți respira

sânge, sudoare și lacrimi
îmi cere îngerul
cărându-mă în spinare
prin deșertul unei lacrimi
curgând dintr-o carte

Sunt o carte
îmbrăcată în piele de om.

DREPTATEA ÎNVINGĂTORULUI

Cine ar cumpăra
un poem chior, șchiop și cocoșat
perfid și lacom
mânjit de sângele propriilor cuvinte
cine s-ar putea îndrăgosti
de un scelerat
proclamându-se rege
peste tomurile puhave, trândave, lașe
un rege strigând lumii cu disperare
vreau un poem, un poem adevărat
dau un regat pentru un poem!

(continuarea din numărul 110)

17

Ajuns în țară cu un tren militar, i s-a impus să participe la un simulacru de paradă care trebuia să semnifice întoarcerea victorioasă a Armatei Române din război. Rostul lui și al altora ca el era să etaleze mulțimea decorațiilor românești și rusești primite pe front, dar și apartenența la divizia de panduri. Pentru cei ce nu călcaseră în viața lor pe un câmp de luptă lucrurile păreau cât se putea de corecte, însă el știa că Armata capitulase și țara lui fusese învinsă. A spus-o imediat după defilare într-o bodegă unde s-a dus să se îmbete. Pentru asta i-au luat decorațiile și gradul de căpitan. Apoi a fost scrisoarea nemțoaicei Gudrun, sora medicului care îi salvase piciorul. Îl anunța că fratele ei a murit și că i-a lăsat să-i transmită următoarele versuri: „*Tu, Doamne, ce te faci de mor?! De mă zdrobesc? (îți sunt ulcior)./ Și de mă stric? (și băatură-ți sunt)... Tu, Doamne, ce te faci? Mi-e frică,*” scrise cândva de poetul Rainer Maria Rilke, despre care purtaseră îndelungi conversații în insalubrul spital de campanie. Pentru asta, întrucât nu mai aveau ce să-i ia, l-au declarat nebun și au vrut să-l interneze într-un stabiliment de specialitate. „Au vrut”, dar n-au reușit. Oricât ar părea de neverosimil, salvarea i-a venit de la colonelul rus, cel care l-a convins să se înroleze în Divizia „Tudor Vladimirescu.” Era atașat militar la ambasada U.R.S.S. și nu i-a trebuit decât să dea un telefon. Neculai Amariei era sănătos tun, avea toate drepturile cetățenești și, dacă ar fi vrut, ar fi fost numit pe loc profesor universitar sau altceva de genul acesta. El, însă, a rămas la meseria de învățător într-un sat din Subcarpații de Curbură și a solicitat dreptul de a se plimba oricând prin codrii României cu un cal, doi câini și cu o pușcă de vânătoare. I s-a îndeplinit vrerea, dar s-a ales cu supranumele „Nebunul.” În acest punct, resursele informatice ale istoricului literar Dan Ion Hristache se terminau. Redactorul-șef și patronul erau isterizați. Nu se editaseră decât două numere (vândute destul de bine, ce-i drept) cu subiectul în discuție și iată că nu mai aveau nimic de scos pe piață. Firește că unicul vinovat era istoricul, criticul, sau ce aia o mai fi, a cărui inspirație a secat dintr-o dată. În gândirea lor primitivă, concedierea tipului părea inevitabilă. Și totuși, când e să te pască norocul, te paște.

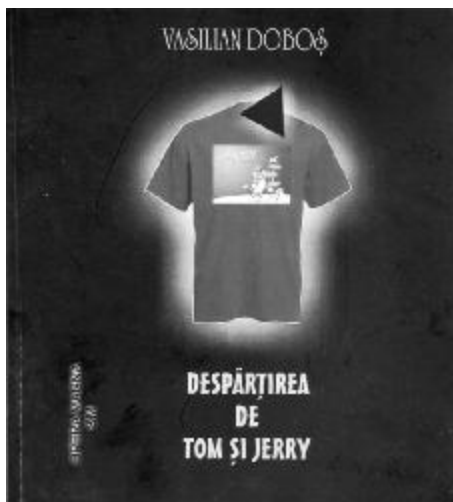
În acele zile agitate a întâlnit-o pe Artemiza Cobzaru, femeie la vreo optzeci de ani, care aflase de la unii și alții că s-a scris la ziar despre „Nebun.” Îl cunoscuse cu mulți ani în urmă. Era postul Crăciunului și s-a dus la un schit de maici, peste munte, unde avea o soră călugăriță. La întoarcere s-a pornit un viscol ca la sfârșitul lumii. Ninge și spulbera de nu se vedea nimic. A mers ea ce a mers până a căzut într-o groapă și n-a mai putut ieși de acolo. Frigul îi sleia suflarea, iar urletul lupilor devenea

tot mai limpede. Se apropia sfârșitul. Cât o fi durat coșmarul acela, nu știe. Își amintește numai că dintr-o dată a văzut o lumină și a crezut că a ajuns la Domnul. Dar nu era decât lanterna Nebunului și din acel moment n-a mai știut nimic până ce s-a trezit într-un adăpost, la căldură. O înfolose în pături și încerca să-i dea un ceai fierbinte. Nebunul îi oblojise rănilor și degerăturilor și chiar îi spălase lenjeria. Abia atunci a văzut că purta o cămașă și izmene bărbătești. „Ce mi-ai făcut?” s-a tânguit ea bănuitoare. „Nimic. Te-am scos din groapă, te-am adus aici și te-am îngrijit.” „Cum... m-ai îngrijit?” „Cum m-am priceput. Am făcut-o de multe ori când vreun camarad cădea rănit. Dar niciodată n-a fost cazul să îngrijesc vreo... camaradă.” Artemiza acuza dureri la un șold și la o gleznă, din cauza asta fiind în imposibilitatea de a se mișca. Urgia a tinut o săptămână încheiată, timp în care, neavând altă soluție, au dormit în același pat. „Ar trebui să-ți fac o baie,” i-a zis el într-una din zile. „Să-mi faci o baie? Unde și cum?” „Aici *la mine*. Am topit zăpadă toată dimineața. Ai să vezi, baia e gata.” Neculai Amariei zis Nebunul a adus o albie și a turnat apa fierbinte. Apoi a luat-o pe Artemiza și a așezat-o în cada improvizată. „Așa procedezi cu toate femeile?” se interesa ea lăsându-l să o maseze pe spate, pe brațe, șolduri și glezne. „Da. De câte ori le găsesc în zăpadă.” „Și... ai găsit multe?” „Până acum doar una.” Cam așa s-au distrat până către seară. La cină, Neculai Amariei a servit-o cu vânat pregătit de el la cuptor.

Noaptea s-a trezit strâns în brațe de Artemiza. „Mi-e frică,” îi șoptea la ureche ca o taină. „Cred că de aici încolo mă rățăcesc.” „Și mie mi-e frică,” îi răspundea el. „Am fost pribeag și am ajuns la liman. Asta mă înspăimântă.” „Sărută-mă ca să nu ne pierdem unul de altul,” i-a mai zis ea și au rămas așa, îmbrățișați nepăsători la prăpădul de afară. Dimineața totul era neclintit. Nu mai ninge, în aer orice adiere încremenise. Neculai Amariei a înhămat calul la sanie, și-a luat câinii și pușca și a dus-o pe Artemiza Cobzaru, întregă și nevătămată, acasă la bărbatul ei și la copii. Apoi s-a apucat de scris, întorcându-se la meseria lui de învățător. N-a mai călcat niciodată pe la adăpostul din munți, l-a lăsat în paragină de s-a ruinat și s-a făcut una cu pământul.

Ascultând-o cu circumspecție, D.I. Hristache, posesorul unei precare experiențe în evaluarea francheței și credibilității ființelor din jurul său, a conchis că orice cuvânt în plus despre poetul și prozatorul Neculai Amariei ar fi însemnat o prejudiciere a imaginii scriitorului dezgropat de el din colbul uitării. Așadar, a pus punct acestui subiect, revenind, cu un puternic sentiment de eliberare, la articolele de pe ultima pagină a ziarului local „Acțiunea.”

Cărți de Cronici

În paginile
care urmează:

Vasilian Doboș - Despărțirea de Tom și Jerry,

Ed. Opera Magna, Iași, 2009.

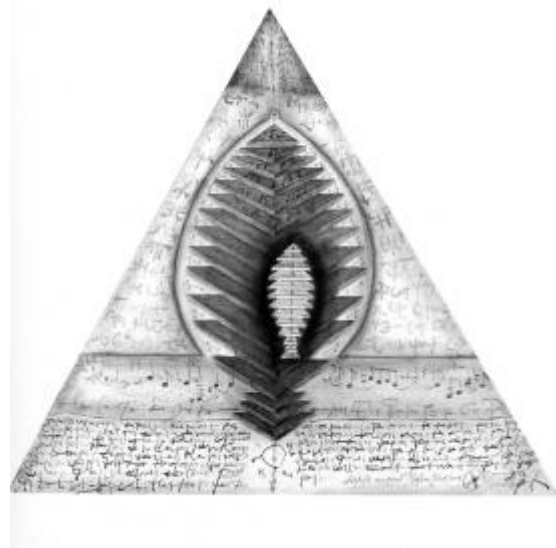
Deloc hazardat, volumul se subintitulează „Noblesse oblige”. Vasilian Doboș se întoarce editorial la artele frumoase (de parcă ar putea fi și altfel artele!) ale cuvântului și imagini.

Ai fi ispitit după titlu să crezi că ludicul primează, dar spiritul jucăuș nu este decât atât cât trebuie. Trimiterile din texte la D.Harms te-ar putea să te trimită cu gândul la un umor absurd. Și este și acesta, dar cu o anumită măsură: cea a empatiei cu spiritele prietenilor/ confracților întru litere (sau imagine) prezenți între coperte (nu-i enumăr pe toți!): Lucian Vasiliu, Daniel Corbu, Cezar Ivănescu, Cassian Maria Spiridon, Mihai Ursachi, Nichita Danilov, Liviu Papuc, Horia Zilieru, Emil Iordache, Florin Buciuileac ș.a.

Dar cartea lui V.Doboș este mai mult... După „despărțirea de om” ce mai putea urma?

Textele lui V.Doboș îmi confirmă ceea ce bănuiam de mult: „noul roman” în Țara Carpaților și a Dunării are o nouă formă. Se scrie la „monumentalul” Roman al Poeziei pe nerăsuflăte, cu sufletul la gură!

Friedrich Nietzsche, cu plecășiune, ne invită întru carte: „Eu nu mai simt nimic la fel ca voi:/ norul acesta, pe care-l văd sub

mine,/ greoi și negru, care-mi stârnește râsul -/ e pentru voi un nor de furtună (...)/ Bravi, batjocoritori, brutali, indiferenți - așa ne vrea pe noi înțelepciunea: ea e femeie și iubește numai un războinic.”

Nu știu dacă a mai scris cineva despre „suprerealismul filosofic” sau, ca să fim mai puțin categorici, sapiențial... Dar ceea ce urmează, în carte, scris cu bonomie și dragoste de viață și de prieteni ar putea fi considerat un suprerealism metafizic moderat (sic! - de curând am aflat și de sintagma „enhanced reality”, care va să zică „realitate amplificată”, care ar fi complementară suprerealismului și realismului magic). Nu abstract. Mai deloc. „Asta e”, vorbe repetate obsedant în primul poem, „Bufoneriile numărului treisprezece”, splendid text de dragoste, posibil bahluiană.

Mimând „o inimă mică”, poetul face valuri atât cât trebuie: „Nu adevărul e punctul forte al inimii./ Asta e./ Deși,/ mă tulbură abundența de nori/ care compun întunericul din ea./ Viața este mereu îmbrăcată în negru./ Asta e./ Deși,/ viața nu poate fi adecvată la femeie./ Femeia nu este o ploaie simbolică, ea are o lacrimă în pântec./ Asta e./ Deși,/ iarna femeile sînt de zăpadă”.

Poetul are o vârstă de cristal prin care se văd adevărurile, credințele: „...nu s-au prăbușit toate cerurile senine./ Și încă mai cred că dragostea are față de om,/ că o umbră lungă înconjoară pământul inutil./ Nu am găsi o dragoste mai tăcută/ și mai tristă/ decât aceea răpusă de dragostea însăși./ Asta e./ Deși,/ în fiecare seară, Îngerul se retrage/ cu iubirea în lumea sa.” (p.10).

**

Scrierea care dă și titlul cărții este un soi de decalog pe dos („Ptiu, afară de mine!”) sunt vorbele care însoțesc obsedant acest al doilea text din carte. Prima parte ar fi concludentă pentru o exemplificare... mefistotelică: „În fiecare zi, puteți proslăvi obscuritatea,/ puteți blasfemia Pasărea/ care iese înfometată din pianină...// Ptiu, afară de mine!! Iubiți sau ucideți virtutea și credința!! Ptiu, afară de mine!! Mergeți prin lume și cuboașteți/ tot ce se poate plânge,/ tot ce poate înălța peste fruntea lui Dumnezeu./ atingeți miera cu degetul, apoi,/ ascundeți-vă în faguri./ exersați arta Vicleniei!”

Micro-macro universul din acest supra-text cuprinde Pasărea, pe Dumnezeu, Viclenia, Lumina, gazda Finală, Inima,

Arena Oraşului, Înalta Culme Atinsă, Fericirile, un Demon, un EU negru, Mielul, „elemente ontologice” destul de ușor de descifrat, completate anterior (în primul supra-text deja amintit) de un „domn înger”, de o Lună Neagră (ce-ar spune oare niște Emerson, Lake & Palmer, de-ar citi poezie românească?) și ulterior de o „pasăre închisă”, o „Pasăre Deschisă”, de „Îngerul de Tavernă”, „Îngerul Hieroglifă”, de o „Inimă de Agheasmă”, un „Înger de lemn”, „Îngerul Atoateștiutor”, „Îngerul Bufon”, „Turlele de Aur”, „Îngerul Trândav”, „Sintaxa”, „Îngerul Scopit”, uf, și mai sunt, „Privighetoarea mecanică”, „Cimitirul elefanților” (O terasă!), Umbra, prietenii umani de care am amintit (care sunt uneori „nori”), „Viața de Aur”, „Pisica Neagră”, „Însângerata”, „Adevărul”, un hotel „Existențial”, Râul Nihil, Viii și Viețuirea, Zeul

Nuanțelor, Abisul, Dragostea, Fericirea (este, este platonice - măcar parțial - Vasilian Doboș, cu universalitățile sale, după cum ar constata un Bertrand Russell prin problemele sale filosofice, de la scrierea cărora, iată, se împlinesc 100 de ani!), Inima Domnului, Bunătatea Domnului (este, dacă vreți, în continuarea platonismului, augustinian, aceasta apropo de cele două cetăți), Miezul Luminii, Bariera, Calul de Curse, Avangardele (este scriitor autentic, parcă prea puțin mediatizat în afara Iaşului!), Istoria, Dicționarele, „Puterea și Slava Țării” - tot atâtea repere pe care se construiește discursul (textual) al lui V.Doboș, suprapus lumii acesteia ca un fum de carne și de oase în care rătăcim cu toții pe străzi, bulevarde și un cer oglindit în care vezi (dacă te străduiești) alte străzi, bulevarde și un alt cer, ca o iconă înfinită într-un iconostas infinit, într-un infinit infinit infinit, (dacă înțelegeți paradoxul neparadoxal), care cuprinde toate cuvintele infinite care tot încearcă să strige lumii care știe să asculte despre cărțile lumii acesteia ca un fum de hârtie și de cerneală, cărți care încearcă să fie (sau nu) indicatoare într-un labirint la fel de infinit („off/on, off/on,/ pasărea Închisă, pasărea Deschisă...!/ off/on, off/on,/ pasărea Închisă, Pasărea Deschisă...!/ Inimă de Agheasmă, Întregire de Viață...!/ Și, deasupra, Îngerul de Lemn/ cu aripile lui scurte...!/ off/on, off/on,/ pasărea Închisă, pasărea Deschisă...!/ off/on, off/on,/ pasărea Închisă, Pasărea Deschisă...!/ Îndulcită de CantaFabule.../ Amurg roșu pe pleoape în inferioritatea cerului.../ Și, deasupra, Îngerul Atoateștiutor/ cu aripile lui scurte.../ întors din toalete franțuzești,/ întors din toalete muzicale...” ș.a.m.d. (p.20).

Avangardist filocalic, ca să spunem așa, „ca o pasăre albă pe un ou negru” (citată aproximativ, dintr-o memorie aproape deloc calificată), însoțindu-și textele cu unele reproduceri ale unor lucrări plastice amintind de lucrările lui Sorin Dumitrescu (cel care l-a ilustrat cândva și pe Nichita Stănescu, într-un grupaj din revista „Secolul 20”), Vasilian Doboș se dovedește a fi un poet religios cu totul aparte, îmbogățind literatura de acest gen cu o lucrare total non-conformistă. Numai dacă ne gândim la titlul volumului (și coperta acestuia) și de deja putem zâmbi creștinește gândindu-ne la un

Tom și la un Jerry pictați pe pereții vreunei biserici...

Desigur, ca în multe cărți de poezie ale veacului, între și întru versuri sunt inserate întâmplări la care numai câțiva oameni se pot raporta aproape exact... Precum în partea a IV-a a poemului „Daniil Harms privește Privighetoarea din Hotelul „Existențial” și Terasa „Cimitirul elefanților”: „Pe terasa Cimitirul elefanților/, sosesc cele două requiem-uri:/ Hristea și Mănăstireanu./ Ei nu beau. Doar mânăncă, serviți/ de înfiul bucătar de la Curtea Franței.” (p.28). Urmează rețeta, lungă ca pofta în post și „deznodământul” (p.29): „Au mâncat tot, ca doi îngeri pustii, îmbujorați,/ cu minurile și cerul gurii, încît luceau/ farfuriile la venirea lui Puiu Vasiliu,/ cel ce fredonează mereu din cîntul/ lui Leonard Cohen: A-le-lu-ia,/

Aaa-lee-luuu-ia...”

Superb portretul lui Daniel Corbu de la pagina 31: „Într-un colț al Terasei se văd, ochi-n ochi,/ Daniel Corbu cu interiorul cu exteriorul, rozul cu sumbrul./ Unul vorbește celuilalt despre Viață,/ celălalt vorbește celuilalt despre Moarte,/ că Moartea ar fi Viața, ba că nu./ Viața ar fi Moartea, și că, oricum,/ amîndouă sînt Obscure./ Niciunul nu este malițios cu celălalt./ Atât despre infinitatea Lor.”

Iașul literar își găsește - așadar, și numai aparent în altă ordine de idei, deoarece citatul care urmează nu se referă nominal la scriitorii numiți mai sus în pomenitul poem, împărțit în 16 supratexte - o ilustrare de maestru: „Oameni./ Se bucură și pleacă umbre./ Demoni compromiși. Îngeri compromiși./ În fereastră se tot izbește Privighetoarea,/ cu abecedarul dragostei electivă./ Și se neînțelege. Și trage de-o ață/ indefinibilă, care nu se rupe./ La naiba!/ Înfîge ea, tot înfîge, o săgeată fără nuanțe/ într-o inimă fără călăuză./ Zeul Nuanțelor ia masa liniștit/ în chiar violența Abisului, și spune:/ Cine nu e Pasăre - să nu-și țese/ Cuib în zăpada norilor, ori în/ mușenia celor care strălucesc/ să-mpartă mai departe cu Inima!/ Asta e menirea!”

Parodia (înțeleaptă) își arată în acest volum recunoștința filială față de Mama Literatură, dând o lecție celor 22 de milioane de președinți, diplomați, ipocriți, abatoristi, abstenenți, lectori, cronicari de carte...

Literatura este totuși o bucată zdravănă de săpun care-ți tot alunecă din mâinile Înțelegerii facile... dacă viața este o enigmă, în ultimă instanță metafizică, religioasă... și literatura, poate, ar trebui să-și vadă lungul nasului... Iar literatura despre literatură, cu atât mai mult...

**

Și fiindcă veni vorba de Tom și Jerry, ați observat cât de violente sunt aceste desene animate!? Ca viața, domnișoară, ca viața, tinere domn! Și probabil Marele Bonom (așa îi spunea V.Doboș divinului în altă parte) chiar se uită la aceste desene animate...

a.g.secară

Notă: imaginile din aceste pagini sunt din volumul recenzat.

Poetul născut din „incestul” cuvintelor cu ingerii

Pe domnul Săndel Stamate l-am cunoscut la Tecuci, cu ocazia Festivalului de Poezie „Costache Conachi”, ediția a XVIII-a, din anul 2010. Tot acolo mi-a dăruit două din cele trei cărți ale domniei sale: „Cuvinte și ingeri” și „Fugă în roșu”. Le-am citit. Iar entuziasmul m-a silit să scriu câte ceva despre aceste două

volumuri, cu regretul că nu am început cu debutul, adică cu volumul „Antologia Zăpezilor”.

Volumul „Cuvinte și ingeri” (Editura Eleonora, Tecuci 2007), având un subtitlu cu trimitere la Dimitrie Cantemir, și anume: „Divanul sau Gâlceava Ziditoriului cu lumea sau Giudetzul sinelui cu sinea”, este pare-se un tratat despre relația dintre poet și poezie, privită complice de Dumnezeu.

Volumul este alcătuit din trei cicluri: Primul dintre acestea, „Triumful celui Învins sau Cântece și descântece întru vindecarea sinelui”, vorbește despre epoca de început a poeziei. După o răstălmăcire, firește, poetică a Genezei lumii (Arheu) și a Creării omului (Legământul cel Nou), poetul ne face cunoscută însăși geneza poeziei: „Când au hotărât/ Să cucerească pământul/Îngerii au trimis/Legiunea Întâi poetică/ Fericiți cei învinși/Că a lor este/ Împărăția Cuvântului” (Întâiul miracol). Practic acesta ne propune o teorie conform căreia poezia ar fi de fapt de origine angelică, omul neavând decât meritul de a se lăsa pătruns sau mai degrabă învins de îngerii-cuvinte, pentru că, așa cum tot poetul scrie în prefața-poetică a volumului, „Cuvintele și îngerii una sunt” (Exordiu). De aici în colo, adică de la momentul acestei dulci înfrângeri în fața „Legiunii Întâia Poetica”, viața se desfășoară sub forma unei gâlceve a sinelui cu sinea; sinele fiind cel răpus, iar sinea cea slobodă, care își râde de cel rob, care, în mod cu totul paradoxal, în puținele clipe de libertate, se simte trist: „A fugit din mine unul blând/ Ce-l știam acolo așteptând/ A plecat și astăzi îi duc dorul/ Mi-a plecat tiptil Însoțitorul” (Lamentația sinelui). O teorie care, fiind atât de bine susținută, nu ne rămâne decât să o acceptăm. La urma urmei, toată lupta asta nu e decât un oximoron care nu poate face decât bine unei vieți închinată poeziei: „Lacrimi. Flori. Morminte/La mine nu pot renunța/Eul meu se strecoară din lume-n cuvinte/Ca umbra stingheră a ucigașului/Jefuind mântuirea” (Apocrifă).

În cel de-al doilea ciclu, „Clepsidră de lacrimi sau Istoria den viața unei secunde căci fiecă clipă înspre pagubă este”, accentul se mută pe ideea de timp, ca unitate de măsură cu care ne drămuiește Dumnezeu viețile. Dar și aici vorbim de un alt nivel de înțelegere, căci pentru cel căzut în lupta cu îngerul-poezie, timpul pe care Ziditoriul îl trimite, are alte valențe, mult mai profunde: „În zori/sar scânteile zilei/ca stropi de sânge/ din gușa tăiată a porumbelului/Tânăra țărancă își pregătește/ mulțumită/Prânzul/Ce față a clipei?” (Fețele clipei); „Cu fiecare răsărit de soare/Dumnezeu ne trimite din ceruri o floare/Cu fiecare răsărit de lună/Inima lumii se îmbună/Și orice răsărit de stea/E drumul mirării până la ea” (Apologie); „În fiecare dimineață/parcă mă-ntorc/dintr-un aprig război/pierdut/Și

condamnarea definitivă/nu se pronunță decât/în noaptea următoare/târziu/Astfel mereu cad/în același dulce păcat/al poeziei” (Somnul poetului). De asemenea, în acest al doilea ciclu, se produce și împăcarea (temporară sau definitivă?) a sinelui cu sinea; aceasta din urmă, își acceptă condiția de entitate pătată de lumesc, dar, lamentându-se aidoma sinelui în ciclul precedent, își proclamă spășită iubirea: „Căci/ chiar dacă/ dușman îți sunt uneori/ACEEAȘI IUBIRE/ne împacă!” (Lamentația sinei).

Trecând la cel de-al treilea ciclu, „Miracole de hârtie sau Floarea darurilor poeticești”, remarcăm un traseu cumva neregulat, ca o zbatere între viață și moarte, între deznădejde și concret: întâi apare o neliniște provocată de conștientizarea trecerii timpului și mai ales de amprenta pe care acesta o lasă: „Ochii mijind în deșert/ De-abia mai zăresc/Tremurând/Inocenta lumină a răsăritului” (Exerciții de ținut plânsul); apoi ne lovește în moalele ochilor minții, un moment de înaltă luciditate, pe care îmi place să cred, doar poeții o dețin, ca pe o piatră filosofală tănuțată cu tâlc: „Bătrânul călugăr/Se auzi spunând deslușit:/ Oare lumea asta există/Sau e chiar Ochiul/Prin care Domnul/Se uită la Sine uimit/Căci TOTUL este frumos!” (Il testimone); iar după acest moment, totul se clarifică: este o certitudine „Că Îngerii au trimis/Legiunea Întâi Poetica/În ajutorul Pământului” (Il Testimone 2); iar peste toate acestea se așterne o resemnare înțeleaptă, asemenea unui bătrân cu sufletul frumos, în fața morții: „Vin toate spre mine/Și vin de departe/Parcă plutesc/ Pregătite s-atace/Eu le aștept/Și le întâmpin/Pe toate în piept/ Ocrotit de clipa de-Acum/Nu mă frământ/Vin toate spre mine/ Ca la odihnă-n/Răcoarea unui mormânt” (Invazia - Lui Rilke).

Trecând așa, fugitiv și prin ograda esteticii, trebuie să observăm că domnul Săndel Stamate fentează strengărește această categorie, aducând sub același acoperiș, atât poezii de dimensiuni reduse, dar concentrate, cât și poezii lungi în care ideea se prăvălește ca un bolovan, dar unul de cuvinte așezate cu grijă: „Să nu mai pot uita era pântec de roză/Era nesfârșită și posesivă ca îndoiala” (Desăvârșita).

O scăpare, dacă poate fi socotită așa, care dăunează doar aparenței unității volumului, și care oricum se poate trece cu vederea, atât prin receptarea corectă a mesajului poetic, cât și prin recuperarea figurilor de stil.

Iar dacă veni vorba de stilistică, trebuie consemnat și faptul că domnul Stamate nu se zgârcește de fel la acest domeniu: inversiuni complexe și în același timp paradoxale: „Acest înger ratat/Stăpân peste nimic/Ale lui toate fiind/Nimic al său” (Arheu); personificări ingenioase: „Și noima-mi șoptește/Grozav susurând: Bucură-te!” (Epifanie), „Veșnicia își scutură mirată clipele” (Flash); comparații ce nasc imagini olfactive: „În seara ca un rug înmiresmat” (Ora magică); precum și oximoroane: „minunata tristețe-a luminii din stele” (Inel); și metafore: „sommul greu al ferestrelor” (Desăvârșita), fac dovada faptului că avem dinaintea noastră, nu doar un teoretician rece, așa cum poate am lăsat de înțeles la început, ci și un artist lirico-plastic de aleasă ținută.

Gândindu-mă la vârsta domnului Săndel Stamate, și la media de vârstă a debutanților de azi din curtea poeziei, aș fi tentat să zic că avem de a face cu un debut întârziat. Dar nu! Este un debut la vreme, „la plinirea vremii”, adică la coacerea ideilor.

Trecând acum la cel de-al treilea volum din cariera acestui poet, și al doilea care mi-a trecut prin mână, și anume „Fugă în roșu”, cu subtitlul „tratată de patetică sau din preaplinul inimii vorbire”, ar fi de spus dintru început că acesta reprezintă cumva o continuare a precedentului. Acum, accentul se mută de pe poezie, pe poet, pe existența lui.

Petruș Andrei-
Crepusculul de miere,
Ed.Cronica, Iași, 2010.

Dedulcit (apropro de titlul volumului de sonete al lui P.Andrei, „Crepusculul de miere”)

la sonetele lui Shakespeare ori Voiculescu (mărturii ale excelenței în literatură și mai ales în ceea ce privește poezia cu formă fixă), mai trecând din când în când prin Petrarca, Baudelaire, Rimbaud ori Rilke, dar rămânând cu adevărat marcat de primii doi, am mai întâlnit și sonetiști contemporani, despre care a trebuit să scriu și trebuie să remarc fără a fi malițios că deseori numărul mare de sonete (reunite în volum fără sfaturile bune ale vreunui editor ori critic literar) sufocă (im)pur și oarecum simplu reușitele exemplare. Dar dragostea autorului (în general) pentru textele sale este de înțeles, ca și dragostea comentatorului literar pentru eventualul cititor...

Primit cu aprecieri de către nume importante ale criticii și literaturii (Daniel Corbu, Theodor Codreanu, Constantin Ciopraga, Gruia Novac, Emilian Marcu, Adrian Alui Gheorghe, Valeriu Stancu ș.a., acesta din urmă semnând prefața generoasă de la volumul de față), încă de la debutul editorial (1995 - volumul de poezie „Descântece de inimă rea”, debut târziu tratat cu auto-ironie sănătoasă în postfața biografică intitulată „Am devenit poet printr-o minune”), recompensat cu prestigioase premii literare, Petruș Andrei (n. 1 iunie 1946, satul Bârc - Goșmani, comuna Români, județul Neamț, acum stabilit la Bârlad, „frate cu Bacovia și Poe”, cf. p.34, obsedat de o anumită sârărie) propune iubitorilor de literatură aproape 200 de sonete, în anul de grație 2010...

Sunt sonete substanțial diferite. Și nu sunt numai și din miere, dacă ne putem astfel exprima, cu voia dumneavoastră... Unele sunt cu mesaj, conținut, reflectare, reflecție religioase (de pildă p.19, 20, 29, 32, 65, 76, 77, 156 dar ș.a.), unele sunt de dragoste, de dor (par exemple p.48, 53, 73, 75, 82, 83, 101, 174, 175), unele memorialist-descriptive (care s-ar putea încadra ușor în ceea ce unii numesc facil „literatură pentru copii” sau moralizatoare; un exemplu ar fi chiar primul text: „Am adorat pe maica-nvățătoare/ De cum am întâlnit-o-ntâi în clasă,/ Părea-n altar icoană luminoasă/ Că-n ochi îi străluceau raze de soare// Și-avea un glas blajin de preoteasă/ Cu vorba caldă și mângâietoare/ Cum susură pârâul la izvoare/ Și mâinile subțiri de stirpe-aleasă// ea a venit spre mine ca o zână/ Și, după ce mi-a pus creionu-n mână,/ M-a învățat să scriu cuvântul „Mamă”// O văd mereu la fel de zâmbitoare/ Cum pe un munte s-ar aprinde-o floare/ iar chipul ei în inimă e-o ramă”... Alte texte în formă de sonete sunt sapiențiale, de căutare a înțelepciunii, poate chiar moraliste. Altele sunt reinterpretări ale miturilor clasice: Pygmalion (p.17), Prometeu (p.55 și 103), izgonirea din rai (p.60), trădarea lui Iuda (p.108)... Altele sunt pamflete, îndemnuri la pârlit „șobolănimea” (unele-s chiar blesteme - p.138, pe undeva zice de scuipat pe morminte), satire sociale ori de moravuri (p.41, 71, 74, 81, 118, 144 - unde ghicim că spitalele din România sunt chiar Infernul, 90), unele-s cu poante epigramistice, unele ușor misogine (p.156, 27, 42, 63, 91), unele sunt încercări de definire (Poezia, par exemple, la

Astfel, pot spune că primele zece poezii sunt un grupaj de arte poetice, pentru că toate vorbesc explicit despre condiția poetului. Dar, întrucât doar una este Ars poetica adevărată, o voi premia cu acest titlu sublim, pe cea care dă și numele volumului: „Cu lumina/în palmele-i/ca o hartă deschisă/Poetul caută/ Țara-Cuvintelor-Sfinte/Unde EU inocentul/netulburat domnește/Fiindcă eu se exprimă numai în sine/Și cheamă cu dor/Numele-Tău-Poezie” (Fugă în roșu).

Următoarele zece poezii (șapte numerotate, și doar trei **botezate**), **se grupează în cidul „LOGOMAHIA sau Despre lupta lui Iacov cu Îngerul și despre ciudata supraviețuire a blajinei seminții a poezilor”**. Aici trebuie să consemnăm un grupaj de versuri care dezleagă misterul relației dintre poet și poezie: „Te iubesc, Îngere/Binecuvintează iubirea/Ce astăzi te va înfrânge” (II, IV). Așadar, după ce în volumul anterior poetul se lasă înfrânt și plăcut stăpânit de poezie, metaforizată prin „Legiunea Întâi Poetica”, iată că acum se răscoală, și o ia cu asalt, învingând-o el, asemenea lui Iacov cel din Vechiul Testament care L-a învins pe acel Înger, nimeni altul decât Îngerul lui Dumnezeu. Numai așa, relația dintre poet și poezie devine simbiotică, numai așa poate dăinui acest neam ciudat (frumos de ciudat) al poezilor.

În următorul ciclu, „Sunt fericit, moartea, cu delicatețe, mă însuflețește”, se desfășoară un episod aparte, și anume resemnarea în fața morții, mai mult, conștientizarea inexistenței ei: „Martor timid/bătrânul călugăr/în sine/se deșteaptă/și-și zice cu glas deslușit:/ Știu/Moartea nu există/Moartea se naște odată cu noi” (Consolarea discipolului).

În ciclul final, „(Ne-)număratele trepte către unde-va”, poetul rezumă întregul conținut de idei, ce s-au perindat pe podiumul acestui volum. Sugestiv mi se pare mini-poemul „Pastel sumar”: „Amurgul/căderea în păcat/ a zilei/Ca o fugă/ în roșu/cicatrizat”.

Cam atât despre „Fugă în roșu”. Știu! Ar trebui acum să vorbesc iar despre estetică și stilistică. Dar m-aș repeta, pentru că la aceste nivele, poetul Săndel Stamate se arată conservator. Nu mai bine aduc eu la replică un poem semnificativ din toate aceste puncte de vedere?!

„La vârsta aceea a omenirii/în Casa Ființei/a poposit/ Cuvântul/Și Cuvântul trup s-a făcut/(ho logos sares egeneto)/ Neobosit/cu tâlpile sângerând/ca pâinea s-a frânt/ca vinul s-a risipit/întemeind fâgăduința/celui ce este/Umbra-măreață-a-ființei” (Frântu-s-a, risipitu-s-a...).

Totuși, ar mai fi ceva de spus. Cu acest poem citat mai sus, poetul Săndel Stamate readuce cultul liturgic în poezie, asemenea lui Nichifor Crainic cu al său „Cântecul potirului”, reușind totodată, pe această cale, să urce și poezia la înălțimea unei liturghii a cuvintelor, izvorâte fără doar și poate din Cuvântul de la Început.

Romeo Aurelian Ilie

p.22:... „e... Iluminare.”). Multe sunt lamentații, unele-s naive, poate chiar retrăind evenimente adolescente (p.45, 62), una fiind chiar o re-interpretare (exagerez!) ale unei legende oritologice (p.21): „Când mi-a fost dat ca să-mi aleg penajul/ Și tot atunci să-mi fie dat și cântul./ Am tot umblat în lung și-n lat pământul/ Că încă nu m-a părăsit curajul.// În patru zări albastre m-a dus vântul-/ La cei aleși acesta-i apanajul-/ Că-și umplu cu fantasmе tot bagajul/ Și drept merinde-și iau cu sine gândul.// Nu toată frumusețea-i în sprâncene./ Nici măiestria mea nu stă în pene./ Eu cânt în zori și noaptea pe răcoare.// Am înălțat la ceruri rugămintе/ Să fiu un simplu meșter de cuvinte/ iar Domnul m-a făcut privighetoare.”

Unele sunt articole de presă atemporale (p.33- dedicat lui Eminescu și Veronicăi: „În scurta lor viață se-ntâlniră/ Precum doi aștri-ntr-o imensitate/ Și, logodiți pentru eternitate./ Ca oamenii cei simpli se iubiră// Dar oameni, colcăind de răutate./ Întreaga existență le-otrăviră/ Și în tăcere dânsii suferiră/ Îndurerați de-atâta nedreptate.// Trăirea însă nu le-a fost deșartă/ Că-ntregime a trecut în artă/ Cum trece-ntr-o pictură o dumberavă.// Vin la Văratice, sus, la mânăstrire/ Pentru povestea tristă de iubire/ Să bea paharul dulce de otravă.”

Sentimentalismul lui Petruș Andrei este relativ ușor de taxat de „oamenii fără suflet”, unii critici din anexa volumului vorbind chiar de un anumit minulescianism, pe care l-aș putea identifica de exemplu la pagina 160: „Tu mi-ai hrănit auzul și privirea/ Făcându-mă întreg din jumătate/ Ca să răsune cânturi necântate/ Și am știut atunci ce e iubirea.// Deunăzi, mi s-a spus că, pe-nnoptate./ iar asta-mi înfioară-nchipuirea./ Te frăsuiai să-ți afli fericirea/ Prin case și prin uliți rău famate.// dar pentru că, întâmplător, îți vine/ Să dai, din când în când , și pe la mine/ Ți-am înălțat, în munți, o citadelă.// Cu toate că o ții din toană-n toană./ Mi te păstrez, în inimă, icoană/ Și te ador, frumoasă infidelă!” Unele, precum cele de la paginile 112 și 113 pot stârni zămbete unui cinic (chiar) blând. Idealisme (unele haiducești, p.125), răfuieli cu tinerii (care au creierul ca gelatina, p.139), unele-s fabule directe (p.110, deosebit de reușită!), unele fabule indirecte (p.124, bună și ea), altele amintesc de Kipling cu al său „If...” (p.58 și 180), altele de Omar Khayyam (p.64). Putem vorbi și de sonete quasiecologice (p.68, 99, 138, 154), patriotice, anticitadine, șansonete...

Imaginea senină pe care ți-o dă postfața scrisă chiar de autor, de bunic fericit și tată a trei fete, este contrazisă uneori, rar, de texte: a se vedea p.89 dar poate cel mai bun exemplu este, probabil, unul de oximoronologie ontologică de la p.168: „Mă-nchin de-o viață-ntreagă la Iubire/ Și-mi fac un Ideal din Bunătate./ Sunt vajnic luptător pentru Dreptate/ Și în Credință-mi aflu mântuire.// Dar nu mai sunt om de societate/ Îndepărata de o dezamăgire/ Ce mi-a schimbat un strop de fericire/ Pe-o mare-adâncă de singurătate.// Țin, totuși, ușa inimii deschisă/ Și-mi pare rău de pasărea ucisă/ Nu și de leșul din spânzurătoare.// Zadarnic se căiește ticălosul./ Nu-l iert nici de mă roagă cu frumosul/ Dar lăcrimез... dacă strivesc o floare!”

Lucid, dar și optimist, speră ca după el să rămână ceva valoros și din punct de vedere literar. Exemplele de mai jos, vor fi, probabil, concludente. Oricum, „Crepusulul de miere” nu este o carte de citit... neînsoțit prin Purgatoriul literaturii. Dintr-un limb, la nesfârșit, i se pot auzi, poate, trei versuri: „Cu toate că ți-ai mântuit cântarea/ Și se aștern și praful și uitarea./ Prin timp, un sunet când și când străbate” (p.121, terțina de final). Sau poate acestea: „Nu-i rău să ai un pic de modestie:/ Poetsadea e unul la o mie/ Și chiar din el puțin o să rămâie// Un cânt de liră, restul e tăcere./ Eu las în urma mea un strop de miere/ Din trestia strivită sub călcăie” (p.152).

„Dacă privirea...”, de la p.123, are un final cutremurător și nu este deloc pentru persoane prea sensibile: „Dacă privirea ar putea ucide./ Atâția morți s-ar aduna grămadă./ Încât nici n-ai putea să treci pe stradă./ Că de atâtea hoituri s-ar închide// Dar ochiu-anume-ar trebui să vadă/ Pe ticălos, pe hoț, pe lingeblide./ Pe cel care împilă și divide/ Și care pe cei umiliți îi pradă./ / Pedepsa morții-ar fi ca o plăcere/ Că cel ucis nu va simți durere/ Iar moartea nici măcar n-o să-l surprindă.// Tu vrei să-i bagi pe alții în morminte/ Dintr-o ocheadă, însă ține minte/ Să nu te uiți vreodată în oglindă.” Unul dintre cele mai reușite sonete este o fabulă, fără morală (p.110): „Râdea de el curcanul din ogradă/ Văzând cum se-nalță-n zări cocorul/ Și, între curci, își etala sonorul/ Făcându-și evantai rotit din coadă.// Se veselea în voie tot poporul/ De orătării ce cătau să vadă/ De nu cumva vreo pasăre de pradă/ Din înălțimi le-amenință soborul.// Privind c-un ochi spre zările senine./ Zicea vedeta curții: „Vai de tine./ Cât de incert îți este viitorul!” De sus i se răspunde: „Te dai mare!/ Ca mâine tu vei sfârși-n frigare./ Eu însă chiar și-n somn continui zborul!”

Remarcabile sunt și unele sonete-pastel. A se vedea paginile 185 și 187: „Tot mai puține zile luminoase.../ Dar toamna, în cerdac, mai întârzie/ Să scrie-un vers pe frunza ruginie/ Spre a-l reciti în nopțile geroase.// Amurgul pare bolnav de ftizie/ Și bruma groasă horbotele-și coase/ Iar frigul te pătrunde până-n oase/ Să izgonească-un vis din fantezie.// Nemuritoare zac uitate-n vază/ Că dinspre tine nu învie-o rază/ Și în văzduh sunt vraște lăstunii.// În ceruri moare geana de lumină/ Iar lumea-i dușmănoasă și străină/ Că soarele-i ascuns de discul lunii.” Iată și o imagine din cel de-al doilea, demnă de un haiku sau, mai aproape, de o tanka, deși diferă numărul versurilor alese: „Tremură pe-o ramură sticleții./ E-mbrăcată toată-n alb livada./ Doar o clipă a-nviat ograda/ Dezmozită de tumultul vieții.// Înspre seară, luna scoate cornul/ Supărată c-o afumă hornul...” Un alt sonet reușit (cel puțin raportat la celelalte) este unul de dragoste, intitulat „Eram făclia...”: „Eram făclia, tu erai lumina/ Și rob supus eram iar tu stăpână./ Venin însă turnat-ai în fântână/ Și cu îngheț mi-ai pustiit grădina.// Erai neprihănită ca o zână./ Neîmplinirii însă-ai fost pricină/ Și-atât de vinovată ți-a fost vina/ Că plânge-ntruna cumpăna bătrână.// M-am prefăcut în monument de piatră (...)// Mă închinam la dulcea ta icoană/ Și pe-al tău creștet îți puneam coroană./ Eu credincios am fost... iar tu, păgână.”

Eminescianismul este cinstit cum se cuvine în „Ne vom întoarce iarăși spre izvoare” (p.107) iar finalul de la „Știm despre daci...”, fără a fi tracomani, ne convinge că sentimentalul Petruș Andrei, fără a fi numai mios, simte ceea ce puținii pot: „... încă mai simțim cărbuni sub spuză/ Și-un rege dac în fiecare plânge.”

Bref, o carte care te trimite cu gândul la o apologie a întunericului, pentru contrast... Nu a răului, ci doar a penumbrelor care pun în valoare scipirile licuricilor...

Apropo, unde putem vedea luminile licuricilor?

a.g.secară

POETĂ EN PLEIN AIR

Poeziile din *Celălalt soare*, volum apărut la editura Litera Internațional, în 2010, par a fi scrise la prima mână, dintr-o suflare, ca și cum șlefuirea, calofilia, le-ar fi putut răpi ceva din voluptatea rostirii impetuoase, din autenticitatea unei vieți contorsionate și totuși trăite în plenitudine. Passionaria Stoicescu își pune biografia pe tavă, cum s-ar spune. Citindu-i poezia, o poți cunoaște ca om, ca femeie. O femeie pe cât de puternică pe atât de vulnerabilă, o femeie veselă dar care plânge acasă, în singurătate. Detestă singurătatea, dar numai sub protecția ei poate scrie. Scrisul este pentru Passionaria terapie și rost, este salvarea din anonim și deriziune. Când apare poemul, nu mai e

loc pentru altcineva. Poemul e fiu, e „mirele fără legământ”, e soarele iubirii ce răsare, strălucește o zi și apune. El se hrănește din tot ce vede, aude și simte poeta, partenera lui de viață și de moarte, ce face coregrafie pe nervii întinși ai realității străzii și ai irealității sentimentelor. Passionaria Stoicescu scrie poeme ca și cum ar dansa, ca și cum ar cânta, ca și cum și-ar picta golul sufletesc, ce poate fi palpat prin „mângâierea jinduită”: „eu doar prin mângâiere pot reține”, spune, reținând evident doar „vânarea de vânt”. Dar să nu ne lăsăm adormiți de mângâieri. Passionaria e tandră dar și furtunoasă, e senzuală dar și rațională. Lirismul ei se despletește impetuos, fără măsuri de precauție. Detestă clișeele și nu-și cenzurează spontaneitatea ce-i conferă atractivitate și chiar un fel de magnetism. Când deschizi o carte de-a sa, n-o mai lași din mână, căci îți stârnește curiozitatea de-a merge mai departe prin labirintul unei feminități complexe. Dacă tinerele poete de azi scriu o poezie asexuată sau chiar masculinizată, în poezia Passionariei Stoicescu vom găsi un curcubeu de ipostaze, de tonuri și nuanțe ale femeii dintotdeauna. Ea e soție, mamă, amantă, iubește și e iubită, iubește și e trădată, iubește și se lasă prădată, din iubire, din orgoliul de a ține piept provocărilor.

Poeta e confesivă și vindicativă. Se răzvrătește împotriva propriei unicități frustrante, datorate harului său divin, e păgână și eretică, ironizându-l pe Tatăl ceresc, că nici el nu și-a rezolvat problema singurătății, reproșându-i că a îngăduit totul doar ca să nu se plictisească. Între rai și iad, se află Passionaria, o femeie pasională, crudă cu sine uneori, ca reflex al unui preaplin erotic. Poeta vorbește uneori despre lucruri grave, cu un surâs în colțul gurii, în acord cu ceea ce spunea odată G. Călinescu: „E neserios să fii tot timpul serios”. Eternul copil din femeia matură ce cucerește o lume, în afară de cel pe care-l iubește, ne oferă pilule amare cu coaja dulce, convinsă că esența constă în arderea contrastelor: „temută ieri, azi tristă, temătoare”. Contrastele sunt combustibilul poeziei scrise de Passionaria Stoicescu, în esență o poezie vitalistă, cu interogații, exclamații, interjecții, imprecatii, amalgamate în micul sau marele univers numit viață. Nu se sfiește uneori să folosească o pastă verbală groasă evidențiind revolta: „javra singurătății”, viața - „târfa asta cu nume conspirativ”, autocaracterizându-se teribilist: „eu sunt gadina/ucid ca să exist”. Îi place să experimenteze, e tentată și de absurd, de expresionism, astfel că „citindu-l pe Borges”, simte că devine un simplu obiect precum un fier de călcat, un cuier etc.

Cele mai frumoase poeme din această carte sunt „Poemele alchimice”, poeme de dragoste iluminate și încălzite de „celălalt soare” aflat „sub celălalt cer”, sugerând imposibila împlinire aici și acum. Celălalt soare e „mirele de cenușă” în urma arderii de tot: „De tine am ars/ până când zgura/ mi-a rostuit altfel făptura...// Acum / dacă ți-aș mai întinde un gând/ ar fi spulberat de vânt...// Trupului meu/ torturat de arșiți mereu/ i-am îngăduit o ușă/ prin care să pleci,/ mire al meu de cenușă...// Nu privi înapoi - / va ploua cu cele mai uscate ploi./ va ninge cu cea mai neagră ninsoare./ n-ai să mai vezi niciodată/ celălalt soare...” Când totul a ars rămâne salamandra, să-și ducă mai departe destinul de a scrie: „Când am iubit - am scris,/ când am urât - am scris,/ am murit,/ am înviat/ doar prin Cuvânt!” Este o *ars poetica* în care se recunosc toți cei care scriu. Marii scriitori își topesc viața în operă, își identifică opera cu viața și cu numele, și cred că aici o regăsim și pe Passionaria Stoicescu.

Victoria Milescu

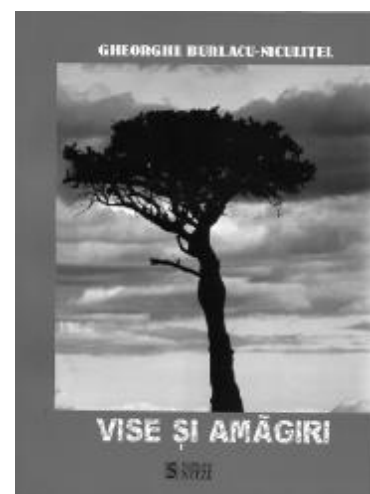
Cărți primite la redacție

23

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Războiul lui Puf de Ioan TODERIȚĂ

Romanul “Războiul lui Puf”, Editura Axis Libri, Galați, 2010, 328 de pagini, este conceput ca o antiepopoe a răului, văzută din perspectiva intervenției brutale și dezechilibrante a omului în filosofia religioasă sau științifică, darwiniană, a zăbovirii pe Pământ, prin grație divină sau după legile perpetuării speciilor din Haosul Universului, în

ideea explicării sau înțelegerii cauzelor, care au dus la înfruntarea perpetuă dintre oameni, singurele ființe raționale, de la arcul și săgețile Comunei Primitive; a asediului Troiei sau a viselor de stăpânire totală a Pământului ale unor Alexandru Macedon, Gingis-Han, Timur-Lenk, Napoleon sau Hitler, până la confruntările confessionale ale unui Ev Mediu bigot, ori naționalismul și intoleranța religioasă contemporană convertite în terorism mondial.

Scriitorul Ioan Toderiță a început.. “războiul” său cu arta și creația literară prin “atac la baionetă” cu *poezia*, într-o *progresie aritmetică* demnă de rigoarea și logica lui Pitagora, mentorul său spiritual și de vocație intelectuală, profesională; și-a exersat condeiul scriind *proză*, în nota definitorie a fraților Poincaré, matematicianul Henri și omul politic, pacifist, coordonatorul Tratatului de la Versailles, Raymond; și-a valorificat înclinațiile artistice, preferințele și talentul literar scriind *eseu* și critică literară, în competiție cu sine și, mai ales, cu literatura, proza sau poezia altor confrăți. Ioan Toderiță este *omul-orchestră*... literară; scrie versuri, ca o uvertură de destin scriitoricesc; se lansează pe structura unui *libret* de operă-epică și-și exersează bagheta compozițională dirijând *concerti-grossi* de *opera-omnia* ale scriitorilor care bat la porțile consacării.

A debutat literar cu poezie, în 1972, în revista “Pagini Dunărene” și abia peste 20 de ani, între 1996-2008, își adună opera lirică în șase volume de versuri: “Sume finite”, “Sume infinite”, “Sume algebrice”, hotărât să-și asume și vocația de matematician, asemeni confrăților săi, poeții Viorel Dinescu și Aurel M. Buricea; ca să schimbe apoi registrul lexical al cărților sale: “Lacrima din punct”, “Arlechinul din suspin” și “Poemele tăcerilor prea pline”. În paralel, atacă și genul epic, cu cea mai convingătoare specie literară, *romanul*, când publică, între 2000-2002, trilogia “Amintiri la capăt de vis”, din care au rezultat cărțile “Fântâni în arhetipuri”, “Cumpene pe iris” și “Ciutura de cristal”, într-o ritmică disciplinată, anuală, de matematician obișnuit cu rigoarea.

De-acum, pare a renunța la.. *prima iubire*, poezia, când prozatorul Ioan Toderiță publică doar *romane* într-o ritmică năucitoare dar convingătoare: în 2002, “*Îngerul de marmură*”, “dramă adolescentină, suicidul ca o soluție a destinului prea lucid, implicat în existențe crude, în conștiințe fragede”; în 2003, “*Livada cu oțetari*”, “satul Moldovei de Sud, ca început de lume și păcat paradisiac, martor monografic al eternității... lacustre”; în 2004, “*Lunga vamă a tăcerii*”, “o călătorie prin *vămile lagărului comunist*, precum sufletul, dincolo de existența trupestă... ar călători în vămi arhontice”; în 2006, “*Casa fără ferestre*”, “dorința

de evadare, de fugă din claustrofobia și prismofobia criminală a conștiințelor *ghetou-habitat*, spre grădinile *mâinilor Maicii Domnului*”; în 2007, “*Lumină cât să vezi*”, “filosofie a revoltei și.. însingurării conștiinței, la limita existenței... trupești, pe fondul real al conștiințelor exterioare în dispută, pe fondul ireal al interiorizării lor... aperceptive, ante-perceptive”, după aprecierile criticului literar Ioan Toderiță, care semnează cronică și istorie literară, exegeze despre fenomenul literar gălățean și românesc la Centrul Cultural “Dunărea de Jos”.

Stilistic vorbind, literatura epică a scriitorului Ioan Toderiță, romanul “Războiul lui Puf”, în cea mai mare măsură, are valențe de proză lirică, cu *arpegii* de prozodie pe coordonatele versului alb, ca la Zaharia Stancu, consecințe firești, influențe firești ale înclinațiilor și apetențelor poeticești ale poetului, care face poezie și când scrie proză. Fraza sa este orchestrată pe partituri lirice, iar melodica ordinii cuvântului în propoziții este modificată, după nevoile unei semantici, alta decât cea de dicționar, după înțelesuri și semnificații potențate în metafore, epitete, comparații sau repetiții, interogații și exclamații retorice: “Era înalt călărețul, în această călătorie sub lună, așa descălecat sub *mămăliga* ei aburindă, mereu mușcată de un câine astral, flămând în nopțile de ceară și fum și uitare omenească” (pag. 2), amintind de comparația proletcultistă a poetului Mihai Beniuc: “Luna ca o mămăligă...” etc. Epicul lui Ioan Toderiță, între fascinant și pasional, ca o alunecare în emoție prin exces de adrenalină lexicală, este construit din fraze sincopate cu inflexiuni lirice, cu incoerențe gramaticale de efect și cu nuanțe de oralitate regională sau rurală, o proză lirică cu o muzicalitate și parfum à la Alecu Russo, de început de limbă literară influențată de contactul cu limbile romanice europene, moderne... Nota definitorie a prozei lui Ioan Toderiță rămâne, așadar, stilistica frazei, a propoziției și a cuvântului, încărcate de semnificații noi, lirism și cantabilitate, sonorități consonantice și moliciuni sau asprimi de vocale, atât de prioritare pentru prozator, încât riscă uneori valoarea întâmplării, a faptului narativ, preocupat de savoarea lexicală și de o stare de permanentă grație: “Avea sufletul încărcat de mânia așteptării lui Marin într-o casă plină de prevestiri negre”, (pag. 25-26).

Fraza are sonorități ca un acord de muzică instrumentală, cu intimități de flaut, par a lipsi vorbele, acțiunea, personajele, dialogul, doar mici spectacole umane, totul este convertit în sugestii pe un discurs liric și pe un nucleu emoțional. Și onomastica prozei lui Ioan Toderiță este cel puțin pitorească; personajele romanului său se numesc Țiașda, Țiamdat, Puf, Mutu, Oleacă, Mintcreață, cam în afara regulilor de compunere lexicală, iar altele poartă nume pe care nu pot să le transcriu. Și scenele erotice sunt descrise altfel, poetic adică, fără vulgarități și picanterii, mai degrabă sugestii, aluzii, nimic indecent, totul este idilic, decent, romantic, perceput doar în limitele unei sensibilități cam exagerate...

Proza, poveștile, narativul din “Războiul lui Puf” se amestecă poetic din legende de pământ românesc de pe malurile, amândouă, ale Prutului, brodate pe o istorie cu Petru Rareș și Ștefan cel Mare, amplificată de politica anxionistă a lui I.V. Stalin, de jertfele veteranilor care ajunseseră până la Cotu’ Donului sau sub zidurile înghețate ale Leningradului, unde a fost învins Hitler și, înaintea sa, eșuase și Napoleon încercând să supună Petersburgul. Prozatorul alege o temă bătătorită de la Homer la Tolstoi, iar *odiseea* sa este Războiul Mondial, cel de-al doilea, văzut ca

o mare nedreptate, pentru oameni și împins la valoarea unei idei, "...o consecință a turnului Babel", iar faptele personajelor sunt estomate, mai mult sugerate. Eroii sunt Ioni, Fritzi sau Ivani, victime egale, care nu știu, nu înțeleg și nici nu acceptă ceea ce li se întâmplă, iar reacțiile și consecințele faptelor lor nu sunt definitorii, deoarece prozatorul le micșorează dimensiunile și importanța la valoarea unui *vis urât*, o iluzie inconștientă, incoerentă, sortite să se piardă, să fie uitate.

Numele personajelor, Ion Brânză, Iacob Puf, Gheorghe Țiașda, Neamțu', Friț, Krauss, Johann, au valoare de substrat tematic; unele n-au consistență semantică ci doar rezonanță fără sens, *Nain, Das, ist, Gutt*, iar existența, irealul lor real este doar sugerat de certitudini ale războiului: Hitler, tancuri, Stalingrad, muniție și, mai ales, de o toponimie imediată, concretă: Gârboavele, Basarabia, Prut, Valul lui Traian, Galați. Concrete, foarte reale sunt personajele care parcă trăiesc într-o lume normală, neafectată de război, ca Maria și feminitatea ei devoratoare, vie: "O vedea într-un timp trecut proaspăt, într-un timp fărâmițat de inima-i bătrână, pe Maria, pe femeia din chiler..., cu buzele ei carnoase, cu fierbânțea ei...", (pag. 56).

Epicul, narativul romanului este plasat pe două *fronturi*, cu o dublă rezistență, împotriva Războiului și apoi împotriva Comunismului, iar prozatorul, romantic incurabil, plasează acțiunea în vremea *hoșilor de cai*, motiv literar predilect pentru proza de câmpie, de Bărăgan, întâlnită și la Fănuș Neagu; în vremea *haiducilor* moderni, care nu ajung la *aura* și condiția de răzbuțători ai săracilor, cum li se spunea copiilor prin manualele școlare, care luau de la cei bogați și dădeau săracilor, cam ceea ce făcea și *banditul* Puf: "Mă Poalelungi, ai cal? – Nu, omule, se văita căruțașul, când era întrebat de Puf, după despuierea vătafului. – N-am decât doi boi; Ia calul ăsta și chimiru.." (pag. 67).

Există în mica comunitate rurală o primă împotrivire la venirea rușilor, după întoarcerea armelor împotriva foștilor aliați; de fapt, o reacție de anticomunism, perceput din stadiu de idee, de rău, de malefic, pentru că la granița cu Basarabia, în republica sovietică, era cunoscută politica tătucului Stalin de spoliere a țăranilor harnici, chiaburii, și de înregimentare a sătenilor în *colectivă*: "– Cum vă spuneam, nu veți mai avea *avere* și satu' va fi botezat *colhoz*, un fel de *colectivă*, un fel de viață la grămadă" (pag. 92). *Stafia* comunismului băntuie sufletul și curiozitatea sătenilor de la granița cu Basarabia: "– Păi!, dincolo e comunism și vreau să vă spun că nu-i ușor... – Adică, cum?, vorbi calm primarul Gorea; – Păi, n-o să mai aveți avere; – Pământ?; – Nici pământ!; – Plug?; – Nici plug..." (pag. 91-92).

Rezistența sătenilor prin sprijinul dat nemților, aliați ai românilor până atunci, pare puțin romanțată, în ciuda variantei oficiale de mai târziu, care vorbea de entuziasmul populației românești la întâmpinarea tancurilor sovietice. Venirea rușilor este percepută ca o premoniție înfricoșătoare, ca o apocalipsă, ca o cometă, care se îndreaptă spre o altă tundră tungusă, ca un calendar aztec sau mayaș, iar reacțiile oamenilor sunt pe măsura previziunilor catastrofice. Acțiunile sătenilor sunt haotice sau nu sunt de niciun fel. Fiecare calculează în felul său implicarea directă și, între două-trei cruci și câteva acatiste, dominantă rămâne grija pentru ziua de mâine și îngrijirea pruncilor. În romanul "Războiul lui Puf" se întrevide net o rezistență anticomunistă încă de la sfârșitul războiului, ca în cazul protecției soldaților germani rămași în spatele frontului la granița Basarabiei reanexată de Armata Roșie, protecție

asigurată de "bandiții" Ion Brânză și Puf, în Pădurea Gârboavele, cu participarea primarului și a altor săteni, prefigurând adevărata rezistență a țăranilor din Argeș din grupul Elisabetei Rizea și a ofițerilor-partizani din Munții Făgăraș. Solidaritatea sătenilor cuminți și simpli, dar mai ales acțiunile concrete, salvatoare, ale haiducilor cu beligeranții, când germani, când ruși-basarabeni, sunt de-o umanitate și de-o frumusețe de necontestat. Agresivității și cruzimii războiului i s-a răspuns cu blândețe și omenie din partea unor inși nu întotdeauna blânzi, poate chiar aprigi la mânie, sau certați cu legea în timp de pace, iar urii și morții i s-a opus dragostea, chiar și atunci când a fost adulterină; **femele rămase singure au păcătuțit**, fie cu nemții, fie cu nevolnicii neînregimentați, fie cu haiducii sau cu rușii "eliberatori", după o logică a păcatelor făcute să fie iertate.

Prozatorul Ioan Toderiță scrie în răspăr despre Istorie, altfel de cum este învățată la școală; scrie despre oamenii satului românesc al copilăriei sale din zona Covurluiului și șlefuieste portrete de o diversitate derutantă, țărani simpli și demni, oameni de omenie, hoți de cai, haiduci, femei frumoase și focoase, măscărici și lepădături într-o devălmășie convingătoare și ilustrativă. Țăranul nevoit, forțat să țină în mână o armă ucigașă este conciliant, găsește alternative pacifiste, de evitare a uciderii unui *dușman*, pe care nu l-a văzut niciodată și nu i-a făcut nimic: "Mă, să vă întoarceți vii! Nu trageți în om! Trage, mă Bărzărică, mai bine într-o barză, decât într-un rus. Ce vină au ei că Stalin îi mână la Berlin?" (pag. 160).

Lupta, războiul lui Puf nu este cu o oaste, cu soldați-țintă ca-ntr-un poligon de tir, ci cu o ideologie, cu un *spectru*, o fantomă care atentează la echilibrul, la modul său de viață, la ființa sa și la lumea, în care s-a format și din care vrea să iasă, sau să-i fie impusă o alta, poate mai bună, iluzorie oricum, despre care nu știe nimic sau despre care a auzit numai de rău de la vecini, români și ei, din Basarabia. Puf este mai degrabă un *bandidos* cu sonorități de *olé* și mai puțin un reprezentant romantic al ideii de luptă de clasă preluat dintr-o realitate prelucrată în clișee și stereotipii, care într-un fel i-a compromis imaginea. În romanul lui Ioan Toderiță, Puf este reinvestit cu calitățile fizice și morale ale personajelor baladești: "Nu știu cum îl cheamă! Unu' cu ochi mari albaștri și cu păr negru ca Făt-Frumos a lui Ileana din basmu' ăla pe care-l știi matale!" (pag. 192); cu o simbolică dominant erotică și în spiritul tradițional al idealului de frumusețe fizică masculină: "...morărița era acolo stăpână pe iubirile lui Puf, cel care, hoț bun fiind, era oricum pornit să fure, nu în inima, nu, ea nu avea preț în trupul lui, mereu flămând, ci, numai, focul de o clipă a cărnii muieresti" (pag. 194).

Există în proza scriitorului Ioan Toderiță o apetență cu totul specială pentru *portret*, individual sau colectiv, ca o particularitate stilistică, cu o predispoziție dominantă pentru caractere. Portretele de țărani sunt "desenate" în vorbe hâtre, vesel ironice, deși calitățile principale rămân omenia, altruismul și iubirea de țară, chiar dacă "valorile" Istoriei s-au năpustit peste ei, fără să-i întrebe cineva: "– A semnat Regele, mă! Nu fi prost..." (pag. 164), cu trimitere la întoarcerea armelor împotriva foștilor aliați germani: "De azi, tragem în nemți!... Când cu altu', când cu unu'" (Ibid.), acceptând cu simțul umorului orice situație, ca tot românul care s-a născut poet: "Ai, bărbate, dor de muncă / ca muiera dor de ducă..." (pag. 163), sau: "Că sunt legi Dumnezeiești / Să muncești, pân' o mierlești!" (pag. 164). Același țăran,

(urmarea la p.26)

care și-a apărat țara, satul, casa și nevasta: "...Stai în țarină cu ochii pe rus. Că, dacă intră în sat, ne mănâncă de vii. N-ai auzit ce răi sunt?... Așa au fost și tătarii și turcii" (pag. 166).

Și poveștile de dragoste din romanul "Războiul lui Puf" sunt oarecum atipice modelelor clasice, pentru că sunt derulate pe o tectonică temperamentală, sunt pătimașe, se face moarte de om pentru trădări în iubire, pentru iubiri păcătoase: "- Că n-o hi singură Lică pe pământ,, mă Prundiș! Sânt martoră că Puf e al meu, a fost al meu toată noaptea ista. Auzi!" (pag. 198), sau: "- Să-mi lași muierea în pace, că de nu... - Că de nu, ce?" (pag. 199). Alteori, adulterul, produs de situațiile speciale ale războiului, n-are nimic din prozaicul în sine, ci este proiectat idilic, cu o motivație omenească, în povești de dragoste, instinctuale doar la nivelul moralei comunităților rurale, fără dramatismul social de la Slavici sau Rebreanu, mai aproape de irealul povestit de Fănuș Neagu. Iubirea este un lucru foarte mare, are și explicații de tot felul, este pardonabilă chiar: "Copilărise cu Puf Iacob... Știa de iubirea ei tot satu" (pag. 136); sau: "Da, cum văd, nu-ți pare rău! Nu, Lico, nu mi-a părut rău. Da, cu mintea de azi, cred că am păcătuit" (pag. 137); și cu o motivație inconștientă: "Cât suntem tinere, păcătuim cu poftă..." (Ibid.); sau explicată mistico-religios: "Da, Lico, da! Dragostea e o boală ce ne-a dat-o Dumnezeu, ca să ne-o vindecăm prin rugăciune" (Ibid.). Scenele erotice, deocheate și perverse în descrieri intime din literatura actuală, sunt salvate și ferite de vulgarități inutile în proza lirică a scriitorului Ioan Toderiță prin absurdul și violența întâmplării în condiții de război, o moarte intempestivă venită în clipe de îmbrățișare frenetică de iubire: "Bomba trosni aproape, aproape de moară, pe moară. Grinda mare a tavanului căzu în pat pe morar. Nu-și amintea nimic. Era lovită la cap" (pag. 204).

Proza scriitorului Ioan Toderiță are nuanțări de povești spuse la gura sobei, cu *zmei* și balauri reali, mai răi și mai urâți decât toate închipuirile înspăimântătoare din basmele spuse copiilor, fără *recursul* salvator al legilor nescrise ale pământului din eresurile copilăriei justițiare. Realul banal, frust este transformat în fabulos; faptul mărunț este multiplicat în cosmic sau diafan, ca o prăbușire în neant sau în aparențe, într-un amalgam de fapte și întâmplări, crâmpeie de amintiri, fantezie, vis și lirism convertit în epic, ca un pasaj muzical dintr-un *Capriciu* de Paganini pe o singură strună de violă, pentru că scriitorul Ioan Toderiță este un poet incurabil, incapabil să se desprindă de poezie și atunci când scrie proză, un *epic* sufocat de virtuozități stilistice lirice.

Romanul "Războiul lui Puf" este o patetică pledoarie antirăzboi, cea mai cumplită și constantă genă moștenită de om, este protestul artistic al scriitorului Ioan Toderiță împotriva celui mai aberant instinct uman, agresivitatea, căreia îi opune ideea pacifistă: "...Războaiele se câștigă cu iertare omenească, nu cu praf de pușcă pus la rădăcina neamurilor!..." (Coperta IV), dacă tot sunt inevitabile...

Dumitru Anghel

Suflet
cătrecătre suflet!

CORIOLAN PĂUNESCU

Răstimpul iubirii

Idilicul între
experiment și
provocare*

Într-o lume ce se prăbușește astăzi în derizoriu și grotesc, poetul Coriolan Păunescu are temeritatea (și ingenuitatea) să experimenteze idilicul, „Cu același instinct al satului (...), al istoriei, al tradiției, al folclorului, cu același sentimentalism” (v.C. Trandafir, *Convorbiri*

literare, 1989), dar și cu o provocare adresată acelei lumi, „coșmar vicios al...eului liric” (v.Doina Tudorovici, *Contemporanul.Ideea Europeană*, 1994).

Imaginea vieții rurale, la a cărei primitivitate poetul citadin aspiră, cu o candoare idealizantă, este opusă practicilor triste ale societății postmoderne. Eruptia motivului erotic, amintind cu precădere romanța și pastelul, devine un timp al ispitelor dulci, în mijlocul unei lumi vegetale, afrodisiace: *Era întâia primăvară-n care pleacă/ grădinile cu trandafiri de seară/ prin care nimeni astăzi n-o să treacă/ cum mai treceam noi doi prin gară./ Eram înnebuniți de pomi în floare/ și de mirosul ierburilor crude/ în palme o frunză violetă de cicoare/ striveam discret cu degetele nude.;* sau: *Merg pe raze, calc pe ape,/ ea respiră cu șfială/ și asupra-ne salcâmi/ scutur floarea de beteală.*

Similară ca tematică și stil cu lirica trubadurilor, poezia erotică a lui Coriolan Păunescu se manifestă în deplină ingenuitate, depășind genul poetic convențional și artificios: *Eu sunt acel ce beat de-amoruri/ își cântă patima-n cuvinte/ și-ascultă ploile în geamuri/ cu chipul cele care-l minte” sau :” Mai bine ocolesc stradela veche/ pe care amândoi o străbăteam odată/ când ne plimbam în zori ca o pereche/ în nebulia ce-o credeam uitată, „Și nici nu știu dacă o fi fost iubire/ tot ce simțeam când amândoi de mână/ ne sărutam cuprinși de-o rece presimțire/ sub bolta înaltă răsărind din lună”.*

Dacă în lumea noastră vegetalul și floralul apar acoperiți de cenuși vulcanice, poetul postromantic Coriolan Păunescu ne avertizează că avusese asemenea premoniții, viziuni: *Eu am strivit târziu magnoliei pe zăpadă/ în pleoapa nopții am presărat petale/ lăsând din ceruri stelele să cadă/ pe drumuri albe tremurând în cale”.*

În marea grotescă a poeziei române de astăzi, unde iubirea este surprinsă în coregrafii degradante, poetul Coriolan Păunescu sfidează vulgaritatea păstrând discreția iubirii profunde: *Am hotărât de-acum iubito / să nu te mai aștept în gară./ că ne tot ies vorbe în lume/ de dimineată până-n seară./ Sub salcia din crângul mare/ să ne-ntâlnim fără cuvinte/ și să te-admir ca pe un înger/ dintr-un tablou din cele sfinte./ Iar când o fi pe înserate,/ ne-om mângâia pe rând cu ochii/ și într-un gând ne vom ascunde/ în câmpul dulcii tale rochii”.*

*) Păunescu, Coriolan, *Răstimpul iubirii*, Editura Universitară Danubius, 2010.

Apostol Gurău

Corneliu Antoniu: un bărbat scund însă bine legat, musculos, dintre aceia care arată aproximativ la fel la patruzeci, la cincizeci, la șaizeci de ani și după, cu o energie conținută în liniile hotărâte ale feței, dar cu ochi albaștri, în care se topește o irepresibilă reverie marină. Intrucât d-sa s-a preumblat îndelung în postură de marinar pe întinderile de apă ale globului. Fibră-i de poet s-a manifestat mai întâi într-o sete de aventură, în dorința adolescentină, rămasă pînă tîrziu, de-a da piept cu vastele perspective ale oceanelor și ale necunoscutelor țări, apoi s-a contras în gingășia broderiilor cuvîntului, în fragilitatea neliniștită a metaforelor. Infinitului mare al orizonturilor i s-a substituit infinitul mic al textului poetic. Amintirile fostului lup de mare apar cu vivacitate sub pana actualului poet, care le modelează conform unei fantezii tînjitoare, senzuale. O sinteză a trecutului și a unor așteptări fără alt nume decît însăși poeticeasca scriitură: „Corabia plină de greieri / Și hambarele cu iarbă de mare./ într-un fel de fluturi se adîncește vîntul, / Valurile se despoaie de spumă, / Apa țipă și algele / înfloresc în gura rechinilor. / Din torsul nimfelor / Se aprinde un foc submarin”.

De subliniat această cavalerescă retractilitate, această restrîngere grațios-resignată a celui ce-a năzuit spre marile spații deopotrivă ale geografiei și sufletului. O surdina se lasă peste zbuciumul presupus, căci : „Despre deznădejde și naufragiu / Nu vorbește omul osîndit de hăitași”. Socotindu-și cuvintele ca o drojdie ce sclicește pe fundul unei mări uitate de timp, Corneliu Antoniu deschide un nou capitol al existenței d-sale, un capitol elegiac, stăpînit de-o voluptate a amănuntului evocator. Inaccesibila imensitate se consolează cu lucrătura fină a expresiei, ofrandă către sine însăși a renunțării: „Toată viața s-a dus / Cercetînd podoabele și poruncile, / Cupe mari în singurătatea privirii / Ridicată la cer odată cu inima. / Ce de ghirlande și cită dantelă / Au mărirea și vorbele / Cu care chemi și alungi”. într-un peisaj crepuscular de lucruri neconturate, de fîntîni din care se înalță fum, peste care ninge cu pene bolnave, „pe unde am fost eu, odată, poveste”, poetul vedește totuși o prospețime a percepțiilor, o delicatete de atlet ce mîngîie o floare: „Fericit cel ce merge pe urmele tale / fericit mirosul, / Fericite simțurile, / Pămîntul cu umbra ta fericită / Și copacii în exaltare! // Fericit cel care te-a văzut / Cu sîngele, / Cu somnul. Fericit / Pămîntul acesta ca o luminare. // Abia ating asfințitul / Poalelor tale”.

Așadar privești larg deschisă a lumii ce s-a înfățișat privirii matrozului de odinioară se preschimbă într-una lăuntrică, emoțională. Neapartînînd formal niciunei generații, neurmînd restrictiv rețeta niciunui maestru, Corneliu Antoniu ni se recomandă în ipostază de poet ca un spirit liber ce se caută mereu, expresie a „trupului” d-sale „vorbitor”, „prea mult vorbitor la marginea acestui pămînt făcut din cuvinte”.

Gheorghe GRIGURCU

OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN 80 SCHIȚE UMORISTICE

Autotunsoarea

de Russell Baker (SUA)

Hobby-ul meu este autotunsoarea. L-am adoptat cu mult timp în urmă, când prețul unei tunsori crescuse în mod îngrijorător deși, pe atunci, nu-l consideram un hobby. Nu părea decât un mijloc rezonabil de a mai economisi un ban. Acum lumea mă privește curioasă când, întrebându-mă „Și care e hobby-ul tău?”, îi răspund „Autotunsoarea”.

* * *

Ani la rând n-am avut nici un hobby, fapt care-i mătnea pe toți cunoscuții mei - tovarăși de joacă, profesori, mai tîrziu femei atrăgătoare, diplomați, filosofi și linguiști.

„Și care e hobby-ul tău?” mă întrebau ei. „N-am nici un hobby”. „Ar fi bine să ai și tu un hobby, prietene”, mă sfătuiam ei, bombăind. Începuse să-mi fie groază de inevitabila întrebare: „Și care e hobby-ul tău?”

Am încercat să colecționez timbre - lipeam micile mele comori în clasoare. Filateliștii însă s-au revoltat. Auzi tu, să le lipească în clasoare! Am abandonat filatelia când prețul unei tunsori a început să crească vertiginos, cu o viteză mai mare decît cea a creșterii părului. Trebuia, așadar, să aleg între frizerie și clasor. Am ales igiena.

Adevărul insuportabil legat de inaderența mea la hobby-uri devenea din ce în ce mai prezent. Pur și simplu nu vroiam să am un hobby. Nu vroiam decît ca lumea să nu-mi mai pună întrebarea: „Și care e hobby-ul tău?”

* * *

Într-una din zile mă aflam în baie când, pe neașteptate, a început să sune telefonul. A răspuns un hoț: „Nu poate fi deranjat acum. Se tunde.” Era adevărat. Pe atunci nu mă tundeam decît în pielea goală, ca nu cumva să-mi cadă păr pe haine; de altfel, mă conduc după o regulă foarte strictă - nu vreau să fiu deranjat când sunt în pielea goală.

„Dar cum te tunzi la spate?”, încă o întrebare care revine obsesiv. Simplu, prin exercițiu, prin perseverență. Așa mă tund eu la spate. Și matematica joacă un rol important. Uneori, un calcul greșit în manipularea foarfecilor poate duce la pierderea unei fărâme din ureche.

Autotunsoarea e hobby-ul cel mai rezonabil, din moment ce nu există posibilitatea de a-ți abandona meseria ca să i te dedici în exclusivitate. Și asta fiindcă autotunsoarea nu-ți dă dreptul să tunzi părul altcuiva. Măcar pentru simplul motiv că puțini oameni ar fi dispuși să se dezbrace în pielea goală ca să fie tunși.

* * *

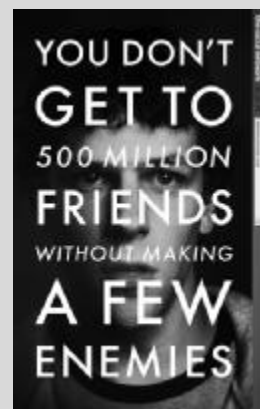
Costul acestui hobby e minim. Am început cu o pereche de foarfeci și câteva ziare. Acestea servesc la acoperirea podelei dar, dacă nu-ți place să stai cu picioarele goale pe cuvîntul tipărit, poți investi o sumă mică într-o mătură și un fâraș. Sigur, dacă dispui de capital, îți poți instala la subsol propria frizerie, cu scaun mobil, oglindă de trei metri, loțiuni, perii de cap, pudră, cască și foen, ca și câteva reviste la modă.

Dezavantajele acestui hobby: foarte puține, mai ales dacă nu-ți pasă de privirile uluite ale celor care se uită la tunsoarea ta.

Traducere de Petru Iamandi

Film și teatru

În paginile care urmează:

Cronică de film semnată de M.Popoiu:

The Social Network

Teatru de Virginia Paraschiv

STRIVEȘTE FIRELE DE IARBĂ!

Comedie grotescă într-un act

28

SCENA III

CLARISA, BUNICUL

BUNICUL Clarisa!
 CLARISA Da, papa.
 BUNICUL Ai fost?
 CLARISA Am fost.
 BUNICUL Ți-a dat ceva?
 CLARISA Mi-a dat, dar nu atât cât am cerut.
 BUNICUL Și i-ai cerut, desigur, mai puțin decât ți-am sugerat.
 CLARISA Da.
 BUNICUL Bine, bine, bleagă ai fost, bleag-ai rămas. A zis ceva?
 CLARISA A zis să nu-i mai aducem din clasici că nu ne mai achiziționează. Lumea nu cumpără.
 BUNICUL Și nu citește. Păcat. În sfârșit, te-ai dus unde ți-am spus?
 CLARISA M-am dus, era să închidă.
 BUNICUL Și ai găsit?
 CLARISA Da, am găsit un număr foarte solicitat de public.
 BUNICUL La fel de gros?
 CLARISA La fel: 50/15/7, copertă vișinie.
 BUNICUL Bine, bine, Casandra nu va băga de seamă.
 CLARISA Ți-o dau acum sau să o pun la loc, în raft?
 BUNICUL Pune-o la loc. O s-o citească la noapte, pe furiș. Are și ilustrații?
 CLARISA Are. M-am uitat și eu la ele. Sunt foarte expresive.
 BUNICUL Mă faci nerăbdător și curios. Descrie-mi și mie una, la întâmplare, dar repede, până nu vine Casandra.
 CLARISA Ilustrația numărul 37, subtitlul „Bestia stropind o floare.”
 BUNICUL Interesant, picant, are vitalitate textul. Și acum, imaginea, ce cuprinde?
 CLARISA Un pistol violet, zvârlit în iarbă, o pereche de ochelari cărămizii, un copac fără frunze, pe o șosea asfaltată, șase lacrimi transparente, o fustă scurtă, în carouri, un umăr roz, lipit de-o bluză cafenie...
 BUNICUL Destul. Ajunge. Citește prezentarea de pe coperta a doua.
 CLARISA O spargere la bancă, trei crime în lanț, și una secundară, care derutează cercetările.
 BUNICUL Excelent, excelent, Clarisa, ești un complice de nădejde, candid și inocent. Te-a văzut intrând în casă cu pachetul?
 CLARISA M-a privit iscoditor portăreasa, dar era așa de beată, că până mâine o să uite.
 BUNICUL Prea bine. Să sperăm. Dă-mi restul și ești liberă.
 CLARISA Papa, am cheltuit toți banii. Nu mi-a rămas nimic. Am cumpărat un tanc.
 BUNICUL Un ce?
 CLARISA Un tanc teleghidat, cu sirenă și husă de camuflaj.
 BUNICUL Fetiță lacomă și fără caracter. Nu aveai destule jucării?
 CLARISA Ba da. Dar tanc n-aveam. Și dacă o să-mi ceară când va avea 5 ani? Să-l las să plângă? Să se uite cu invidie la alții?
 BUNICUL N-am spus asta. Totuși ar fi trebuit să-mi ceri permisiunea. Acum, ce-o să mă fac dacă apare volumul doi? De unde să-ți dau banii? Și anticariatul e închis.
 CLARISA O să vorbesc cu vânzătorul. E om drăguț și o să ne dea pe datorie.
 BUNICUL Fie, dar să nu se mai întâmple. Dă-mi dicționarul grec-latin. Până e gata cina, am timp să fac o fișă.
(Clarisa iese pășind ușor spre ușă).

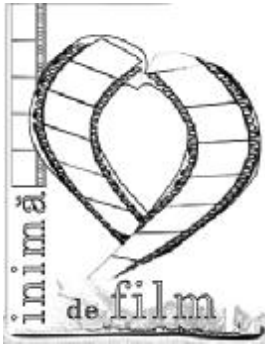
SCENA IV

BUNICUL, HECTOR, la urmă, din bucătărie, CASANDRA

BUNICUL Clarisa!

HECTOR Nu-i aici.
 BUNICUL Când, unde și cum a dispărut?
 HECTOR A plecat în camera ei.
 BUNICUL În a cui cameră?
 HECTOR A ei.
 BUNICUL A câta oară să repet, nepot nevrednic și infam? Aerul și adjectivul posesiv sunt interzise în casa asta. Zi după mine: Tatăl meu care...
 HECTOR Tatăl meu care...
 BUNICUL Ai tată, băiețuș?
 HECTOR Nu mai am, dar am avut.
 BUNICUL Ce nu ai, nu poate fi al tău. E clar? Cere iertare.
 HECTOR Îți cer iertare.
 BUNICUL Nu așa se cere iertare.
 HECTOR Nu așa se cere iertare.
 BUNICUL Ci altfel.
 HECTOR Altfel.
 BUNICUL Cu fața la perete, pentru că ești copil. *(Un reflector îl va „incolți” pe copil)*
 HECTOR Cu fața la perete, pentru că sunt copil.
 BUNICUL Smerit, pentru că sunt bătrân.
 HECTOR Smerit, pentru că ești bătrân.
 BUNICUL În pas alergător, pentru că ești sănătos.
 HECTOR În pas alergător, pentru că sunt sănătos.
 BUNICUL Și vei trăi.
 HECTOR Și voi trăi.
 BUNICUL În genunchi, pentru că ești o nulitate.
 HECTOR În genunchi, pentru că sunt o nulitate.
 BUNICUL Și singur.
 HECTOR Și singur.
 BUNICUL Slab și neputincios.
 HECTOR Slab și neputincios.
 BUNICUL Cu fruntea la pământ, pentru că ți-e teamă.
 HECTOR Cu frunte la pământ, pentru că mi-e teamă.
 BUNICUL De mine.
 HECTOR De tine.
 BUNICUL Și de umbra ta.
 HECTOR Și de umbra mea.
 BUNICUL De ploaie, de trăsnet și de zile petrecute...
 HECTOR De ploaie, de trăsnet și de zile petrecute...
 BUNICUL Degeaba.
 HECTOR Degeaba.
 BUNICUL Drepti, pentru că ești OM!
 HECTOR Drept, pentru că sunt OM!
 BUNICUL Om între oameni!
 HECTOR Om între oameni!
 BUNICUL Om între fiare!
 HECTOR Om între fiare!
 BUNICUL Om între obiecte neînsuflețite!
 HECTOR Om între obiecte neînsuflețite!
 BUNICUL Măinile sus, pentru că n-ai nicio șansă!
 HECTOR Măinile sus, pentru că n-am nicio șansă!
 BUNICUL Și pentru că așa e obiceiul.
 HECTOR Și pentru că așa e obiceiul.
 BUNICUL Celui învins.
 HECTOR Celui învins.
 BUNICUL Culcat, cu fața în țărână!
 HECTOR Culcat, cu fața în țărână!
 BUNICUL Scurmă cu mâinile pământului!
 HECTOR Cu mâinile am să scurm pământul.
 BUNICUL Spasmodic.
 HECTOR Spasmodic.
 BUNICUL Rostogolește-ți trupul!
 HECTOR Și trupul mi-l rostogolesc.
 BUNICUL Energic.
 HECTOR Energic.

(va urma)

The Social Network, 2010
 Regie: David Fincher
 Cu: Jesse Eisenberg, Justin Timberlake

Feisbucmania

„Bună Xulescu! Xulescu dorește să fiți prieteni pe Facebook. Îți mulțumim, Echipa Facebook. Răspunde acum: Confirmă prieten”.

Nu îmi amintesc exact cum anume am intrat în „familia” Facebook, însă de la început m-a ținut lipit de calculator jocul Farmville. La fiecare 6 sau 12 ore trebuia să plantez varză, ardei sau căpșuni, apoi să le culeg la timp să nu se strice, să mulg vacile, să mai plantez vreun copac sau să îmi ajut vecinii fermieri. După vreo două luni de lupte aprige cu mine însumi, am reușit să vând ferma cu toate produsele ei și am pus un anunț în mijlocul plantației: „Am plecat în vacanță în Mozambic”. Așa am scăpat de o dependență destul de anevoie de lăsat. Aveam impresia că m-am lăsat de tutun sau de băut. Dar Facebook-ul e mult prea interesant. Găsești colegi neîntâlniți de 15 ani, poze ale prietenilor prietenilor, eventual ale dușmanilor, postezi filme, comentarii, marchezi că îți place un articol sau o cauză internautică. Ba se fac și revoluții: cele din Tunisia și Egipt au reușit, rămâne să vedem ce se întâmplă cu altele...

Și uite așa, în câțiva ani, doi sau trei, nici nu știu, poate patru, un om cu materie cenușie un pic peste medie devine miliardar prin vânzarea unei iluzii bazate pe clic. Aștept momentul când statisticile vor zice că fondatorul rețelei de socializare, Mark Zuckerberg, va deveni mai bogat decât Bill Gates. Căderea? Posibilă și ea, pentru că avem de a face cu un castel construit de fapt în aer, însă greu de ajuns practic la ea.

Surfând zilnic pe ici, pe colo, mi-am dat seama că încet-încet am devenit dependent nu de internet, ci de Facebook. Dimineața pun ibricul pe foc, mai bine zis pe rezistența de la aragazul ăsta nemțesc, apăs în același timp butonul să pornesc calculatorul și când cafeaua e gata, văd ce mai face ixuleasa, igreculescu și cine anume și-a schimbat statutul sau avatarul. Acum zi-mi și mie, cum să șterg contul, că doar există buton și pentru așa ceva?

Nu de mult Ben Mezrich a scris cartea *The Accidental Billionaires: The Founding of Facebook A Tale of Sex, Money, Genius and Betrayal* (“Milionari accidentali: înființarea rețelei Facebook, o poveste despre sex, bani, geniu și trădare”), sursa ulterioară a scenariului pentru pelicula *The Social Network* (“Rețeaua de Socializare”) a lui David Fincher. Cineastul american nu prea cunoscut a bifat succesele *Alien 3* (1992), *Seven* (1995), *Fight Club* (1999), *The Panic Room* (2002),

Zodiac (2007), *Strana poveste a lui Benjamin Button* (2008). Pe scurt, succese veritabile, o grămadă de milioane de dolari încasați, dar premii academice, mai deloc. Cu *Rețeaua de Socializare* David Fincher

a primit în sfârșit 4 Globuri de Aur, fără să îl bifeze pe cel la categoria „cel mai bun regizor”. La Oscar probabil că va primi mai puțin, dar nu contează, pentru că a mai adăugat la CV un blockbuster și un mini-record la încasări.

Filmul despre înființarea gigantului internautic are un scenariu relativ simplu și, serios vorbind, nu are stofă de Oscar, în niciun caz de cel mai bun film al anului, după cum ați și văzut.

În urma unui eșec în dragoste, un geniu informatician de la Harvard inventează prin 2003 un site unde se comparau pozele cunoscuților. Asociat între timp cu alți studenți de la aceeași universitate de calibru, ciudățelul și introvertitul Mark Zuckerberg devine, ca proprietar a nou-botezatului site Facebook, cel mai tânăr miliardar în dolari, asta nu fără a intra în conflicte cu principalii săi colaboratori pe care, lasă filmul să se înțeleagă, îi sabotează fără a sta prea mult pe gânduri. La fel se întâmplă și cu poate singurul prieten mai apropiat, lăsat cu ochii în soare și cu buzunarele nițel cam goale. Până și etica universității, atât de mult prețuită mai ales în mediul academic american, este prejudiciată de acest geniu deloc simpatic, într-o manieră însă foarte inteligentă, cu greu condamnabilă până și de către cele mai competente tribunale sau procuraturi.

Pe scurt, povestea unui geniu care, fără a fi prea harismatic în sensul artistic al cuvântului, ba din contră, arată că aparenta alienare este numai aparentă. Iar dacă acei oameni cu “-erg” la capătul numelui chiar pot fi discriminați pe bună dreptate pentru ceva, este pentru aceea că sunt geniali.

The winner takes nothing

- un interviu de Nicoleta Onofrei cu actrița IOANA CITTA BACIU -

30

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

...actriță la Teatrul Dramatic Fani Tardini. Până să vină la Galați în 1971, a mai trăit pe scenele din Bârlad, Brăila, Târgu Mureș, Pitești.

1. *Ce este acel ceva care te face actor, acel element fără de care nu ai putea fi? (firescul, empatia, sinceritatea?)*

Dacă timp de mii de ani - de la teatrul antic până în prezent - nimeni n-a putut să spună ce este acel „ceva”, cum aş putea să-l definesc eu? Firescul, empatia, sinceritatea? Astea le poți găsi la toți oamenii! Fără să fie actori! Și atunci? De unde acel „har” care te face să te transformi în fiecare seară, să te dăruiești și să dăruiești tot ce e mai bun în sufletul și ființa ta.

2. *Scriitorul, pictorul, sculptorul pot tăia, pot spune „pauză”, iar spectatorul primește produsul finit. Actorul lansează opera în chiar momentul conceperii, fiind el însuși operă de artă în imediatul său, e greu să cobori în abisul ființei tale și să dai, pe loc, la ora 19.00, artă?*

În decursul anilor, am fost întrebată cum reușesc să învăț textul. De parcă singura dificultate asta ar fi! Actorul învață textul, apoi se urcă pe scenă și joacă rolul. Nimic mai fals. Nu se știe că asemenea celorlalți artiști, actorul depune o muncă chinuitoare de luni de zile. Asemenea sculptorului care începe prin a face nenumărate schițe și desene și abia după ce s-a cristalizat imaginea pe care simte că o poate smulge pietrei, începe etapa cumplit de grea de modelare a pietrei!

Cred că munca actorului e asemenea celei a sculptorului! Cizelează fiecare cuvânt, fiecare frază, fiecare gest și mișcare, tot căutând să fie cât mai aproape de personajul creat de autor! Iar în seara premierei - pentru că trebuie să vină și această seară - trăiești cu senzația, sau chiar convingerea, că mai aveai mult de lucrat, de cizelat, de perfecționat! Munca, așadar, continuă. În toate spectacolele continui să găsești nuanțe noi, emoții noi. La ora 19.00 nu vii la teatru ca un funcționar la slujbă (sunt și din aceștia), ci cu mult înainte ca să poți, în

liniște, să te cufunzi în starea personajului pe care-l interpretezi, să devii cu adevărat „el” sau „ea” pe care publicul vine să-l vadă!

3. *Este artistul un om mai înșurubit decât ceilalți, și dacă da - de ce credeți aceasta?*

Nu are nici o legătură. În afara scenei suntem oameni obișnuiți, fiecare cu temperamentul și caracterul său.

4. *Presupun că în teatru, ca și în alte domenii, este necesară existența unui maestru. Orice maestru poate avea orice discipol și viceversa, poți să-l alegi ca la alimentară dintr-o paletă mai largă de opțiuni, sau ține de o anumită armonie a construcțiilor interioare?*

Eu personal nu am avut, nu am, și cu atât mai mult, nu voi avea nici un „maestru”! Sigur că am admirat actori și le-am urmărit creațiile în decursul anilor și poate m-au influențat indirect, sigur că mari actori mi-au dat câte un sfat pentru care le sunt recunoscătoare și acum când au trecut în lumea umbrelor, regizori care au descoperit și au scos la iveală valențe de care nici eu nu știam, dar un „maestru”, nu! Ar însemna să-l copiezi, și orice copie - cât de perfectă - tot copie rămâne.

5. *V-ați gândit vreodată să faceți altceva?*

Da, în momentele de disperare!

6. *Ce părere aveți despre starea actuală a teatrului românesc?*

Mă întristează atât de mult această întrebare încât prefer să mă abțin să răspund.

7. *Despre tânăra generație de actori?*

Suntem un popor talentat! Avem tineri plini de talent dar care își închipuie că dacă au absolvit o școală de teatru, și mai au și „masterat”, știu tot, nu mai au de învățat nimic, sunt geniali! Profesia asta, nebunia asta, se învață cu adevărat numai pe scenă, furând meseria și de la cei buni, ca și de la cei mai puțin dotați, fiind conștient că niciodată nu știi suficient. E o degradare a artei!

8. *Rolul vieții dumneavoastră, cel care vă reprezintă și vă exprimă cel mai mult, care este?*

Cel pe care nu l-am jucat încă!

9. *Ce v-a ținut și vă ține în viață?*

Teatrul și fiul meu!

Fotografii din 16 martie 2007 - de a.g.secară

Cea mai importantă sărbătoare anuală, din punct de vedere al unității lumii Turce, implicit a turcilor dobrogeni, este „Nevruzul”, sărbătoare coborâtă din „il tempore”, sărbătoare de suflet și spirit, parte componentă a culturii acestor popoare turcice, indiferent de religia acestora, sărbătoare a primăverii, **celebrată din timpul lui Mete Han**, din secolul al III-lea î.e.n

Totul se rotește în jurul **prefacerilor din natură. Legende turcice** cum ar fi Ergenekon, Transhumanță, Migrație, Anul Nou, Nouă Zi, încearcă să **sublinieze istoricul lumii turcice**, să sublinieze **legătura dintre om și natură** sau unele chiar să le lege de **momentul când turcii anatolieni sau alte comunități turcice au trecut la Islam**.

Așa se face să întâlnim la unele **comunități musulmane șiite**, această sărbătoare pur etno-folclorică, să fie legată fie de nașterea profetului Ali, fie de căsătoria Profetului Ali cu Hz. Fatma sau nașterea lui Hasan și Huseyin (la 9 martie), ceea ce face să-i vedem în pelerinaj la Kerbalaa, locul de naștere al acestora.

Alții au legat începutul anului nou de legenda lui Noe, Hz. Yunus, dar foarte mulți au legat-o de Shamanism. Din China, până în Asia și Europa, fiecare popor își are propriile legende în legătură cu „Nevruzul”, care nu fac decât să dezvolte cultura, să facă parte din ea.

Pe lângă caracterul etno-folcloric, cu conotații, uneori religioase, are și un element istoric, comun, tuturor comunităților de origine turcă. Este momentul când întreaga comunitate de origine turcă, aflată într-un loc numit Ergenekon, pe lângă munții Altai, a reușit să topească muntele de fier și să se răspândească în întreaga lume.

Una dintre legende spune că, în urmă cu mii de ani, neamul Turcilor a fost izolat în Munții Ergenekon peste care nu puteau trece, datorită unor cataclisme naturale. Ei totuși și-au continuat viața în acel loc, extrăgând zăcăminte de carbuni, crescând animale, până într-o zi când au văzut un lup intrând și ieșind printr-o strămoare, fapt ce i-a determinat să-l urmărească, astfel reușind să găsească ieșirea din strămoarea acelor munți. Momentul descris este considerat a fi ziua în care poporul Turc s-a răspândit în cele patru zări ale lumii. Musulmanii de ramură sunită leagă momentul „Nevruzului” de nașterea lui Ali, ginere al Profetului Mahomed.

Sărbătoarea „Nevruzului” începută în **zona Orhon (Yenisei)**, continuă în **Altay** și de acolo dusă de **Huni** în Europa, în Ungaria, s-a extins în toată zona Balcanilor. Începând cu anul 800 după Hristos, „Nevruzul” prinde viață și în zona de sud-est a Anatoliei și este sărbătorită cu mult fast.

În ultimii ani, cercetările făcute în America, în comunitatea Pieilor Roșii au descoperit că și acolo „Nevruzul” este sărbătorit cu multă sensibilitate, ca parte spirituală a existenței lor.

Cuvântul „Nevruz”, în traducere din limba persană, înseamnă „zi nouă”, de la „Nev” - **nou** și de la „Ruz” - **zi**.

Este vorba de o nouă zi a anului, în care natura reînvie și oamenii se bucură odată cu venirea primăverii. Este flacăra vie a spiritului turc, care de mii de ani a rămas nestinsă și va continua să ardă până ce ultimul cămin de turc va dispărea.

În **perioada Otomană**, turcii se adunau la 21 martie, în jurul Mausoleului lui **Ertrugul Gazi**, pentru a sărbători Nevruzul. În această zi Sultanul primea daruri de la supușii lui. În lucrarea sa, „Creșterea și descreșterea Imperiului Otoman”, Dimitrie Cantemir consemna: **„sărbătoare politică** - cea dintâi solemnitate dintre sărbători politice (sau civile), adică profane, lumești, spre deosebire de cele religioase este aceea numită „Nevruz” – adică **„Ziua ce Nouă”, Echinocliul de Primăvară**, 21 martie ... care inaugurează anul solar persan. Această zi nouă se spune că este echinocliul primăvăratic, de unde iau și începutul anului scotit după cursul soarelui. Așadar în Ziua de „Nevruz” **nu se fac niciun fel de rugăciuni bicericești, nici ceremonii religioase**, după cum am spus că se fac la alte sărbători, ci se vede că **se practică numai pentru a însemna începutul anului nou solar și pentru adunarea și prezentarea darurilor stăpânitorului**. Căci în această zi toți vizirii și pașii și toate căpeteniile - afară de principii moldoveani și munteni, sînt obligați să-i ducă în dar sultanului un cal de rasă bună

înfrumusețat cu o podoabă scumpă și doi sau trei, iar uneori și mai mulți neîmpodobiti.”

În **România de azi**, Turcii și Tătarii sărbătoresc „Nevruzul” pe 21 Martie, deși festivitatea nu începe pentru toți în aceeași zi și nici la același prim minut al dimineții. Dar pentru toți musulmanii această sărbătoare este înainte de Zodia Berbecului (la unele popoare musulmane ea ține între 3 și 7 zile iar la altele poate dura și până la 14 zile).

În **Turcia, sărbătoarea a fost reluată după 1991**. Dacă sărbătorirea ei a fost o vreme interzisă, asta s-a datorat faptului că unele grupări radicale au vrut să transforme sărbătoarea etno-folclorică într-o sărbătoare cu caracter politic.

Reînvierea naturii, apariția ghiocilor, dar mai ales al **brândușelor (nevruzie)**, flori gingașe de culoare albastră, albă sau galbenă avea să însemne pentru întreaga comunitate turcă prilej de bucurie, de comuniune spiritală și sufletească.

Tinerii iau o creangă pe care o împodobesc cu ghiociei, cu batiste brodate, cu flori de primăvară și ies la colinde din casă în casă să aducă „Nevruzul”, pentru a vesti primăvara. Colindătorii sunt răsplătiți cu dulciuri, prăjituri și bănuți iar aceste mici daruri se numesc „nevruzii”.

Această sărbătoare începe cu o curățenie generală iar lumea aruncă în foc haine vechi și-și cumpără altele noi, acest gest simbolizând necazurile și supărăriile vechi care se aruncă odată cu hainele. Sărbătoarea este o șezătoare câmpenească la care participanții, în special tinerii, fac focuri peste care sar, focuri ce sunt considerate a fi aducătoare de noroc și, în jurul cărora dansează, își pun dorințe și recită versuri :

„De Sultan Nevruz sufletele se trezesc

Și întreaga suflare aura și-o-noiește

Și lumea în dansul iubirii se rotește.”

„Focul simbolizează viața, puterea creatoare, pasiunea, dragostea, purificarea dar și puterea distructivă. Ca stihie purificatoare și ca izvor de viață, este mitologizat în imaginea „focului viu”, ce se aprinde în mod ritualic la cele mai importante ceremonii religioase și sărbători calendaristice.” - Ivan Evseev - Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească.

Focurile de primăvară erau răspândite la aproape toate popoarele Europei și își au originea, fără îndoială, în practica îndelungată de apărare a semănăturilor și livezilor împotriva gerului. La unele popoare a căpătat formă de rit pentru alungarea iernii și întâmpinarea primăverii.

De remarcat este și faptul că până la 9 martie, se țin zilele (asemeni Babelor lunii martie de la români) și după cum este ziua așa va fi și norocul din anul respectiv celui care-și alege o astfel de zi.

În zona Kars este obiceiul aruncatului inelului în apă, ascultatul la uși, mâncatul chiflilor în care a fost ascunsă o mărgică, mâncatul pitei sărate, etc.

Din punct de vedere gastronomic, pentru marcarea sărbătorii, la palatul Sultanului se pregătea un gem specific și 7 feluri de alimente (deoarece cifra 7 era considerată a fi număr cu noroc), care începeau cu litera „S” : „susam”(susan), „sut”(lapte), „simit”(covrigi cu susan), „safran”(șofran) și „sarmisak”(usturoi), alimente care simbolizau belșugul și sănătatea. În Anatolia. ca și în toată lumea turcă, primul loc îl ocupă ouăle vopsite în coajă de ceapă sau în alte ierburi care dau culori digerite. În unele zone aceste ouă vopsite sunt așezate între firele de grâu puse la încolțit. De asemenea, se pregăteau și multe prăjituri specifice.

Mâncărurile sunt pregătite din carne de berbec și reprezintă bucate tradiționale și specifice turcilor.

Simbolurile „Nevruz”-ului sunt **grâul încolțit**, care semnifică noul an, **focul** prezent și în casele oamenilor iar în colțurile camerelor

(urmarea la p.36)

Laura Elisabeta Panaitescu - referent C.C.D.J.

Nazare Abdula Gülten - Președinte Uniunea Democrată Turcă din România - filiala Galați

GOSPODĂRIA ȚĂRĂNEASCĂ TRADIȚIONALĂ (III)

32

Împrejmuirile ce delimitau proprietățile au început să fie menționate mai pregnant în secolul al XVII-lea și în mod deosebit la unele proprietăți din câmp. Bineînțeles, proprietățile intravilane au fost bine apărate dintotdeauna, atât cu garduri împletite din lozii - dispuse pe orizontală - precum și cu garduri „vii”, sau mai corect spus, de garduri cu structură mixtă.

De fapt, în documentele istorice sunt atestate garduri care împrejmuesc vechile vie cu viță indigenă. Bunăoară, într-un act din anul 1672, iunie 15, se spune printre altele: „ (...) drept spre Bârlad, în chiotoarea viei lui Tănăsie Pichiu, pre din gios, alături cu **gardul**, preste locuri (...)” (Andronache Ștefan, D.I.T., Tecuci, 2001, p. 56, Original A.N.B., D.I., C.C.L. C.I.). Într-un alt act, din

anul 1677, iunie 8, prin care se vinde o vie păraginită, problema gardurilor apare din nou: „ (...) însă nu vie **gata**, ci paragină dintr-aceea fără de **garduri** (...)”, ceea ce înseamnă că o vie **gata** - adică bună, bine îngrijită pe rod - trebuia să aibă neapărat gard, probabil de jur împrejur. (Andronache Ștefan, op. cit., 1677, iunie, 8, p. 66, A.N.B., Mănăstirea Neamț, XXV/12, original).

De asemenea, gardurile viilor mai sunt menționate și într-un alt act. Din anul 1685: „ (...) i-am vândut dreaptă ocină și moșie, vie cu cât țin gardurile (...)”. (Andronache Ștefan, op. cit., nr. XXXIV).

Menționăm că și între cele trei spații din interiorul ogrăzii existau garduri foarte bine puse la punct, pentru a nu permite circulația animalelor ori a păsărilor proprii în grădina de zarzavat sau în cea de flori. Ele erau ceva mai joase însă decât cele care împrejmuiu ograda. Toamna, după ce se aduna recolta de legume, păsările puteau pătrunde în grădina de zarzavat, unde găseau o hrană deosebit de bogată și gustoasă, formată din frunze încă fragede de varză, din roșiile coapte și căzute pe jos ori nematurizate, frunzele de morcov ori de sfeclă etc. Consumau această hrană plăcută și bogată în vitamine și săruri minerale cam până dădea înghețul și viscolul.

Șiruri de arbori, atât fructiferi, cât și nefructiferi, ce creșteau deseori aproape unii de alții, uneori grupați pe specii, alteori amestecați, la întâmplare, consolidau împrejmuirile, atât cele intravilane precum și cele extravilane. De la pruni și cireși, de la nuci, peri și meri sălbatici, semi-domesticiți și domesticiți, apoi stejari, salcâmi, ulmi și alte specii se desfășurau aproximativ aliniați pe haturi, facilitând prin prezența tulpinilor lor viguroase construirea și menținerea în bune condiții a gardurilor.

Menționăm, spre a evita unele confuzii, că împrejmuirile despre care relatăm în acest material se referă, în primul rând, la spațiile intravilane, apoi la locurile plantate cu vie, la spațiile consacrate ariilor sau odăilor, precum și a ocoalelor. Terenurile arabile nu erau îngădite. Uneori, când se nimerea ca exact pe hatul unui teren arabil să răsără **din loc** un pom fructifer, era lăsat să crească. Pe lângă faptul că el constituia un reper sigur în timp pentru hotar, mai oferea și umbră pentru sătenii ambelor proprietăți în pauzele de odihnă și de masă din timpul muncilor agricole și, bineînțeles și fructe.

Tot cu aceleași scopuri, adică pentru delimitarea proprietății, pentru umbră, dar și pentru fructe, gospodarii mai plantau uneori arbori și în capetele terenurilor arabile. Aceștia ofereau umbră atât oamenilor, precum și animalelor de tracțiune, în timpul prașilei sau a secerișului.

În cazul arborilor nefructiferi, țărani îi plantau pentru a se asigura cu lemne necesare construirii, precum și pentru foc. În plus, acești copaci, mai constituiau și adevărate perdele de protecție în calea viscoalelor. Ele rețineau o bună parte din zăpada viscolită. Aceasta apăra recoltele de ger, iar prin topire, primăvara, asigura o mai mare rezervă de apă în sol.

După colectivizarea forțată a agriculturii toate aceste perdele - haturi - au fost distruse în vederea constituirii unor tarlale imense ce se lucrau mai ușor cu mașinile agricole moderne, dar și pentru a distruge conturul și reperele vechilor proprietăți, ceea ce a însemnat o mare și „multilaterală” pagubă, făcută agriculturii și economiei românești.

Majoritatea porților și porțițelor găsite în timpul cercetărilor de teren, bineînțeles, cele de la gospodăriile din sat, erau din scândură, indiferent din ce material, erau construite gardurile. În nordul județului am mai găsit și câteva porți împletite din nuiele. După cum ne-au informat sătenii, astfel de porți au existat în număr mult mai mare în secolul al XIX-lea.

Cele găsite de noi prin anii '60 - '70 erau amplasate, de obicei, la o a doua intrare în gospodărie și nu la cea principală, de la fațadă. Menționăm că unele gospodării aveau pe lângă poarta principală și o alta, situată pe o altă latură a gardului împrejmuitor, prin care intra carul cu furaje

grosiere și cu cereale boabe. Tot pe aici treceau de obicei și animalele când erau duse la păscut.

Porțile de la odăi și arii sau de la vii erau făcute de obicei din nuiete împletite sau din leături dispuse pe orizontală și uneori chiar pe verticală. Faptul că în secolul al XIX-lea cea mai mare parte din porți erau împletite din nuiete, este susținută și de chestionarul lingvistic al lui Hașdeu. Bunăoară, pentru Rogojeni: „Casa de vâlătuci, acoperișul de stuf, poartă de nuiete” (Hașdeu, B.P., B.A.R., *Răspunsuri la Chestionarul lingvistic al limbii române*, f. 132).

Odată cu apariția și extinderea scândurii de brad bine fățuită, au apărut și noi soluții de reprezentare estetică a fațadei și anume, alternanța de **plin și gol**. Această soluție decorativă s-a dezvoltat în mod deosebit pe latura abstract geometrică, extinzându-se uneori în mod discret și spre cea simbolică.

O atenție deosebită merită și stâlpii de la porțile din scândură, care în perfectă armonie cu formele expresive ale acestui obiectiv, și-au dezvoltat forme decorativ-sculpturale dar și sculpturale (tridimensionale) de mare rafinament. Întrutotul contrastant și anacronic - dar și fascinant, apare acest mic ansamblu construit din scândură - lemn - de brad, ce anunță dezvoltarea unei linii moderne a satului, alături de gardul construit din lozii sau chiar din mărăcini și această relictă arhaică pornește uneori brusc, chiar din stâlpii care uneori ar putea sta foarte bine

într-un muzeu de artă modernă. Și dacă silueta de factură modernă a acestor stâlpi contrastează cu structura arhaică a gardurilor, ea – silueta – se regăsește, aproximativ, pe aceeași lungime de undă cu stâlpii frumos modelați ai unor locuințe. Paradoxal, - și în ciuda aparențelor – concepția artistică a stâlpilor este la fel de veche precum și cea a gardurilor. (Foto 1:: *Stâlp de poartă din Cavadinești, 1968. Foto 2: Stâlpi pentru porțiță, cu partea de sus sculptată, Bălăbănești, 1967. Foto 3: Stâlp de casă din Ionășești, comuna Nicorești, 1972.*)

(va urma)

Eugen Holban

urban shot

și vine o dimineață uriașă ca o pasăre uriașă
acoperind ferestrele
și strada ți se înfășoară pe figură ca o mască te
speli pe dinți e acolo în cana de cafea în omletă
te urci în autobuz umbra ta se întristează pe
ziduri un câine fidel singurul câine care te înghite
încet treptat răbdător de la glezne cu dragoste
aș vrea să-ți pot scrie despre dragoste ca o
vârsare de sânge ca o gură zdrobind altă gură ca o
stradă zdrobind altă strada un sex mușcând din alt
sex cu pofta singurului câine
fidel flămând
umbra ta mușcă din lume

mă visez
purtându-te pe piele adânc greu ca un parfum
mă visez purtând pălării panama și un război sau
o poftă uriașă ca o dimineață
care te înșfacă din somn te izbește de pereți
îți smulge strada de pe figură
în hoteluri care explodează
printre stoluri de păsări
și apoi vine tăcerea și tăcerea este un fel de
bătrânețe e acolo
în cana de cafea în omletă e dimineață
soarele sare ca o minge de ping pong

Raluca Sandor

Cheie la gât

Îți dai seama
viața începe de fapt
când te urci prima oară pe
bicicletă
și agăți zmeul de ghidon
apoi muști dintr-un măr
și sar schije de lumină și
iarbă
apoi vine zâmbetul ei cu
viteză din urmă
ca un boomerang
zâmbetul ei
un buchet de baloane
colorate
spărgându-se în curcubeu
deasupra
blocurilor
zâmbetul ei de heliu
înălțând întregul cartier
cu stația autobuzului 5
japonezele de la colț
cofetăria în turbion de
ecleruri, napolitane
tarabele pieței cu ridichi,
cireșe, salata la 1 leu
bibeloul vândut de tanti de

la III
și tufele de iasomie
și băătorul de covoare
bigudiurile și florăresele
farfuriile mici de dulceață
și
bicicleta ta
prima ta bicicletă cu zmeu

doar tu rămâi
ghemuit în burta luminii
bătrâne
tu
rămâi
și soarele e un frisbee
ea ți-l aruncă dintr-un
capăt
al verii
pedalează pedalează
să-l prinzi în celălalt

Octavian Perpelea

Memento Lori

O iubeam, împărțeam aceeași cămașă de forță,
același salon,
ne bătea în timpul crizelor același zdrăhon.
O iubeam, împărțeam aceeași seringi, aceeași calmante,
aceleași deliruri
și simțeam că alături de ea sunt departe de chinuri.
Ne iubeam printre meșe și drene, ne iubeam printre cearșafuri
udate de sânge
și auzeam deseori noaptea cum printre zăbrele se scurge.
Ne iubeam, eram niște nebuni sălbatici refugiați în visări
maladive,
pană-ntr-o zi când am rămas doar eu și scheletul lunaticii dive.

Bătrânii

Aici se termină
iubirea,

de aici încolo există doar victime,
practicanți ai unui cult vechi, auster,
silabisind într-o limbă moartă
povești ce nu interesează pe nimeni,
asistând resemnați, cu ochii goi
la funeraliile zilelor.
Strânși vajnic de cureaua amăreliei,
trădați mișelește de orice oglindă
și respirînd un aer din ce în ce mai funebru,
pipăie tremurând absența speranței

O alegere importantă pentru dezvoltarea carierei: Proiectul „Creșterea competitivității economice prin orientarea profesională, calificarea și recalificarea persoanelor din sectorul editorial“ (POSDRU/80/2.3/S/59533)

Data de 1 iulie 2010 a marcat startul proiectului COMPEDIT, prima inițiativă importantă de dezvoltare a resurselor umane din sectorul editorial românesc, cu finanțare din fonduri europene. Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, 2007–2013 – „Investește în oameni” susține acest proiect realizat de către Asociația Difuzorilor și Editorilor – Patronat al Cărții (ADEPC) în colaborare cu Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România (APLER) și CREA – Centro Recherche e Attivita din Italia.

Proiectul își propune să vină atât direct în sprijinul personalului angajat în sectorul editorial, cât și indirect – prin faptul că editurile vor beneficia de personal mai bine calificat, și mai competitiv, conform standardelor europene. COMPEDIT vine în întâmpinarea nevoilor reale ale pieței muncii din domeniul editorial. În cadrul lui sunt organizate sesiuni de orientare și consiliere profesională pentru 1.000 de persoane și cursuri de calificare gratuite pentru 400 de persoane.

Primele întâlniri de prezentare și de orientare profesională au fost realizate deja în centre importante precum București, Arad, Iași și Câmpina, ele fiind primite cu interes de către beneficiari. Dintre aceștia 5 grupe a câte 15 cursanți au început deja cursurile de formare profesională în meseriile:

- Designer de pagini web;
- Tehnoredactor – prelucrare de text și imagini;
- Operator calculator, introducere, validare și prelucrare de date;
- Secretar, operator birotică;
- Inspector de resurse umane.

La finalul proiectului vor fi în total 1000 de beneficiari ai sesiunilor de orientare și consiliere profesională, dintre care un total de 400 de persoane vor participa gratuit de cursuri de calificare și recalificare. Cursurile Compedit se desfășoară în săli de curs moderne, dotate cu tehnologie performantă care ajută procesul de învățare, în cadrul Centrului de Afaceri Bucuresti-Sud, calea Olteniței nr 14.

Absolvenții cursurilor vor primi certificate de calificare eliberate de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și de către Ministerul Educației și Cercetării, și evident vor deveni mai competitivi pe piața muncii, putând îndeplini mai multe sarcini în domeniul în care activează, într-un mod mai eficient.

Informații suplimentare la ADEPC,
tel.: 021.222.02.13,
e-mail: adepc@adepc.ro,
sau pe site-ul www.compedit.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

PANAIT ISTRATI IN PANSEURI MEMORABILE

A fost o vreme, vremea adolescenței cea repede trecătoare, când Panait Istrati îmi confisca aproape obstinant pasiunea pentru lectură sau, cum ar spune cronicarul, pentru *zăbava cetitului*. Îl citeam în paralel cu *Mizerabilii* lui Victor Hugo, cu *Comedia umană* a lui Balzac și cu confesiunile lui Alfred de Musset și nu găseam mari diferențe între ei. Mă impresiona mai ales destinul de vagabond european al scriitorului și profetica sa întâlnire cu scriitorul Romain Rolland, sub protecția căruia va cunoaște gloria de scriitor mapamondic... Mult mai târziu, Al. Talex îmi va întregi imaginea lui Istrati cu mărturii și fapte de viață decupate din scrierile autorului brăilean, și-i reconstitua traseul trecerii sublunare - de la vagabond genuin la cea de scriitor european, cu toate datele la îndemână.

Maria Cogălniceanu este o zeloasă continuatoare a trudniciei lui Al. Talex și eforturile sale s-au sedimentat deja în câteva lucrări referențiale pentru cei interesați de moștenirea scriitorului brăilean. Dacă informațiile mele sunt exacte, recenta lucrare **Sentințe și fraze memorabile - Sentens et phrases memorables** [Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009] este a treia carte scrisă de Maria Cogălniceanu în marginile fenomenului istratian, iar faptul în sine o onorează și-i conferă o anumită aură de expertă în opera ilustrului său concetățean.

Cartea despre care mi-am propus să scriu în aceste rânduri este, cum arată și titlul, o culegere de sentințe și panseuri memorabile extrase din opera scriitorului cercetat. Se știe că mulți scriitori, mai ales după ce au ajuns la vârsta senectuții, admit să se disipeze în memorialistică sau în meditații despre lume și viață. E o formă de a transmite generațiilor viitoare experiența și înțelepciunea dobândite în confruntarea cu lumea și cu problemele ei.

Panait Istrati, care n-a avut senectute [a încetat din viață la vârsta de 51 de ani], n-a așteptat o vârstă anume pentru a-și arăta apetența pentru aforisme, maxime și cugetări. Le-a cultivat ocazional, dar

curent ca reflecții concentrate care să vitaminizeze registrul epic, nicidecum ca specie literară distinctă. Meditațiile lui se găsesc disipate prin toată opera sa literară ca niște chintesețe ale gândului, căci autorul nu s-a gândit niciodată să le adune într-o lucrare specială.

O face, în schimb, Maria Cogălniceanu, care le extrage de pe unde le întâlnește, le grupează tematic și le conferă dreptul de a circula autonom, detașate de contextul în care le presărase autorul Chirei Chiralina Nu-i o operație ușoară și numai cineva pasionat de opera lui Istrati și dăruit lucrului bine făcut s-ar fi încumetat la o astfel de lucrare, ce implică o re-lecturare a întregii opere istratiene. Or, mai bine decât Maria Cogălniceanu nu cred c-ar fi făcut-o altcineva.

Reflecțiile scriitorului brăilean sunt grupate în 26 de diviziuni - fiecare cu un grupaj de panseuri circumscrise temei respective. Cele mai multe, de nu cumva toate, sunt produsul unei experiențe de viață, cum singur mărturisește, *dintre cele mai generoase*, dar nu sunt lipsite de profunzime, de tâlc, de înțelesuri profilactice. Iată, bunăoară, un aforism care-l duce pe autor în preajma lui Einstein: *Prostia nu scapă niciodată prilejul să dovedească cât e de nesfârșită*. Sau altul, circumscris eternului feminin: *Femeia trebuie să ascundă în fustele ei ceva din taina care a purtat de grijă în facerea lumii*. Nu mai insistăm. Cartea este o excelentă lectură de vacanță și de adumbriri fugare despre vraiștile acestei lumi.

Ionel Necula

Obiceiuri și tradiții...

(continuarea de la pag. 31)

se aprind **lumânări**. Printre jocurile sportive erau întecerile de călăreți, luptele libere, aruncatul la țintă cu arcul, etc. ca manifestare cultural-artistică era prezent teatrul popular și cel cu mască.

Întemeietorul Turciei moderne, Mustafa Kemal Atatürk, sublinia „un popor care-și uită cultura este sortit pieirii ... Să știm bine că un popor care nu este stăpân pe propria lui identitate este un bun vânat în mâna altor popoare ... Să învățăm și să-i educăm pe copiii și tinerii noștri, înainte de toate să păstreze și să valorifice tradițiile și datinile noastre naționale, pentru a nu cădea pradă dușmanilor care ar căuta să distrugă libertatea țării. Aceasta este sarcina învățătorilor”, motiv pentru care a pregătit personal manifestările dedicate sărbătorii „Nevruz”-ului din data de 22 martie 1922, care s-a desfășurat la Ankara în cartierul Kecioren. Acest mare om politic și de stat pe care l-a avut Turcia modernă ținea la păstrarea tradițiilor și obiceiurilor.

Putem spune că în toată lumea turcă, din China până la Marea Adriatică, în toate Republicile Turce, în Balcani, Moldova, România și Ungaria, pe o arie geografică întinsă, „Nevruzul” este sărbătorit cu mare bucurie.

În cadrul Adunării Generale a ONU din 2010, sărbătoarea amintită a fost trecută pe „Lista Patrimoniului Spiritual Universal” și marchează moștenirea spirituală a tuturor popoarelor indo-europene.

Albul topit în curcubeu

Mariei

Din ultimul fulg al iernilor trecute s-a întrezărit un licăr, firav, temător ca un pui gălbior din găoace. Baba Iarna, cu alaiul ei de frig, zăpadă, spaimă, ger și căderi, nu l-a mai văzut în goana ei nebună spre ținuturi virgine și îndepărtate. Iar scânteia aceea micuță, speriată, nu a strigat după dăra înghețată lăsată în urmă ca un câmp argintat ce luminează calea pribegilor pe pământ.

“Ce se va întâmpla acum cu mine?” a șoptit ușor frântura de foc/lumina.

Din geana aurită a zorilor se auzi un clinchet de clopoței și muzica lor diafană umplu văzduhul de armonie...

O tânără fată pași ușor pe deasupra văilor, pe câmpurile golașe, pe dealurile reci și pustii, pe malul apelor străvezii și tumultuoase. Din mână-i picurau stropii de soare, din plete-i cădeau râuri de flori, prin nări trecea o boare înmiresmată și curată ca sărutul candid al iubitei. Chipul ei vesel însuflețea natura nemișcată, uimită să vadă atâta viață în trupul-i firav plin de strălucire. Un suflu nou străbate câmpia ce se înnoia cu fiecare clipă: firele de iarbă țâșneau cu puterea unei cascade, copacii se mirau de florile albe, delicate ce izbucneau din ramurile verzi, mugurii stăteau să plesnească în cîrîpitul vesel al păsărilor revenite la cuiburile părăsite toamna târziu.

Și scânteioara/ licărul de foc se bucura ca un copil în lumina caldă a soarelui, crescând ca Făt-Frumosul din poveste... Se rostogolea, chiuind de fericire iar flăcările roșii, galbene și verzi mângâiau pământul, natura și oamenii, rechemându-i la viață.

Tânăra primăvară le zâmbi, făcându-le o reverență ca la curtea Regelui Soare și porni prin lume să împrăștie bucuria, soarele, florile, speranța și dorul de a înfăptui lucruri neasemuite, mărețe, cutezătoare ca tinerețea ce înflorește în inimile îndrăgostiților.

Adriana Ghiță

Elenism la Mila 80

(continuarea de la pag. 13)

Teatrul de dansuri tradiționale „Dora Stratu” din Athena, la Festivalul „ANAPALE”. Cu ocazia participării în 2008 la Festivalul „ANAPALE”, Ansamblul „Olympos” a fost cooptat și înregistrat ca membru al C.I.D. (Consiliul Internațional de Dansuri) de pe lângă UNESCO. În 2010, Ansamblul „Olympos” a participat la Festivalul „ANAPALE” ce a avut loc pe 24 și 25 iulie la Athena-Grecia, de unde s-a întors cu diplome pentru prestația dansurilor prezentate.”

Dansurile tradiționale grecești au puternice rădăcini în istoria și civilizația Greciei. În Grecia antică, dansul era considerat un dar din partea zeilor menit să îi facă pe oameni să uite de griji. Amintite de Homer și de către alți scriitori antici, dansurile aveau încă de atunci mișcări diferite în funcție de ocaziile la care erau dansate, astfel existând dansuri pentru ocazii religioase, dansuri pentru război sau dansuri pentru nuntă.

Social, Comunitatea se implică pentru membrii care sunt în vârstă, unii bolnavi și cu pensia foarte mică. Pentru aceștia, la Sărbătorile Paștelui și ale Crăciunului, cu ajutorul unor sponsori, asigurăm un ajutor social pentru 45-50 de bătrâni. La sediul Comunității se organizează Pomul de Crăciun sau Sf. Vasile după tradiția elenă, pentru cei 100-120 de copii ai membrilor Comunității.

Astfel, prin tot ceea ce face, Comunitatea speră ca tradițiile moștenite să se transmită și urmașilor.”

Personalitate în interculturalitate

37

Comunitatea Elenă din Galați se numără printre cele mai vechi și mai reprezentative din țară. După ce, o lungă perioadă de timp, organizația grecilor și-a întrerupt activitatea, în luna aprilie a anului 1990, aceasta a fost reînființată.

Despre domnul Dimitrios Zamfiropol, aflăm de la fiica dumnealui, Rodoclia Zamfiropol, că „era cel de-al doilea copil al familiei”, născut la Sulina, în prima zi a lunii octombrie a anului 1927, într-o familie de greci, și că, „școala primară a absolvit-o în Sulina, după care a urmat cursurile Liceului Grec la Galați și București și, Facultatea de Îmbunătățiri Funciare și Hidroameliorații tot din București, devenind inginer”.

În urma repartiziilor primite pe meleaguri gălățene, aici a și rămas, căsătorindu-se. Soția domniei sale provenind tot dintr-o familie de greci.

Rodoclia Zamfiropol, mai povestește că Dimitrios Zamfiropol „a fost un soț, tată și bunic exemplar. S-a dăruit familiei sale trup și suflet, până în ultimele clipe ale vieții”, decesul survenind în 19 ianuarie 2011, fiind atât pentru familie cât și pentru cei care l-au cunoscut o mare pierdere.

Revenind la activitatea domnului D. Zamfiropol în cadrul Comunității Elene din Galați, de la fiica acestuia aflăm „se poate spune că s-a confundat cu aceasta, mai ales după moartea soției sale. A fost președinte al Comunității aproape de la înființare și până acum când a decedat. A avut o activitate deosebită, fiind neobosit, perseverent în tot ceea ce dorea să realizeze, devenind incomod câteodată”.

Despre activitatea desfășurată, de-a lungul timpului în cadrul Comunității Elene Galați, Rodoclia Zamfiropol face o trecere în revistă dezvoltându-ne că domnul Dimitrios Zamfiropol „a făcut parte din grupul celor care au reînființat Comunitatea Elenă din Galați în anul 1990 și a făcut parte din grupul celor care au lucrat la elaborarea Statului Comunității Elene și la dobândirea personalității juridice a acesteia, fiind și un mare luptător în procesul anevoios de retrocedare a bunurilor Comunității. Astfel s-au obținut rând pe rând «Restaurantul Olimpic», «Cinematograful Central» și «Starea Civilă», la care ținea în mod deosebit, pentru că acolo urmează să fie sediul Comunității. A avut un aport deosebit la învățarea limbii elene. A predat (până în anul 2005) la clase întregi de doritori în cunoașterea tainelor acestei limbi, având rezultate deosebite la olimpiadele de limbă elenă, care se desfășurau în fiecare an. A dezvoltat și a întreținut legături cu multe primării din Grecia, pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare, pentru promovarea elenismului, care s-au regăsit și în evoluția ascendentă a «Ansamblului Olympos». De asemenea a inițiat și menținut parteneriate cu multe unități de învățământ din Galați și din județ, dar a răspuns cu interes și la propunerile altora. A dezvoltat o colaborare deosebită cu Consiliul Județului Galați participând la numeroase activități culturale, precum și cu celelalte minorități din Galați, fapt ce s-a materializat în participări la acțiuni comune. A fost inițiatorul întemeierii «Corului Seniorilor» cu care se mândrea în mod deosebit pentru că la toate serbările încerca să prezinte melodii vechi, care fac mare bucurie vârstnicilor. S-a ocupat în mod direct pentru obținerea de sponsorizări pentru ajutorarea celor vârstnici de sărbători. A fost Vicepreședinte al Uniunii Elene din România, unde se ocupa de Cultural, fiind coordonatorul în organizarea Festivalului Elenismului din România în fiecare toamnă”.

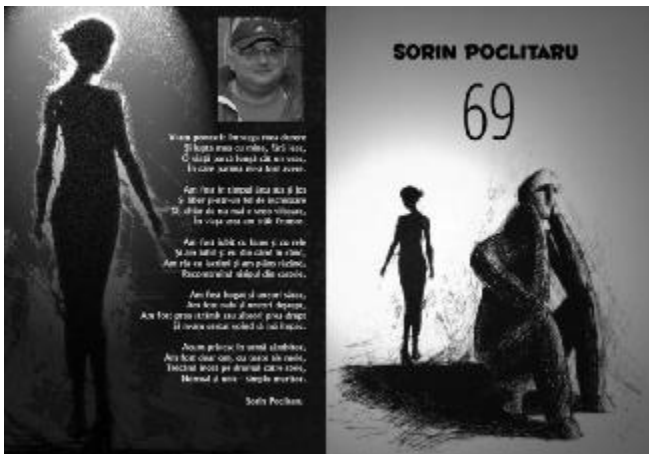
Dimitrios Zamfiropol a fost și va rămâne o personalitate a Comunității Elene, rămânând în memoria vieții culturale și spirituale gălățene.

Laura Elisabeta Panaitescu - referent Secția de Cercetare, Coservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Sorin Poclitaru: Un poet din Gura Humorului și-a găsit calea

Am mai spus faptul că notorietatea lui **Sorin Poclitaru** o ia înaintea scrisului său. În sensul că tendința oricărui om care îl cunoaște este de a vorbi mai degrabă despre el ca personaj, decât despre el ca autor. Se întâmplă așa, pentru că **Sorin Poclitaru** este o personalitate puternică, pregnantă, unul dintre acei oameni pe care dacă îi întâlnești o singură dată, nu îi uiți niciodată. Dar iată că poetul din el nu se dezmente, este prolific și ne încântă deja cu al treilea volum de poezie. Mi-a mărturisit că

această așezare continuă pe hârtie a versurilor sale este rezultatul unor îndelungi acumulări și așteptări. Viața trăită, sentimente, stări, senzații, dureri și disperări i-au sculptat în interior ființa ani și ani la rând, până când, strigătul și-a găsit întruparea. Se remarcă încă de la o primă lectură a acestui volum, o evoluție calitativă întru limpezirea versului. Aș spune că poemele de față sunt scrise cu mâna sigură a celui care știe că dezvoltându-se pe sine, nu are cum să greșescă. Sinceritatea este o monedă forte în poemele lui **Sorin Poclitaru**. Poetul a ales și și-a găsit calea în poezia cu rimă clasică, ceea ce a devenit (mai ales în ultimii zeci de ani) o raritate. Versurile sale sună bine, sânt melodioase, directe, fruste pe alocuri, cantabile. Reprezintă în mare măsură, suportul perfect pentru compoziții folk, spre bucuria autorului și a celor care ascultă. Dar acest lucru se întâmplă, pentru că forma poemelor adăpostește conținutul unor trăiri autentice, de cea mai bună calitate. Iubiri de dincolo *de dincolo* sunt înfățișate lin, cinematografic, cu o candoare care cu greu ascunde zbuluciumul, chinul timpului trăit, (dez)iluzia, cuțitul în rană. **Sorin Poclitaru** va răscoli adânc simțirea celor ce au trăit însingurările în nopți magice de Crăciun, în care în locul așteptatelor daruri, li s-a smuls din inimă o iubire. Poemele sale vor fi înțelese până la contopire de cei aleși, care își recunosc în forța trăirii, iubiri nepământene, din altă viață. „Te știi prea bine parcă te-am născut,/ Am orice curbă-a ta, săpată-n minte/ În glasul tău parc-am pus eu cuvinte,/ Durere ta, pe mine m-a durut./ În palma ta e viața mea săpată/ În ochii mei, privirea e a ta/ Și când o îndoială-ar exista,/ În vina mea ai fi tu vinovată.” (În altă viață)

Consecvent cu sine și în plăcerea de a face farse, autorul ne propune un titlu incitant, **69**, pentru a deruta cititorul în jocul dintre aparență și esență. Ca într-un banc celebru, ne putem întreba ce să fie asta, o carte sau o poziție. **69** este doar numărul poemelor închise între copertile volumului cu același titlu. Autorul nu și-a propus un titlu-șoc, doar pentru a face din copertă un material promoțional, în vremuri în care, se știe, sexul vinde! Dimpotrivă, Sorin Poclitaru nu vinde de această dată nimic, doar își pune pe tarabă sentimentele, dorurile și trăirile, să culeagă și să înțeleagă fiecare cât poate duce. Este încă un dar pentru care ar trebui să îi mulțumim, celui care spune că a trăit: „O viață parcă lungă cât un veac/ În care patima mi-a fost avere.”

Viața lui Sorin Poclitaru se deschide și se scrie frumoasă, înainte, pentru că mai are multă treabă pe pământ. Nu va scăpa ușor de suferința necesară pentru a fi poet. Dar nici de dragostea noastră, a celor care aproape sau departe fiind, îi știm patimile și îi prețuim ființa.

Clara Mărgineanu

Festivalul Național de Dramaturgie „GOANA DUPĂ FLUTURI”

Ediția a V-a

Lucrările semnate doar cu un moto ales de autor, vor fi trimise pe adresa: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea- Str.Nicolae Bălcescu nrș.26 A, cod 240192, Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea- sau pe email: culturatraditionalavl@yahoo.com, până la data de 1 mai 2011. În același plic cu textul se va introduce și fișa de înscriere în care vor fi menționate datele de identificare ale autorului care vor fi secretizate până după deliberarea juriului.

Lucrările vor fi apreciate de un juriu alcătuit din personalități ale vieții teatrale (dramaturgi, critici, regizori, cronicari dramatici). Finala va avea loc în zilele de 13-15 mai 2011 la Râmnicu Vâlcea și Teteoiu, în cadrul unui ciclu de manifestări „BOGDAN AMARU”, când va avea loc și festivitatea de premiere.

Vor fi decernate premii în diplome, iar lucrările premiate vor fi publicate în Antologia festivalului, ce va fi lansată la o ediție viitoare și vor fi recomandate spre lectură Cenaclului de Dramaturgie a Uniunii Scriitorilor, Teatrului Național Radiofonic și altor instituții de spectacole din țară.

Așteptăm piesele de teatru și fișa de înscriere până la data de 1 mai 2011 pe e.mail: culturatraditionalavl@yahoo.com. Alte detalii: coordonator proiect, Mihaela Deaconu, 0744145748 și 0722942399, prof.Elena Stoica.

Regele Carol I

Radu Moțoc

39

Cu prilejul numărului dedicat Parcului Carol din Galați am inițiat un serial dedicat personalității regelui Carol I. Din motive obiective, am întrerupt serialul, prezentându-vă acum ultimul episod, cu scuzele de rigoare.

Primii ani de domnie au fost presărați cu multe dificultăți, provocate de intrigile de partid și mai ales de ambiții și pasiuni personale ale unor politicieni, care au necesitat eforturi de cunoaștere reciprocă. Atacurile la adresa principelui Carol referitoare la cazul Strousberg, al cărui „geniu financiar” în construirea de căi ferate a fost foarte controversat, la care s-au adăugat evenimentele de la Ploiești, unde ridicola revoluție s-a pronunțat, vizibil, contra Germaniei, l-au exasperat pe tânărul prinț, determinându-l să demisioneze. Numai intervenția fermă și sănătoasă a lui Lascăr Catargiu, care fusese în conducerea locotenenței domnești, l-a determinat pe Carol să renunțe la intenția de a abdică. Instinctiv, țara a fost imediat alături de domnitor. Dar elementul cel mai dinamic din acea perioadă a fost Ion Brătianu, care va domina politica românească în prima jumătate de domnie a principelui Carol.

În politica internă, Carol avea abilitatea de a-și apropia oamenii politici, care la început erau nesiguri sau erau contra monarhiei. Principele începuse să cunoască fondul bun al sufletului românesc și adopta o atitudine de iertare, acordând un credit moral fiecăruia, transformându-i pe dușmani în colaboratori foarte devotați. Cel mai bun caz îl constituie Candiano - Popescu, cel care a condus revoluția de la Ploiești și care ulterior a devenit aghiotant regal.

Chibzuială, răbdare, indulgență, toleranță, erau însușirile morale ale acestui suflet de elită, care era principele Carol, însușiri pe care le întrebuița în relațiile, deseori încordate, cu șefii politici ai țării.

Carol I și-a dat seama că numai prin exemplul personal poate impune ordine și prosperitate. Militar de carieră prin ereditate, vocație și educație, și-a consacrat atenția asupra restructurării armatei, dotării ei cu cele mai performante arme de foc și cu instruirea ei sistematică a tinerei armate, care se va remarca în războiul de independență.

Dragostea și respectul pentru artă a găsit un câmp nebănuit în România. Reclădirea bisericilor și mănăstirilor aflate în paragină, de multe ori cu jertfe materiale personale, l-au definit ca un adevărat ctitor.

Ca un adevărat suveran a știut să-și protejeze armata și nu a acceptat să acționeze decât sub comanda sa. În momentul când Marele Duce Nicolae, înfrânt de două ori la Plevna și amenințat să fie aruncat peste Dunărea a solicitat ajutorul Armatei Române, principele Carol nu a acceptat să fie sub conducerea unui general rus, „dar zece generali ruși pot fi sub comanda mea”, a fost răspunsul plin de demnitate a acestui bărbat.

După victoriile repurtate asupra turcilor au apărut problemele legate de nerespectarea convențiilor semnate, prin care județele din sudul Basarabiei urmau să fie înghițite din nou de Rusia. În acel moment, principele Carol își retrage armata în Oltenia, protejând-o de amenințările de a fi dezarmată de forțele rusești. Plin de indignare, dar și cu multă demnitate, principele Carol răspunde la această amenințare, colosului de la răsărit: „Principele României nu poate să admită ca astfel de amenințări să vină din partea împăratului Alexandru al II-lea, alături de care am luptat la Plevna, armata mea va putea fi nimicită, dar niciodată dezarmată”. Războiul de independență a fost botezul de adevărat român al principelui Carol.

A doua jumătate a lungii guvernări a Regelui Carol I a fost consacrată consolidării economiei, prin constituirea Băncii Naționale

și institutele de credit, care au constituit stâlpii de boltă ai edificiului economic al țării. Acum s-a statornicit colaborarea eficientă între moșneanu din Argeș, podgoreanu de la Florica cu germanul ordonat și practic, întreprinzător dârz și socotit, care dădea un bun exemplu prin gospodărirea unei Curți și a moșiile sale. Se făcea haz la vremea respectivă de „zgârcenia regelui”, făcând referire la spiritul de economie a acestuia, care își repara și întorcea uniforma. Era zgârcit cu sine ca să poată fi generos cu alții, dovadă fiind testamentul lăsat moștenire, care constituie mărturia unei dărnicii cu adevărat regală, pe care a lăsat-o cu discreție nenumăratelor instituții de cultură și sociale.

În politica externă, experiența dureroasă cu Rusia, din care a pierdut județele din sudul Basarabiei, l-a făcut foarte prudent. Păstrarea securității României îi impunea obligația să caute un sprijin puternic în exterior. În acele timpuri, acest sprijin nu putea fi decât Tripla Alianță, în care domina puternica și prestigioasa Germania. La umbra acestui tratat secret, încheiat cu Germania și Austro-Ungaria, România s-a putut consolida în interior, cu speranța că într-o zi se va reîntregi neamul românesc.

Domnitorul Carol, chiar după ce a devenit Rege, s-a arătat respectuos până la exagerare, prin respectarea prevederilor constituționale, destul de moderne, pentru evoluția și mentalitățile din țara noastră.

Tactica Regelui Carol I de a juca rolul de arbitru între partide, acordându-le pe rând puterea, păstra regula constituțională considerând că „mai mult caracterele decât talentele hotărâsc soarta popoarelor și că numai forța morală le poate apăra de nimicire”. Această afirmație a Regelui Carol I, cu ocazia aniversării sale la cei 40 de ani de domnie, constituie nu numai un principiu de pedagogie teoretică, un îndemn de viitor pentru tineret, dar și o aluzie discretă la starea politică din țară.

La această mare operă de construcție a țării, alături de Regele Carol I au stat personalități de primă mărime, care merită a fi consemnate: Brătienii, M. Kogălniceanu, L. Catargiu, Lahovarii, P. P. Carp, Sturzești, Spiru Haret, T. Maiorescu, Tache Ionescu și alții care l-au secondat pe marele lor Rege, au lucrat cu pricepere și patriotism la consolidarea politică și la formarea unei României moderne.

Un deosebit interes l-a acordat Regele Carol I pentru limba română, pe care o vorbea cu accent străin. Inițiativa pe care a luat-o de a finanța studiul unui dicționar al limbii române, cu misiunea de a elimina neologismele pe care le considera „parazite răutăcioase ale cărora număr crește, sfârșind prin a schilodi limba română” a susținut-o pentru prima dată în cadrul Academiei Române, la 23 martie 1884. El estima inițial că acest dicționar *Etimologicum magnum Romaniae* va putea fi finalizat în maxim 6 ani. În anul 1884, rostea cu fermitate în Academia Română următoarele cuvinte referitoare la limba română: „Trebuie să ne ocupăm și de viitorul limbii noastre, care s-a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunării, în plaiurile mărețe ale Carpaților; aceste ținuturi încântătoare, descrie cu măiestrie și o limbă așa de curată de poetul nostru V. Alecsandri. Ce sarcină mai dulce poate avea Academia decât a lua sub paza sa această limbă veche, pe care poporul o înțelege și iubește?”

Cu câtă insistență solicita Regele Carol I finalizarea acestei monumentale lucrări, se poate deduce din cuvântările repetate la

(urmarea la p.47)

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Nu departe de cârciumă se afla un teren încadrat de grămezi cu gunoaie și bălegar uscat, unde văzu o fetiță îmbrăcată în niște zdrențe, peste care un ilic roșu și jalnic încerca să ascundă, privirilor mai insistente, formele unui trup firav de adolescentă în devenire. Când îl văzu, aceasta o luă la fugă spre unul din blocuri. Dar el o strigă din urmă.

- Măță! Am să te prind într-o zi și ai să vezi ce am să-ți fac!

Dar copila dispăruse în spatele clădirii. Și asta, de fiecare dată când el apărea inopinat la Podul Zamfirei.

Începuse să-l frământa o bănuială. Copila era sora mai mică a Monei. Odată, o găsisse în casă și îi spuse.

- Tu o anunți pe Mona când apar eu. Cu siguranță că este prin apropiere la cineva iar tu o anunți imediat ce apar eu. Este adevărat?

Copila ridica spre el o privire sfioasă. Nu era deprinsă cu adulții și nu izbutea să scoată o vorbă, dar o undă de șiretenie se citea în ochisorii săi albaștri.

- Hai! Du-te și caut-o. Spune-i că am venit. Și îi dădu un pachet cu prăjituri și ciocolată. Iar ea, ținându-și strâns pachetelul, zbură ca o păsărică pe scări, undeva, afară în curte.

Odată cu terminarea anului școlar, el îi propuse Monei să o aducă pe copilă în casa lui.

- Trebuie să meargă la școală în oraș. Fata nu știe să citească și să scrie nici cât un elev de clasa a doua. A ajuns în clasa a cincea și nu știe nici tabla înmulțirii.

O privea când se pregătea de culcare. Își îmbrăca pijamaua sau, în lipsa acesteia, o cămașă mai groasă, peste un maiou subțire iar peste chiloței, niște pantaloni de bumbac suficient de călduroși. Deși în cameră era foarte cald, la sfârșit își punea o pereche de șosetuțe pe care le trăgea bine, cât mai aproape de genunchi. Privind-o, Mihă se gândea la condițiile în care copilul mic, care fusese odată această fată, a trăit într-o încăpere iarna, fără sobă, fără lemne, neîncălzită cu nimic altceva decât cu trupurile fraților și surorilor înghesuite de-a valma într-un culcuș improvizat și rece. Și de fiecare dată, îl cuprindea o milă sfâșietoare, ca o durere insuportabilă uneori, pentru copila din fața sa. Abia își stăpânea lacrimile. Și ea, parcă simțind ceva din frământările lui se apropia de locul unde stătea în fața calculatorului sau a televizorului și, așezându-se pe genunchii lui, îi șoptea la ureche sărutându-l.

- Mihă! Tu știi ceva? Te iubesc foarte mult.

Iar el era atât de fericit în acele momente!

Uneori, când le era somn, după ce vizionau serialul cu Șeherezada, un film turcesc care ei îi plăcea în mod deosebit, el îi amintea în glumă.

- Ai uitat să-ți pui șosetuțele! Micuțule! Nu-ți pui șosetuțele?

Iar ea, cuminte, și le punea imediat, pregătindu-se să adoarmă. Apoi îl cuprindea în brațe, cu mânuțele ei mici și moi și încălecându-i coapsa dreaptă cu piciorușul ei plinuț îl

îndemna să adoarmă și el lângă ea, protector și grijuliu. Seară de seară, timp de șase ani.

Își amintea cum odată refuzase să o ia cu el în Ardeal. O lăsase în grija Monei. Pe drum, în timp ce rula spre Adjud, după ce parcursese vreo cincizeci de kilometri i se păru că aude zgomote în portbagajul mașinii. Opri în prima parcare din apropierea unei localități și deschise capacul. Ghemuită printre sacoșe și geți, dormea Nira. Mătuca lui dragă. Se ascunsese acolo pentru ca să fie sigură că o va lua cu el. Pe Mihă îl podidiră lacrimile de emoție. Ar fi vrut ca timpul să se oprească în loc, pentru totdeauna. Nimeni nu m-a iubit vreodată cu atâta nevinovăție și atașament precum acest copil, își zise el. Și acest gând îl va anima toată viața ca o obsesie ciudată, plăcută și dureroasă în același timp.

După plecarea Monei relația lor a devenit mai strânsă. Dependenta fetei față de el s-a accentuat până acolo încât nu putea să rămână o clipă singură trebuind să o ia cu el peste tot unde mergea, inclusiv la serviciu sau în țară cu ocazia deplasărilor pentru realizarea contractelor sau la ședințele de la minister. Erau pretutindeni împreună. Acasă ea era „mătuca lui dragă”, în lume o prezenta cu mândrie „nepoata mea” Odată, pe când dormeau la un hotel din Baia Mare, a observat ca fata scria ceva pe un caiet studentesc. S-a prefăcut că nu vede și a urmărit unde își ținea ghiozdanul. Când fata nu a fost de față, a scotocit în ghiozdan, căutând caietul cu însemnări. Era un jurnal. Mult timp după aceea, s-a tot gândit să-l prelucreze în vederea publicării unei cărți având ca temă „îngerii mutanți”.

Un fel de roman scris de o adolescentă născută la răscruce de epoci, între două apocalipse. Într-o zi îi spuse.

- Am să scriu o carte după jurnalul tău. O voi publica sub pseudonim. Ceea ce ai scris acolo este chiar adevărat?

- Desigur. Asta este viața noastră. A fetelor din ziua de azi. Noi nu avem prejudecăți. Astea suntem noi. Nu tu ai spus că nu este corect ca un om să se supună unor norme la elaborarea cărora nu a participat? E ca un fel de silnicie. Nu crezi?

El tăcea și se gândea. Se gândea că teoria acumulărilor cantitative care determină saltul calitativ este chiar o realitate. Dar, oare, acesta să fie saltul calitativ? În timp ce se gândea fata îl privea cu compătimire. Apoi venea lângă el și îi șoptea la ureche.

- Te iubesc foarte mult! Știi asta?

Erau clipe de maximă intensitate. Erau clipe de trăire și emoție deosebită.

El se apuca de scris. Lucra noaptea. Întotdeauna a lucrat noaptea. Chiar dacă se trezea devreme, ziua își vedea de treburile sale domestice iar noaptea lucra.

O lună mai târziu a avut loc lansarea cărții, *Șarpele Alb...*

Jocul sacrului și al profanului (I)

După scrierea Tratatului de istorie a religiilor, Eliade este tot mai mult interesat de relațiile paradoxale dintre sacru și profan, mergând pe linia unei subtile aprofundări a dialecticii hierofaniei. Tot universul este un cifru pricinuit de camuflajul sacrului în profan. Din această situație a ocultării își trage esența și hermeneutica istoriei religiilor, care are rolul de a descoperi și înțelege camuflajul. Orice fapt aparent banal trimite către semnificația unei aparențe corijate de o transparență.¹ Pentru istoricul religiilor, semnificația este peste tot și în orice comportament, ca un semn al prezenței sacrului în tot și în toate. Raportul omului cu sacru este el însuși o hermeneutică pe care istoria religiilor o are în vedere ca obiect al său: „o întregă serie de raporturi religioase între Om și Cosmos pot fi descifrate în actele prin care omul caută, își procură sau produce hrana (...) În ultimă instanță, acest Cosmos ne apare ca un cifru; el vorbește, își transmite mesajul prin structurile, modalitățile și ritmurile sale. Omul ascultă sau citește aceste mesaje și, în consecință, se comportă față de cosmos ca și cum acesta ar fi un sistem coerent de semnificații.”²

Camuflajul perfect al sacrului este, astfel, realitatea banală, semnificată de urma lăsată de prezența acestuia. Dialectica sacrului instaurează o fenomenologie a ocultării care este în același timp și o dialectică a revelației. În spiritul hermeneuticii plurivoce, de inspirație indiană, în care ciocnirile de sensuri favorizează complexitatea relațiilor dintre termeni, Eliade vorbește despre camuflarea sacrului în profan, ca sens rezultat din „metafizica” hierofaniei. Limbajul ce ia seama de semnificația ascunsă a realității este el însuși un limbaj ambiguu, negativ, care, în cele din urmă, ascunde sacru. Povestind despre realitatea sacră, limbajul camuflază semnificația, desfășurând-o și înfășurând-o concomitent: „În timp ce ceva «sacru» se manifestă (hierofanie), în același timp, ceva se ocultează, devine criptic. Aici stă adevărata dialectică a sacrului: prin simplul fapt că se arată, sacru se ascunde”.³ Sensul este suspendat, se ascunde în spatele aparenței, care nu mai semnifică nimic. Însăși aparența joacă rolul realității. Semnificația lasă locul „evidențelor mutual-contradictorii”. Enigma revelării Sacruului în materie arată chiar sensul camuflajului. Prin autolimitarea și ocultarea sacrului, semnele devin cifruri ascunse în existența cotidiană. Rolul hermeneuticii este de a recunoaște și de a recupera aceste sensuri.⁴

În dialectica sacru-profana, aparența și transparența lumii devin două atribute complementare ale Spiritului. Fără a încerca să rezolve paradoxul identității dintre ocultare și revelație - consecință a marelui mister al identității Ființă-Neființă -, Eliade preferă să adâncească misterul, să-l substituie filosofării ori teologisirii.⁵ Camuflajul Ființei tinde către perfecțiune, iar omului îi este din ce în ce mai greu să îl descifreze. Tot ce poate face este să îl recunoască. Dar orice recunoaștere coincide cu o revelație; aceasta nu presupune o înlăturare a voalului, ci doar o descoperire a Ființei sub infinitele sale camuflaje. Mâyă este vălul Ființei, iar a ști acest lucru este totuna cu a spune că iluzia trimite direct către realitate. Relația dintre aparență și realitate este, astfel, redundantă: Ființa nu se poate dezvălui decât prin aparență, prin camuflaj, iar prezența Ființei înseamnă, implicit, prezența ocultăției. Altfel spus, relația dintre iluzie și realitate traduce ideea esențială a dialecticii sacru-profana: sacru poate dobândi semnificații profane și invers.

Eliade pare a spune mai mult decât atât: nu numai că sacru poate deveni profan, dar el nu se poate revela decât prin intermediul profanului. Am arătat mai sus că hierofania funcționează concomitent în ocultare și în revelație, ca o complementaritate de opuse.⁶ Hierofaniile arată și camuflază, în același timp, sacru. Acest lucru explică aparenta identitate dintre sacru și profan: Sacru, deși diferit radical de profan, se comportă ca și cum ar fi identic cu acesta. Prin această „aparență corijată de o transparență” lumea este ceea ce pare că este, adică esența se confundă cu aparența. Camuflajul perfect arată, de fapt, nu numai imposibilitatea sacrului de a se revela în absența materiei, dar și o oarecare similitudine între ceea ce se camuflază și ceea ce este camuflat. Lumea apare astfel ca o scenă unde se desfășoară o „operă de travestire”, aparența luând forma realității.⁷

În ultima etapă istorică a ocultării, aparența înlocuiește realitatea, iar sacru devine perfect identic cu profanul. Eliade interpretează misterul ultimei ocultări ca o desacralizare totală. Secularizarea simbolurilor coincide, în mod paradoxal, cu o resacralizare a lumii. Opoziția rămâne doar la nivelul situațiilor existențiale; dacă omul arhaic încerca să descopere sensul în realul ontologic, în ultima etapă a desacralizării, modernul caută sensurile ascunse în ceea ce este observabil. (va urma)

Bogdan George Silion

Note:

¹ “La nature, qui met sur l’invisible le masque du visible, est une apparence corrigée par une transparence” - Eliade citează din Victor Hugo, în *Jurnal*, vol. I, Editura Humanitas, București, 2004, p. 224.

² Mircea Eliade, *Mefistofel și androginul*, Editura Humanitas, București, 1995, p. 151.

³ Mircea Eliade, *Jurnal*, vol. I, p. 548.

⁴ A se vedea și Matei Călinescu, în *Cahier de l’Herne*, Paris, 1977, p. 367. În nuvela *La umbra unui crin*, ocultarea sacrului apare ca o enigmă a Spiritului, o epifanie a realului: „Lumea este plină de semne... Întotdeauna au existat semne; se schimbă doar camuflajul”, în M. Eliade, *Proză fantastică*, vol. V, Editura Fundației Culturale Române, București, 1992, p. 204.

⁵ Istoricul român al religiilor a avut un instrument care-i era foarte cunoscut și care a rezolvat rațional problema „camuflajului Ființei”: teologia cardinalului german Nicolaus Cusanus. *Coincidentia oppositorum* este un principiu ontologic care poate fi „conciliat” logic prin problema contragerii maximului din minim. Maximul se explică prin lucruri, iar lucrurile complică maximul infinit. „Înfășurarea” și „desfășurarea” Infinitului în finit determină transformarea principiului coincidenței contrariilor într-un principiu unic de explicare a realității, care trimite însă, ca sens ultim, către Dumnezeu. Eliade nu ia în seamă acest tip de teologie. Pentru el, problema nu este în ce măsură se poate ajunge la Dumnezeu prin intermediul lucrurilor finite. Savantul român este adâncit mai degrabă în descrierea diverselor tipuri de coincidențe ale contrariilor realizate în planul istoriei și al existenței umane. Sintetizând, putem spune că Nicolaus Cusanus încearcă să pătrundă camuflajul lumii, rămânând însă în interiorul doctei ignoranțe, în timp ce Eliade păstrează misterul, ca joc al devenirii și eternității ce nu poate fi descifrat. Jocul aparenței și al realității amintește mai degrabă de filosofia indiană decât de teologia cardinalului german.

⁶ Sergiu Al-Gorge, *Arhaic și universal*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 164.

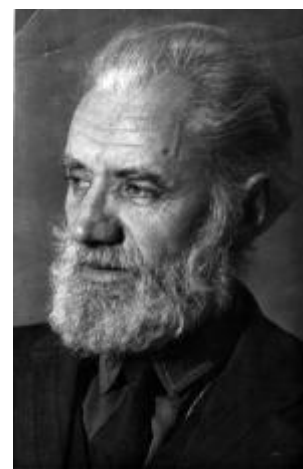
⁷ Ibidem, p. 153.

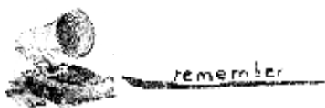

GROSU, Marcel - sculptor (n. 29 august 1929, Galați -m. 1 mai 1996, Galați). A absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, secția sculptură, clasa profesorului Corneliu Medrea (1959). A fost membru al U.A.P. din 1961. A funcționat ca profesor de desen în învățământul liceal din Galați. Din 1959 a participat la expozițiile colective ale Cenaclului Artiștilor Plastici Galați-Brăila și apoi ale Filialei Galați a U.A.P. organizate în localitate, ca și la Focșani, Tecuci, Brăila, Bacău, Iași, București, Constanța, Ploiești, Buzău, Suceava, Timișoara etc. A expus la Bienalele de pictură și sculptură din București (1966, 1968, 1970, 1972, 1974), la Expoziția națională a tineretului (1957), precum și la alte manifestări cu caracter interregional, interjudețean sau republican. A fost prezent în expoziția de la Moscova a țărilor socialiste (1959). În 1975 a participat la Tabăra de sculptură de la Măgura Buzăului, unde a realizat lucrarea „Odihnă”. După 1990 a fost pentru o perioadă președinte al Filialei Galați a U.A.P.

Marcel Grosu s-a afirmat și a evoluat în spiritul sculpturii realiste. A cultivat îndeosebi portretul, dovedindu-se a fi un bun observator și fin pătrunzător al psihologiei umane. Galeria sa de portrete cuprinde chipuri de muncitori și țărani, de constructori navali, de tineri și copii. Unele trimit direct la modele existente în viață, altele sunt metafore plastice, care exprimă anumite idei și sentimente sau anumite însușiri ale ființei umane („Tinerete”, „Adolescență”, „Portret de față”, „Studentă”). A abordat și tema istorică („Mihai Viteazul”, „Eroul”, „Doftana”), ca și pe cea a maternității. Lucrările sale se caracterizează printr-o armonioasă ordonare a volumelor și suprafețelor, printr-un modelaj clar și sensibil, prin reliefaarea unor trăsături și atitudini importante ale chipurilor celor evocați. Cioplite în marmură, în piatră, în lemn sau lăseata stadiul de ghips (uneori patinat), sculpturile sale exprimă mult calm, liniște, emană căldură și seninătate, un lirism de foarte bună calitate. Tendința spre simplificare a volumelor și renunțarea la unele detalii le conferă un aer de modernitate. Referindu-se la lucrările „Adolescență”, „Maternitate” și „Portret” prezentate în expoziția interjudețeană de la București, cu participarea artiștilor plastici din Galați, Brăila și Bacău (Ateneul Român, 1973), Cristina Angelescu remarca în cronica sa din revista „Săptămâna” (10 august 1973): „Sculptorul Marcel Grosu este un meșteșugar liric și visător. Prin precizia execuției mimează starea unui calculat constructor, dar tandrețea cu care cioplește materia grea amintește gesturile unui plămăditor în lut. Lucrări frumoase și tensionate, însumând în ele și spasmul și liniștea”. La rândul său, criticul ieșean Valentin Ciucă notează: „Tratarea directă a materialului dur, piatră sau marmură, îi permite întotdeauna artistului un dialog cu el însuși și ci ceilalți. Are acces la empatie și parcă lasă impresia că se substituie portretului și parcă îi și împrumută unele trăsături de caracter, Midelator subtil și aplicat, cioplitor în marmură, piatră sau lemn a văzut cu claritate în materia inertă pulsuniile vitale ale spiritului, Deschis și inspirat ne-a dăruit ceea ce avea mai bun, imaginația și generozitatea lui”.

Bibl.: Maria Magdalena Crișan, *Artiști gălățeni*, Editura Meridiane, 1986; Corneliu Stoica, *Dicționar al artiștilor plastici gălățeni*, Editura Terra, Focșani, 2007; Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Moldova*, Editura Art XXI, Iași, 2009. (Foto 1: lângă criticul de artă **Ion Frunzetti**, la Măgura Buzăului, în 1975. Mai jos, un portret foto, un autoportret și lucrările *Portret de femeie* și *Adolescență*).

140 de ani de la nașterea lui Nicolae Mantu

Cu 140 de ani în urmă, la 24 aprilie 1871, se naște la Galați cel care avea să devină pictorul și graficianul Nicolae Mantu, artist de talie națională, Maestru Emerit al Artei, care a trăit și a activat în orașul natal, aducându-și din plin contribuția la dezvoltarea graficii și picturii românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din prima jumătate a celui de-al XX-lea, cât și la viața culturală a urbei dunărene. Tatăl său, Stavru Mantru, comerciant notabil, a fost un timp consilier local, ajutor de primar și primar al Galațiului, iar frații săi, doctorul Gheorghe Mantu și magistratul Menelas Mantu, ambii cu studii superioare și doctorate la Paris, au jucat, la rândul lor, un rol deosebit în viața medicală, juridică și culturală a orașului. Gheorghe a fost și un pasionat fotograf, iar Menelas, președinte al Curții de Apel, a fost și un pasionat al pianului. George Enescu, de câte ori venea la Galați, dădea adevărate seri muzicale în salonul casei fraților Mantu. Nicolae, pictorul, în tinerețe s-a bucurat de prietenia și prețuirea lui I. L. Caragiale, colaborând la „Moftul român” cu desene satirice și caricaturi. După Școala de Belle Arte din București a studiat pictura animalieră cu un profesor vestit în acea vreme, Heinrich von Zügel, la Academia de Arte Frumoase din München. A fost apreciat cu înalte distincții ale acestei Academii, iar după absolvire, în 1913, nu s-a stabilit ca alții în Capitală, ci a rămas în Galați, consacrandu-se picturii. În 1917 a fost concentrat și a lucrat ca reporter-desenator la ziarul „România” (organ al „apărării naționale”, care îl avea ca director pe căpitanul în rezervă Mihail Sadoveanu, iar ca prim-redactor pe Octavian Goga), apoi a fost mobilizat, dimpreună cu alți artiști, în Marele Cartier General din Iași. De la Galați a trimis lucrări la expozițiile Societății „Tinerimea artistică”, al cărei membru devenise din 1911, și la alte manifestări din Capitală. A fost mulți ani vicepreședinte al Societății culturale „V.A. Urechia”, calitate care i-a permis să întrețină relații de colaborare cu o seamă de scriitori și oameni de cultură și să vegheze la ridicarea Palatului Bibliotecii „V.A. Urechia” (azi Teatrul Dramatic „Fani Tardini”). Casa Mantu din strada Alexandru Ioan Cuza nr. 46 este plină de amintirile unor seri culturale desfășurate în prezența lui Enescu, Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Rau D. Rosetti, Ion Minulescu, Gala Galaction, Cincinat Pavelescu, Ionel Teodoreanu ș.a. După 1946, în jurul lui Nicolae Mantu s-au grupat profesorii de desen din Galați, s-au organizat primele expoziții colective, iar în 1951 s-a înființat Cenaclul Artiștilor Plastici, embrionul de fapt al actualei Filiale Galați a U.A.P.

proprietatea statului. În ea a funcționat un timp Filiala Galați a Arhivelor Statului și apoi, până în 1990, Fondul Plastic. Este o clădire mare, cu camere spațioase. Despre aceasta s-a vehiculat în mai multe rânduri ideea că va fi consolidată, restaurată și transformată într-un muzeu memorial Mantu. Ea a fost construită durabil, are ziduri groase și o arhitectură deosebită. Ar fi arătat poate și astăzi altfel dacă cei care au locuit-o ar fi îngrijit-o și întreținut-o așa cum se cuvine.

Casa de la nr. 46 (cod GL-II-m-B-03006, descrisă de Crișan V. Mușțeanu în cartea „Lumea copilăriei mele” (Editura Alma, Galați, 2001, p. 140-174,), cea care a aparținut părinților lui Mantu, în care pictorul s-a născut, a trăit și a murit, și în care în perioada interbelică s-au organizat atâtea serate culturale, a rămas până în 1999 în posesia nepoatei artistului, Tecla Corvissianu, singura moștenitoare a fraților Mantu. Fiind în vârstă, bolnavă și neputincioasă, ea a vândut-o unei familii (Florin și Carmen Broască, ulterior, schimbându-și numele, cei doi au devenit Bădescu) pentru a o întreține și a o înmormânta. Decedând la scurt timp după întocmirea actelor, „cumpărătorul” a devenit proprietarul de fapt al casei. Ba, mai mult, Tecla Corvissianu, prin testament universal, i-a instituit cei doi ca legatari universali și ca moștenitori ai ei. Aceștia au reparat casa, i-au pus învelitoare nouă din tablă zincată, pereții au fost

(urmarea la pagina 44)

Casa de la nr. 44 în anul 1917

Casa de la nr. 46 în anul 1917

Nicolae Mantu...

(continuarea paginii 43)

44

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

consolidați cu centuri din beton armat, s-au făcut amenajări interioare. În mod normal, această casă ar fi trebuit să devină muzeu memorial, fiindcă Nicolae Mantu aici s-a născut, a crescut, a trăit și a pictat după ce atelierul său din fosta Piață Regală i-a fost distrus de bombardamentele din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. De aici a plecat pe ultimul drum pământesc spre Cimitirul „Eternitatea” unde își doarme somnul veșnic. Soarta a făcut ca ea să ajungă însă în mâinile unor oameni care n-au avut nici o legătură cu familia pictorului, iar pentru Tecla Corvissianu timpul nu le-a permis să facă prea multe! Acum, casa aceasta arată foarte bine, se vede în acest sens interesul noului proprietar, numai că ea nu va fi niciodată un obiectiv cultural reprezentativ pentru Galați și cei care vor urma nu vor mai ști că a aparținut pictorului Nicolae Mantu. Decât doar dacă s-ar proceda ca în cazul Vilei Cuza Vodă, care a fost răscumpărată în 1938 cu bani din subscripție publică.

Să ne întoarcem însă la casa de la nr. 44. Ea a fost revendicată și câștigată în urma unui proces de retrocedare de Carmen și Florin Bădescu, cei pe care Tecla Corvissianu, prin testament, i-a instituit ca legatari universali și au devenit moștenitorii ei. În calitate de proprietari, aceștia s-au oferit să o vândă Primăriei cu prețul de 400.000 euro. În acest sens, a fost înființată în 2007 Fundația „Nicolae Mantu”, al cărei scop este strângerea fondurilor necesare cumpărării imobilului, reparării lui și transformării în muzeu memorial. Acum, clădirea se află într-o stare jalnică, este o paragină. Pereții sunt gata să se prăbușească, ne și mirăm cum de mai stau în picioare cu atâtea crăpături. Din camerele care au aparținut Fondului Plastic a fost furată tâmplăria. Sobele din teracotă au dispărut. Un balcon dinspre răsărit s-a prăbușit. Scările interioare au putrezit, nici nu mai au trepte. Pereții exteriori sunt afumați, ca după un mare incendiu. Acoperișul este și el deteriorat. Plăcuța cu inscripția că în această casă s-a născut pictorul Nicolae Mantu este falsă. Artistul nu s-a născut aici, ci în imobilul de alături, de la nr. 46, unde de fapt a trăit până la 8 septembrie 1957, când a încetat din viață.

Ce mai putem spune în încheierea acestor rânduri prin care am dorit să cinstim memoria pictorului Nicolae Mantu? Credem că în loc de cuvinte și promisiuni sforăitoare, memoria artistului are nevoie mai mult ca oricând de intervenția faptică a autorităților locale. Ar fi îmbucurător desigur dacă lui Mantu i s-ar ridica în urbea natală și un bust monumental, i s-ar edita un album de artă, iar Muzeul de Artă Vizuală i-ar organiza o nouă retrospectivă, fiindcă de la cea din 1970 au trecut 41 de ani și generațiile tinere au și ele dreptul să cunoască opera înaintașilor. Mai ales că artistul a fost atât de strâns legat de Galați și unul dintre pilonii de bază ai vieții culturale de aici. Numai acordarea numelui pictorului unei străzi din apropierea Fileștilor, Galeriiilor de Artă de pe Domnească, unei școli din preajma Stadionului „Dunărea” și unui concurs de creație plastică din cadrul Centrul Cultural „Dunărea de Jos” reprezintă prea puțin. Mantu merită cu siguranță mult mai mult! (Jos, casa de la nr.44 astăzi).

Corneliu Stoica

MMXI

Dan Căpruciu

MEDALION
VERVA

Incestul

La maternitatea unui spital universitar de urgență, s-a prezentat zilele trecute un procuror. Șeful clinicii, foarte contrariat și totodată îngrijorat de prezența anchetatorului, nu putea pricepe care este mobilul acelei vizite, întrucât era arhicunoscut că medicii de aici nu primeau bani de la pacienți, ci dimpotrivă, din modestele lor salarii, făceau donații pentru bolnavii săraci. Să fi fost ceva pus la cale de medicii din celelalte spitale, care nu consultau decât după tarife proprii, chiar dacă asistența sanitară era așa zis gratuită și pacienții plăteau asigurări de sănătate?

- În incinta clinicii Dv. a avut loc un incest! Lămuri procurorul prezența sa.

De data aceasta, îngrijorarea se preschimbă în mirare. Șeful clinicii rememorează întreg personalul din subordine, începând cu el însuși și terminând cu femeia de serviciu, spre a putea găsi geneza infracțiunii incriminată de lege, dar nu găsi nici o combinație care care să fi putut facilita fapta. În clinică nu existau cupluri de genul tată-fiică, mamă-fiu, ori frate soră. Și atunci?

Mai sigur pe el și mai ferm, plusă:

- Și de unde aveți Dv. această informație?

Procurorul, cu un aer de superioritate, lămuri pe loc misterul:

- Domnule doctor, eu ca procuror am dreptul să mă autosesizez, când aflu o știre despre încălcarea legii?

- Firește că da! Face parte din atribuțiile funcției Dv...

- Ei bine, știrea a fost transmisă aseară pe un post TV în care se afirma că în clinică Dv. a avut loc un incest între o soră și un frate. În plus, ei erau și gemeni, domnule...Mai mult decât atât, continuă procurorul, se pare că este un caz cu totul ieșit din comun, în care se consemnează pentru prima oară în lume un incest între frate-soră, în chiar pântecetele mamei! E uluitor la ce performanțe au ajuns ultimele tipuri de aparate de ecografie și incredibil cât de viril poate fi un făt cu o lună înainte de naștere..Iar Dv. ca medici, ați înlesnit acest lucru, neluând nici o măsură preventivă...

- Adică?

- Adică să faceți ceva eficient spre a evita odioasa faptă. Pe vremuri la soldați nu li se punea bromură în ceai?

Șeful maternității se liniștește, fața i se luminează și un surâs misterios îi brăzdează fața...

- Nici nu este de mirare, domnule doctor, continuă procurorul, când toată lumea astăzi, de dimineața până noaptea, nu se preocupă decât de sex, de la copil la bătrân, de la maternitate, până la cimitir...

- Și cum se numea medicul căruia i s-a luat interviul?

- Cred că Vlad Vintilescu. Aș vrea să îl interoghez, să văd dacă a imortalizat printr-o fotografie, scena din momentul producerii infracțiunii, adică să am o probă concretă...

- Și ce veți face mai departe? Veți chema fătul în instanță?

-Voi aresta mama! Pentru tănuirea infracțiunii (fapta s-a produs chiar în pântecetele ei!) și încurajarea infractorului, căci dacă nu viziona scene porno, nu-i transmitea fătului ideea...

De data aceasta, medicul izbucni în râs.

- Vă pierdeți vremea, domnule procuror. Medicul Vintilescu (nu vă spune nimic numele?), este unul din marii umoriști ai momentului și, probabil, i-a jucat o farsă reporterului, că prea se mediatizează toate năzbâțiile de pe lumea aceasta...

aprilie - nr.110

Cronica de cenaclu

Luni, 21 februarie 2011, au citit la ședința obișnuită a **Cenaclului literar CUBUL CRITIC OBLIO Mihaela Galu și Gabriel Ghimpu.**

Despre textele Mihaelei Galu - a.g.secară: Considerată de către criticul Viorel Ștefănescu într-o parodie ca o descendentă a mult mai cunoscutului Cristian Pavel (așadar nu din mantaua lui Gogol. ci de pe un eșafod liric specific spațiului literar realist filografic gălățean; deși autoarea recunoaște că nu a citit din Cristi Pavel), Mihaela Galu chiar este o risipitoare în ceea ce privește talentul literar, cunoscându-i de mult preocupările literare, pur și simplu neadministrându-l cu ambiție de... publicist; textele din această seară îi dovedesc încă o dată măiestria de a surprinde liric scene altfel oarecum banale; ori chiar onirice, pseudo sau nu, mitologizând sobru; sentimentalismul nu-i este plângăcios sau siropos. **Laurențiu Pascal:** „e greu să vorbești despre texte în care se vede un oarecare suflet pus în exces”; „textele par ca un cearceaf ce vine peste un trup gol, cearceaf care ține într-o zi foarte caldă de răcoare”; „a reușit să redea imaginii palpabile”; mi-a plăcut mult poemul „genocid”, care pare a fi cel mai reușit, aproape o „ars poetica”; „chestii deranjante sunt dar nu multe, metaforele nu-i sunt dure”. **Valeriu Valegi:** „lirism de substanță”; „textele par prelungite dar la o re-lectură îi prinzi suflarea, respirația cu sine însăși; primele 3-4 texte par radiografii ale unui suflet neliniștit, introvertit, în căutarea unei reconfirmări din partea iubitului-problemă”; „textele denotă o cultură asimilată, fără a face caz de aceasta”; „par a fi scrise dintr-o suflare”; „sunt feminist anti-feminine”; „materia este verbioasă, poeta știe să țâșnească la timp din desișul erotic”. **Gabi Ghimpu:** „teribil de feminine, pline de lirism”; „au un foarte subtil erotism”, „sunt foarte imaginative; auzindu-le și citindu-le au recreat imagini foarte bine conturate”; „mă simt ușor complexat”; „sunt ca un vin bun”. **Andrei Velea:** „are o curgere bună a textului, care te fură. Poate unele părți ar putea lipsi dar nu sunt multe lucruri de reproșat. E o revoltă lirică așezată, molcomă. Parcă ar vrea să dea un pumn, dar iese un poem. Se vede că știe să scrie, că are experiență. E o scriitură cinstită, foarte bună. Stăpânește arta de a nu deranja. Totuși, din primul poem parcă ar rămâne doar ultimul vers, deși este posibil să aibă și restul importanța sa, pocnitura jucătorului de snooker nemaisunând cum trebuie dacă nu ai tensiunea...” **Florin Buzdugan:** „M-a dus cu gândul la „Jurnalul liric” al lui Velea. Travesti liric. Sunt poeme bine scrise, n-am ce comenta.” **Octavian Miculescu:** „Trebuie să admitem că de când s-a înființat cenaclul nostru, este una dintre cele mai bune lecturi. Se văd lecturile, este încheșată, ușoarele stângăcii nu sar în ochi. Își permite să tragă concluzii pertinente. Bănuiesc că, totuși, nu-s scrise pentru a lua Nobelul. Aș vrea și niște texte care să mă mintă. Are o candoare anume, de pildă în „true love waits”, doar aluzia la „radiohead” spărgând bine monotonia.

Despre textele lui Gabriel Ghimpu – Andrei Velea: „Prea multe detalii, prea multă precizie!” **Octavian Miculescu:** „Ba, este precizie la început, apoi totul e la întâmplare... Artistic, poetic, nu-mi transmite prea multe. Bizar. În „Necurăție” este o aglomerare de termeni... E un text mai prețios decât pare, totuși...” **Laurențiu Pascal:** „Încearcă o logică geometrică, aproape cinematografică... Mă refer la cele fără rimă. Dar finalurile sunt prea seci și nu salvează sau, dacă vreți, salvarea e prea seacă.” **Florin Buzdugan:** „Nu m-au prins. Abstractizează prea mult. Firul logic se pierde...” **a.g.secară:** „Oarecum straniu, robotic, mașinal, cu titluri nu prea inspirate, cu o retorică care este mai mult iluzorie și forțată (un poem scurt chiar se intitulează „Retică”, fiind *in nuce* un soi de text meta-pornografic), mai aproape de un retorism minimalist, limbaj poetic maturizat probabil în cadrul ședințelor de la tradiționalul cenaclu „Noduri și Semne”... Raportat la ultimele texte cunoscute ale lui Gabriel Ghimpu, este o schimbare.”

A.G.S.

aprilie - nr.110

Mihaela Galu

„true love waits”

erai atât de grec
încât numele tău se confunda cu mediterana
cu picioarele înfipte-n istorie
cu fumul țigării dansând
penitru *radiohead*
aveai ochii întredeschiși spre mine
ca un cuceritor al lumii
mă priveai printre genele
somonoros îmbătate de muzica zeilor

eu
cu două mii și ceva de ani
mai tânără
pășeam versuri antice pe masa din bucătărie
mă simțeam sălbatic
ținut
călcat în copitele lui ducipal

tăcerea templului tău în transă
îmi descifra graiul zeilor:
în locurile bănuite
dragostea adevărată
trăiește.

aseară, 31 ian.2011

Gabriel Ghimpu

Intimitate

Peste umărul meu,
cineva te privește atent.
Alert, peste umărul tău
– chiar și atunci când
îmi întorci spatele –
altcineva comunică vizual
cu cel de peste umărul meu...
Parola nu are decât
omiedouăzecișipatru de biți...

STAY ALERT, PEOPLE!

MMXI

46

Romanul politic al lui Dan Stoica se poate caracteriza în două vorbe: actualitate și realitate politică.

Între marile probleme ale lumii de astăzi putem enumera că oamenii nu mai citesc, nu-și cunosc istoria și nu pot avea un crez politic. Dacă nu te poți exprima, nu te poți reprezenta și nici nu poți reprezenta un popor.

După Revoluție, au venit anii în care mijloacele de comunicare toarnă informații fără limită, cititul sau învățatul nu mai sunt nici măcar hobby-uri, însă în individ urlă dorința de deșteptăciune.

Romanul "România, Țara mea de Coșmar" trezește întrebări, furnizându-ne date din care putem noi înșine alege un răspuns despre puterile politice trecute și actuale, despre istorii și istorisiri, despre judecăți preconcepționate. Este o realitate strigată cu portavocea. Conflictul românului ne este dezvăluit după ce autorul ne expune drama orașului fără istorie, a omului fără trecut, iar mai apoi a poporului fără origini clare -secuiei- utilizați ca masă de manevră împotriva mult prea numeroșilor autohtoni pe care conducerea ungară nu va putea niciodată să-i înghită cu totul – românii.

"România, țara mea de coșmar" se adresează celor care trăiesc în prezent și care înțeleg că istoria unui oraș, trecutul unui popor și înțelegerea lor, dincolo de zvonuri și de manipulări - sunt la fel de importante precum cititul, învățatul și setea de adevăr, că Libertatea este o Fata Morgană folosită de putere pentru a-și atinge țelurile, iar viitorul este supusul de nesupus, cel mai dorit..

Romanul debutează cu o concluzie: fără trecut, omul nu este nici măcar ca o buruiană, căci și buruiana are rădăcini, ci este o frunză în vânt purtată de curent, fără puțință de a se opri pentru că nu are de ce să poposească: nu știe gusta nici bucuria și nu e capabil de simțire. Moare fără a trăi vreodată.

În primul capitol găsim un oraș fără istorie: Bucureștiul anilor '60-'65, firul narativ ajungând de fapt, pe măsura lecturii capitolelor următoare -la problema națiunii fără istorie –secuimea. Descrierea Bucureștiului începe cu vremea când Piața Unirii era cel mai important punct de aprovizionare al Capitalei în timpurile Dictaturii, prezentându-ne evoluția lui o dată cu evoluția sau involuția puterii, devenind un loc de trecere, orașul modelându-se după puterea politică, asemeni Florii Soarelui după Soare și până astăzi- când Calea Victoriei este vegheată de un munte de 12 etaje, rece și cu forme aspre, tristețea murdarei Garlei fiind susținută de Tribunal.

Un cititor cu timp limitat este tentat să citească capitolele separat, acest lucru fiind cu puțință, întrucât capitolele luate ca atare sunt fie descrieri, fie comedii, fie povești de dragoste presărate cu scene de erotism, fie thriller, fie dramă. Romanul însă a fost conceput ca un tot unitar, capitolele împletindu-se, fiecare personaj având caracterul și destinul lui, poveștile urmându-și firul narativ, evoluția urmărind-o pe nerăsuflăte, conflictul, de fapt, rămânând deschis:

Urmărim pe parcursul romanului destinele unor personaje actuale, din societatea și politica românească:

-ne sunt prezentate schimbările unui oraș o dată cu istoria-Bucureștiul -un miraj fără originalitate, cu împrumuturi din tot și din toate, populat de provinciali, dar cu o frumusețe pe care cei din exterior nu o pot bănuși, iar cei din oraș, nu au timp s-o simtă

-trăim un asasinat politic postalegerilor prezidențiale irealiste, se încearcă o calmare a spiritelor fără susținere logistică

-ne întrebăm care este destinul Țării Secuilor- secuiei fiind urmașii avarilor, neam turcic originar din Mongolia și înrudit lingvistic cu hunii, pecenegii, total diferiți de maghiarii finici și împinși în prima linie de frații lor maghiari.

- Secuiei sunt un pumn de oameni care se macină ca stânca între popoare în marea luptelor dintre neamuri, un popor mic prins între menghina altor două popoare: român și maghiar, cu un puternic crez în Cel de Sus.

Sunt atinse subiectele care nu de astăzi fac obiectul manipulării populației: masa de comentatori de pe margine, care mereu are de dat un sfat sau o părere, iar întrebările bine plasate de către informatorii mediocri la comandă cu miros de ban a oamenilor sub acoperire, au efecte zguduitoare, superioare unei informații corecte. Zvonul și presupunerile sunt hrana și otrava populației, *one man show*-ul la care masa cascadează ochii, că gura-i plină de vorbe 'de duh', căutarea unui țap ispășitor pentru un atentat nerezolvat, puterea cu miros de sânge

de jumătate de secol, conducătorul fiind ori 'asasinat de setea de putere a altuia, care la rândul-i a fost furat de putere de alt hoț mai dibaci', CNP-urile cumpărate pentru voturile care astăzi, își schimbă culoarea, la fel ca turnesolul, umorul tipic românesc - transformat în bășcălie fără măsură, adică acel mișto care este machiajul strident al dezamăgirii, ironizarea problemelor în loc de soluționare, diferența dintre umorul secuilor și cel al bucureștenilor-bucureșteni care nu mai știu să glumească, nu mai au timp, nu mai au starea necesară- toate acestea fac parte din viața românilor.

Senzația pe care o lasă maniera relatării faptelor, dialogul dintre personaje cu nume simbolice și cu preocupări bine ancorate în realitatea de astăzi, este aceea că autorul scrie ca un om din interior: de la dialogurile dintre oamenii Securității, până la limbajul specific cadrelor care folosesc mașini închise la culoare și la mirosul sacourilor pe care le pot îmbrăca mulți dintre politicienii noștri. Capacitatea autorului de a intui, de a contura portrete psihologice, de a anticipa reacțiile fiecărei tipologii de personaj din carte, descrierile faptelor, caracterizările directe și indirecte- ne trimit semnalele pentru a înțelege că autorul este un regizor- un plus pentru originalitatea romanului.

Cartea cuprinde descrieri parcă desprinse din film, cu sinestezii din fraze nu foarte lungi și care te învăluie, simțul ironic, critic, luciditatea ne însoțesc pe parcursul capitolelor din roman, iar mesajele se desprind cu claritate.

Concluzia este clară, o putem numi și 'morală' romanului: problema Ținutului Secuiesc nu este în interiorul acestui ținut, unde românii, maghiarii și secuiei trăiesc în bună pace și înțelegere, ci conflictul este, de fapt, între cele două popoare-român și maghiar, secuiei fiind -zona tampon și folosiți la înaintare. Autorul pornește de la Orașul fără trecut-Bucureștiul, cu scopul de a înțelege că secuiei sunt și ei un popor făcut din bucăți de istorie: Secuiei au fost considerați în Ungaria Medievală națiune diferită de maghiari, potrivit edictului Unio Trio Nationum (Uniunea celor trei națiuni), emis în 1483 și care stabilea drepturile națiunilor recepte, sașii, secuiei și maghiarii. În decursul timpului, sub presiunea autorităților statale maghiare, secuiei au fost asimilați cultural și lingvistic maghiarilor. Secuimea reprezintă un alt popor, care trăiește în centrul țării și a căror patrie este în depresiunile unde trăiesc de opt secole. Greșeala lor însă este de a fi lăsat un maghiar să le apere cauza. Greșeala celor care nu sunt maghiari sau secuiei: necunoașterea istoriei, judecarea după zvonuri, supunerea în fața manipulării politice, fiind ei înșiși victime ale conflictului real.

Anca Belu

Dicționar al coregrafilor români de folclor

Anul acesta Centrul Cultural Dunărea de Jos a demarat un proiect mai vechi: realizarea unui Dicționar al coregrafilor români de folclor. Întrucât nu există o bază de date unitară pentru cei care au această specialitate, rog pe cei care lucrează în acest domeniu - al valorificării scenice a jocului popular- să ne sprijine în acest demers al nostru, proiect ce are și girul Asociației Coregrafilor Ansamblurilor Folclorice din România.

Astfel, rugăm coregrafii ansamblurilor folclorice (profesioniste și neprofesioniste), reprezentanții Centrelor Culturale, Centrelor Județene de creație, Caselor de Cultură, celorlalte așezăminte culturale unde lucrează sau au lucrat coregrafi care astăzi nu mai sunt - dar au avut o activitate importantă - să ne trimită pe adresa instituției o fișă care să cuprindă:

- Numele și prenumele coregrafului
- Data și locul nașterii
- Studii
- Activitate în domeniul coregrafic (colaboratori, premii, spectacole de amploare, etc.)
- Alte date pe care le considerăm importante pentru a contura profilul artistului/artiștilor respectivi
- O fotografie

Adresa : Centrul Cultural Dunărea de Jos, strada Domnească nr. 61, Galați, cod 800008

sau: ionhorujenco@yahoo.com

În speranța că veți considera utilă realizarea unui astfel de dicționar așteptăm materialele dumneavoastră.

Ioan Horujenco

FESTIVALUL LITERAR „EUSEBIU CAMILAR – MAGDA ISANOS”

Consiliul Județean Suceava prin Centrul Cultural Bucovina, Primăria comunei Udești, Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” și Complexul Muzeal Bucovina, organizează ediția a XVI-a a Festivalului literar „Eusebiu Camilar – Magda Isanos”, în perioada 13 – 14 mai 2011, la Suceava și Udești.

Sunt acceptate în concurs lucrări **nepublicate și nepremiate** la alte concursuri literare, tehnoredactate **cu diacritice**. La concurs pot participa **autori de orice vârstă**, care nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, nu au debutat editorial și nu au obținut Marele Premiu la edițiile precedente ale concursului. Lucrările, dactilografiate în **cinci (5) exemplare**, vor fi trimise pe adresa: **Centrul Cultural Bucovina, Secția Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Suceava, Str. Universității nr. 48, Suceava, 720228.**

Lucrările se trimit până la data de **4 aprilie 2011**. Ele vor purta în loc de semnătură un motto ales de autor. În coletul poștal va fi introdus un plic închis (având același motto), care va conține numele și prenumele autorului, locul și data nașterii, studii, activitate literară, adresa completă, numărul de telefon și eventual adresa electronică. La secțiunea **poezie**, fiecare participant are dreptul de a se înscrie în concurs cu **minimum cinci și maximum zece poezii**. La secțiunea **proză scurtă**, fiecare participant are dreptul de a se înscrie în concurs cu **minimum o proză scurtă și maximum trei**. La secțiunea **reportaj literar**, fiecare participant are dreptul de a se înscrie în concurs cu **un reportaj de maximum cinci pagini**.

Regele Carol I

(continuarea de la pag. 39)

Academie în anii 1891, 1894 și 1905. Dezamăgirea acestui răbdător rege rezultă chiar din cuvântarea ținută la Academie, în data de 1 aprilie 1905, la 21 ani de la prima solicitare: „...*Iată pricina pentru care o grabnică dare la lumină a dicționarului este atât de dorită de mine. Îmi dau seama de greutatea lucrării, de timpul ce se cere, totuși cred că în acest lung șir de ani s-ar fi putut îndeplini în mare parte programul alcătuit. Dacă mai zăbovim, știrbirea și schimonosirea limbii se vor întinde tot mai mult, iar îndreptarea va fi cu atât mai anevoioasă...*”

Cât de măhnit ar fi fost Regele Carol I, dacă s-ar scula din mormânt după 40 ani de la acest îndemn repetat cu insistență în Academia Română și ar fi constatat că lucrarea, la care a ținut atât, este încă foarte departe de a fi terminată !

Criza Bisericii Ortodoxe Române, care agita mai mult partea superioară a societății, a fost pentru Regele Carol o problemă foarte dificil de rezolvat. Fiind catolic, el era rezervat în a da decizii pentru a nu irita susceptibilitatea practicanților de rit ortodox. Problemele au fost rezolvate, atât cât au fost posibil, de instanțele judecătorești sau de Parlament. Din acest motiv nu a dorit să-și construiască o capelă catolică la Palat.

Conflictul sufletesc care a amărât ultimele zile din viața Regelui Carol I au fost legate de apartenența la Tripla Alianță, care a păstrat mulți ani un echilibru în Europa. O amenințare permanentă venea din partea politicii duse de Austro-Ungaria, care oprima naționalitatea română, lucru de care era foarte conștient Regele Carol I. Unirea tuturor românilor o vedea numai prin destrămarea Imperiului Austriac, sub protecția Germaniei. Diplomat fin, iscusit, cu mult tact și cu prestigiu, el urmărea evenimentele politice, căuta, ca într-un joc de șah, să facă cele mai bune mișcări pentru țara sa.

Războiul balcanic din 1913, în care intervenția hotărâtă a României în conflict a adus Regelui Carol I prestigiu și recunoașterea rolului de arbitru al păcii în Balcani și care, cu siguranță l-au făcut fericit și i-au înconjurat ultimii ani din viață cu o aură de strălucire.

La moartea Regelui Carol I, care a survenit la 10 octombrie 1914, Gala Galaction avea să scrie: „*Nu l-am văzut niciodată ochi în ochi, nu i-am auzit glasul niciodată, dar din obtuzitatea noastră sălbatică și mândră, am iubit pe acest stăpân mult înțelept... A suferit mult sârmanul rege și a murit măhnit, dar a murit ca un semizeu, fără să greșească și fără să întreprindă nimic împotriva convingerilor lui indestructibile*”. În continuare, acest fin observator plin și el de har dumezeesc, avea să mărturisească: „*Știam deasupra noastră, acolo sus, în sferile tainice ale Palatului, mintea lui superioară, vechind etern, arzând nestins, ca un foc sacru. Simțeam deasupra noastră, legăturile, influența și prestigiul celui mai înțelept monarh din Europa*”.

Note bibliografice:

1-Constantin Kirilescu, *O mare personalitate morală: Carol I, Regele Intemeietor*, Conferință ținută la Ateneul Român în data de 19 noiembrie 1939, Biblioteca Ateneului Român, Tiparul „Cartea Românească”, București, 1941.

2- B. P. Hasdeu, *Dicționarul limbii Istorice și Poporane a Românilor*, Lucrare după dorința și cu cheltuiala M.S Regele Carol I, Academia Română, Stabilimentul Grafic Socec, București, 1886.

3- Gala Galaction, *Răboji pe bradul verde*, Iași, Ed. „Viața Românească”, 1920.

Legenda foto pag.39: Portretul a fost făcut la 30 de ani de la urcarea pe tron, în anul 1896, anul când s-a finalizat și podul de la Cernavodă, care este în stânga imaginii. Pictura este realizată de Jean de Nouy, fratele celebrului arhitect care a restaurat Curtea de Argeș, Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc de la Iași. În dreapta, coroana din oțel și steagul turcesc capturat așezate pe un afet de tun.

Agenda Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați

Luna aprilie cuprinde Programele:

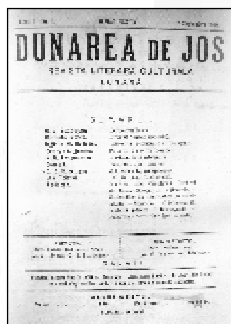
- MEMORIA- Proiecte: Revista "Dunărea de Jos", Lansare carte poștală, Cubul critic OBLIO, Clubul umoriștilor VERVA, Editare cărți, CD-uri, DVD-uri, pliante etc. ROGVAIV- Proiect: Seri culturale ale etniilor (concerte, spectacole)
- ROGVAIV- Proiect: Seri culturale ale etniilor (concerte, spectacole)
- VISIO- Proiecte: Arte Vizuale, Arta Fotografică, Artele Spectacolului
- CLEPSIDRA- Proiect: FILANTROPIA (concerte)
- POMUL VIEȚII- Proiecte: Tezaur etnofolcloric, Casa Satului.
- SATUL DIN NOI - proiect: Tânărul și tradiția strămoșilor
- RO-ETHNOS - proiecte: La români de sărbători, Sezătoarea, Târgul de Florii
- MEGALOPOLIS - Proiect: Omul de pe ...lună
- INNOCENS - Proiect: Salonul de Artă Naivă "Înviere și Lumină"

- 1 Aparația Revistei „Dunărea de Jos” - Nr.110
- 1 Lansare Carte Poștală
- 6 “Clubul Umoriștilor Verva”
- 8 CLEPSIDRA - concert filantropic
- 11 și 18 - Cubul critic “OBLIO”
- 15 Expoziție fotografică de primăvară
- 17 Târgul de Florii
- 17 Festivalul Scrumbiei
- 19 Omul de pe... lună
- 20 apr.-22 mai Salonul Național de Artă Naivă “Înviere și Lumină”
- 22 CLEPSIDRA - concert filantropic
- 29 Cântec, joc și voie bună - spectacol
- 29 Foto - Dia - Club
- 29 Ziua Internațională a Dansului
- 30 Expoziție de grup - arte vizuale

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (<http://www.ccdj.ro/>) ori pe adresa de facebook.

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI CENTRUL CULTURAL “DUNĂREA DE JOS”

Suflet
căt-re suflet!

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

REVISTA

Redactor-șef: Florina ZAHARIA
florinazaarina@yahoo.com

Rubrici: Valentin BODEA, Dan BISTRICEAN, Eugen HOLBAN, Ion HORUJENCO, Petru IAMANDI, George LATEȘ, Clara MĂRGINEANU, Radu MOȚOC, Ionel NECULA, Nicoleta ONOFREI, Vasile PLĂCINTĂ, Mitruț POPOIU, a.g.secară, Corneliu STOICA, Andrei VELEA

Documentare, layout, page makeup, redactor:
SECARĂ Adi George - secaradi@yahoo.com
Culegere și corectură: Laura DUMITRACHE
Realizarea copertei: Eugen UNGUREANU. Imaginea copertei: detalii din lucrarea “Maxy bolnav” de Mimi Saraga Maxy (Muzeul de artă vizuală Galați, vernisajul din 10 februarie). Colaj cu imaginea lui Emil Cioran.

ISSN: 1583 - 0225

Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galați
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Adresa on-line a revistei: <http://cubulcritic.blogspot.com/>

Dunărea de Jos

Teme viitoare:

Nr.111 - Condeieri și povestași
Nr.112 - Shakespeareana
Nr.113 - 1001 de nopți

ZIUA MONDIALĂ A POEZIEI

ANIVERSĂRI

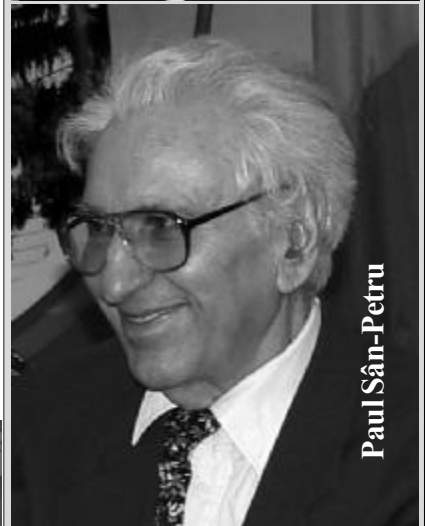
La închiderea ediției

foto 1

Simon Ajarescu

Paul Sân-Petru

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

foto 2

foto 3

foto 5

foto 6

foto 4

Nu se putea să uităm că în luna poeziei doi poeți dragi nouă, Simon Ajarescu și Paul Sân-Petru, au împlinit împreună nu mai puțin de 150 de ani, împărțiți colegial fix în două. La mulți ani cu sănătate și inspirație!

Luni, 21 martie 2011, de Ziua Mondială a Poeziei, la mansarda Centrului Cultural, în Salonul Artelor, a fost sărbătoare. Recitaluri de poezie, muzică folk, lansare de carte și de colecție de cărți, toate acestea au bucurat un public primitiv ca întotdeauna: oaspeții din București, poeții Clara Mărgineanu și Ovidiu Mihăilescu (foto 1) au oferit cu dragă inimă un show inedit, suceveanul gălățean T.C. Roșca a semnat pe replica obiect-carte un autograf (foto 2 și 4), prilejuit de lansarea cărții sale intitulată „nișteversuri” din cadrul colecției cArtESEŢE, proiect coordonat de către Florina Zaharia. Au salutat activitatea Centrului Cultural (director Sergiu Dumitrescu, foto 2) și cartea și autorul, printre alții, poetul Corneliu Antoniu (foto 5), președintele Filialei U.S.R., criticul literar Viorel Ștefănescu (foto 6), actorul Vlad Vasiliu (foto 3) lecturând câteva poeme din antologia de dimensiuni fizice de invidiat, în epoca miniaturizării, de 2/3 cm. Alte două expoziții, una de pictură și una de carte de poezie, realizate în colaborare cu Muzeul de Artă Vizuală și Biblioteca V.A.Urechia, au însoțit fiesta dedicată poeziei și poezilor.

Foto și text: a.g.secară